

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

He B 3 316/ex 1918

A

Josephus de Anti
quiritibus ac de
bello Judaico.

527.244 D

DE ANTIQVITATIBVS TABVLA

¶ Tabula Rubricarum cuiuscuq; capitulo singulorum librorum tam de Antiquitatibus q̃ de bello
Indaico secundum numerum librorum & cartharum.

¶ Incipit Liber primus.

- E** creatione celi & terrarū: & de operibus sex dierum: & requie diei septimi. cap. i. car. i.
- d** De plasmatione protoplastorum: & de plantatione Paradisi: & de introductione Adam
& Euz in ipsum. cap. ii. car. ii.
- De transgressionē protoplastorum: & de electione eorum de Paradiso. cap. iii. car. ii.
- De interfectione Abel per Cain: & de poena qua multatus est Cain: & de duabus colum
nis lateritiis & lapideis: in quibus conscripserunt filii Adam omnem disciplinam rerum coelestium
quam per se adinuenerunt. cap. iii. car. ii.
- De inundatione diluuii sup̃ terrā: & ubi Noe saluatus est cum generatiōe sua p̃ arcā. cap. v. car. ii.
- Noe post diluuium oblati domino hostiis. orat nullam aquarum inundationem ulterius indu
ci super terram. cap. vi. car. iii.
- Deus annuit p̃cibus Noe arcum pluuialem designans ei in testimonium foederis. cap. vii. car. iii.
- De morte noe: & de filiis eius. cap. viii. car. iii.
- De Nēbroth filio cham: & de ædificatiōe turris: & de discordia diuersarū linguarū. cap. ix. car. iii.
- De dispersione gentium in uniuersas terras: post ædificationem turris. cap. x. car. iii.
- De filiis Iaphet filii Noe: & de gentibus quæ per eos institutæ sunt. cap. xi. car. iii.
- De filiis Cham filii Noe: & de gentibus per eos institutis. cap. xii. car. iii.
- Noe inebriatus: nudatus: irrisus: irrisorem filium maledictioni subdit: fratribus eius maledictum
patris effugientibus. cap. xiii. car. iii.
- De filiis Sem filii Noe: seu de gentibus per ipsos institutis: & de ortu Abraz. cap. xiiii. car. iii.
- Abraam secundum præceptum domini de Chaldaea migrat in Chanaan. cap. xv. car. iii.
- Abraam fame opprimente Chanaan: ægyptum ingreditur: ubi dignus & clarus habetur di
sciplinam arithmeticæ: & astrologiæ: contradens Aegyptiis: a quibus iterum regressus in Chana
nam: partitur terram cum Loth cognato suo. cap. xvi. car. v.
- Sodomitæ congressi cum Assyriis prælio uincuntur: uicti captiui abducuntur: cum quibus Loth
captiuus abducitur. cap. xvii. car. v.
- Abraam irruens in Assyrios: Loth & captiuos Sodomitarū eripuit: cui regresso occurrit rex Sodo
mitarū: & Melchisedech rex solymorū: deinde accepto p̃misso diuino de posteritate: genuit Ismael:
ipseque circumciscus est præcipiente domino: & Ismael totaq; domus eius. cap. xviii. car. v.
- De Abraam quomodo tres angelos suscepit: quibus audiuit & Saram filiū pituram: & Sodomit
arum euerfionem: & de Loth: qui & ipse suscepit angelos hospitio: & de euerfione sodomorū simul
de eruptione Loth cum lota domo eius: & quomodo uxor Loth conuersa est in statuam salis: cum
respicit ciuitatem pereuntem: & de commixtione filiarum cum patre. cap. xix. car. v.
- Quomodo Abraam migravit in Gerar: & Abimelech admauit Saram uxorem Abraz: sed cor
reptus a domino reddidit eam ipsi intactam: & de natiuitate Ysaac. cap. xx. car. vi.
- Quo abraā monente sara: & p̃cipiente domino emisit a se agar cum filio Ismaele. cap. xxi. car. vi.
- Abraam accepit mandatum a domino de immolatione Ysaac. cap. xxii. car. vi.
- De morte sara & sepultura ipsius: post cuius mortē abraā accepit Ceturā uxore. cap. xxiii. car. vi.
- Quomodo Ysaac quadragenarius duxit uxorem Rebeccam. cap. xxiiii. car. vii.
- Abraam moritur: & sepelitur in Ebron cum Sara coniuge sua. cap. xxv. car. vii.
- De conceptu uel partu Rebeccæ: & quo Ysaac pegrinatus est in Gerar: tpe famis: & quia cum se
nuisset: & caligarent oculi eius. benedixit Iacob cum putaret se benedicere Esau. cap. xxvi. car. vii.
- Iacob timens fratrem fugit ad Laban in Mesopotamiam: ubi filias Laban Lyam & Rachel acce
pit uxores: cum ancillis earum Bala & Zelphæ: ex quibus filios. xii. genuit: & unā filiam: quæ regres
so Iacob de Mesopotamia ad Chanaan: uiolata est a Sichem filio Emior regis Sicimorum: qua
re indignati fratres eius totam ciuitatem percusserunt in ore gladii. cap. xxvii. car. vii.
- Monit Ysaac in Ebron: & sepultura filiis suis: Rebecca uxore prius defuncta. cap. xxviii. car. ix.

¶ Incipit Liber secundus.

- ¶ Quomodo Esau & Iacob Ysaac filii habitacula diuiserunt: & Esau quidem Idumæam tenuit:
Iacob autem Chanaan: cap. i. car. ix.
- Quomodo Ioseph iunior filiorum Iacob somniis ei demonstrantibus sceleritatem futuram in
uidiam sustinuerit: & fratrum. cap. ii. car. ix.
- Quomodo idem ipse in Aegyptum uenundatus a fratribus propter odium quod habebant in
eum: factusque insignis & clarus: ubi fratres habuit subiectos. cap. iii. car. x.

DE ANTIQVITATIBVS TABVLA

Iacob audito quia Ioseph uiueret in Aegypto: & clarus ibi haberetur: descendit ad eum cum tota domo sua. cap. iiii. car. xiii.

De morte Iacob & de sepultura qua sepultus est in Ebron a filiis: de morte quoque Ioseph & fratrum eius. cap. v. car. xiii.

De oppressione filiorum Israel in Aegypto per Pharaonem: & de natiuitate Moyfi quem educauit filia Pharaonis: & adoptauit sibi in filium: & de sacrorum scriba qui uoluit interficere puerum conculantem coronam regis: quam puero rex imposuerat. cap. vi. car. xiii.

Postquam creuit Moyfes iniunctum est ei bellum Aethiopicum: ubi copulata est filia regis Aethiopum in matrimonio. Vnde odium & inuidiam magnam contraxit Aegyptiorum. cap. vii. car. xv.

Moyfes cognitis insidiis regis Aegypti latenter effugit & ueniens in Madiam: habitauit cum Raquele sacerdote: cuius filiam accepit uxorem. cap. viii. car. xv.

De rubo qui uidebatur Moyfi quasi arderet: qui tamen non comburebatur: ubi audiuit mandatum diuinum ut reuertens in Aegyptum: liberaret filios Israel de oppressione Aegyptiorum. cap. ix. car. xv.

Moyfes regressus est in Aegyptum secundum mandatum domini: ubi faciens signa & prodigia maximae duxit filios Israel de Aegypto in manu ualida. cap. x. car. xvi.

Quomodo Aegyptii poenitentia ducti quod dimisissent filios Israel insecuti sunt eos usque ad mare rubrum: quod diuisum uirga Moyfi praecipiente domino: ingressi sunt filii Israel: & sicco uestigio transierunt illud: Aegyptii autem persequentes ingressi sunt post eos: sed reuertente mare in se: ipsi suffocati sunt fluctibus. cap. xi. car. xvii.

Incipit Liber tertius.

Quomodo Moyfes populum ex Aegypto sumens duxit ad montem Syna: multo itinere fatigatum. cap. i. car. xvii.

Quomodo pugnantes cum Hebraeis Amalechitae & qui cum eis erant deuicti sunt: & Israel praedam hostium perceperunt. cap. ii. car. xviii.

Quia socer suum Ietro Moyfes ad se uenientem ad montem Syna libere excepit. cap. iii. car. xix.

Quomodo persuasit ei ut distribueret populum per millenarios & centenarios qui prius inordinatus erat. cap. iiii. car. xix.

Quomodo haec singula fecit Moyfes Ietro monente. cap. v. car. xix.

Quomodo Moyfes ascendit in Syna monte accepta: & a deo leges: Hebraeis dedit. cap. vi. car. xix.

De tabernaculo quod fecit Moyfes in deserto ad honorem dei: ut templum esse uideretur. cap. vii. car. xx.

De arca qualiter facta sit: in qua tabulas legis collocauit. cap. viii. car. xxi.

De mensa propositionis: in qua omni septimana duodecim panes azimi ponebant. cap. ix. car. xxi.

De candelabro aureo: & altari interiori & exteriori. cap. x. car. xxi.

Quae sunt uestimenta sacerdotum & pontificis. cap. xi. car. xxi.

Quomodo Aaron eligitur in sacerdotem: & quomodo Moyfes purificauit tabernaculum & sacerdotes: & quemadmodum de festiuitatibus: & singulis diebus fuerit constitutum. cap. xii. car. xxii.

Quia Moyfes procedens a Monte Syna cum populo: eduxit eum ad locum qui dicitur Eserioth ubi murmurantibus filiis Israel pro desiderio carnum dominus inmisit Coturnices: & de plaga qua secuta est esum carnum. cap. xiii. car. xxiii.

Quomodo exinde Moyfes duxit populum ad fines Chanaan: unde misit exploratores: qui considerarent eorum regiones & ciuitates: qui reuersi post quadraginta dies: terrorem & metum incusserunt filiis Israel: quasi non possent expugnare Chanaan: unde illi in desperationem adducti consilio inito decreuerunt redire in Aegyptum: Moyse & Aaron intereptis: quod iratus non eos sed filios eorum terribiliter repromissionis irritatos: ipsos autem per xl. annos in deserto praedixit esse morituros. cap. xiiii. car. xxiiii.

Incipit Liber quartus.

Bellum Hebraeorum absque notitia Moyfes contra Chanaan: gestumque atque deuictum. cap. i. car. xxv.

Seditio Chore & plebis contra Moysem & fratrem eius de sacerdotio. cap. ii. car. xxv.

Quemadmodum Moyfes instituit decimas dare leuitis & sacerdotibus: & de morte Mana & Aaron primi sacerdotis domini: cui successit Eleazarus filius ipsius. cap. iii. car. xxvii.

Quemadmodum commiserunt Seon & omnes reges Amorreorum bellum: uicitque eos Moyse & filii Israel: terras eorum & ciuitates tenentes & hereditate possidentes. cap. iiii. car. xxvii.

De Balach Moabitarum rege: seu de Balaani propheta cuius animam humana loquela usa est: qui post benedictiones quibus benedixit filiis Israel consilium dedit Balach qualiter seduceret populum per mulieres Madianitas: & de ultione quae secuta est: & seductos Hebraeos: et seductores Madianitas: et ubi Moyse Iosue successorem sibi constituit. cap. v. car. xxvii.

Moyse alloquitur populum ante mortem suam: et tradidit ei librum legis: et quemadmodum ab hominibus est ablatus. cap. vi. car. xxix.

DE ANTIQVITATIBVS TABVLA

Incipit Liber quintus.

Quo Iesus duxit Hebræos exercitū: & dū pugnaverūt contra Chananæos: & deuiciffet terram eorū p̄ iortes funiculo: ē pritus: & de morte ipsius iofue: & p̄tifficis Eleazari. cap. i. car. xxxiii.

Quo moriēte duce: filii israel foeliciter aliq̄nto tpe pugnaverūt cōtra Chananæos. c. ii. car. xxxv.

Quo p̄ducēte tempore israelitæ transcendētes patrias leges ad grandes ærūnas deducti sunt: & seditione facta: adinuicem pugnaverunt: huiusmodi causa pro qua delata est tribus Benjamin præter sexcentos uiros. cap. iii. car. xxxvi.

Quo post hanc afflictionē israelitæ rursus ip̄ie agentes: opprimunt a Chananæis: & a Carfato rege assyriæ: cui seruerūt ānis octo sed postea libertas eis restituta est p̄ Zenizē belli filiū: principante ānis quadraginta: qui apud Phœnicas dicitur iudex. cap. iiii. car. xxxvii.

Quo rursus populus noster annis .x. & octo seruerunt Moabitis: & a quodā Aoth noīe seruitute priuatus sit eo principatum annis .lxxx. tenente. cap. v. car. xxxvii.

Quomodo Chananæis eos in seruitutē redigētibz p̄ annos .xx. liberati sunt p̄ Barachū & Delborā: qui eorū principes fuerunt. cap. vi. car. xxxvii.

Quo purgātes Amalechitæ cōtra israelitas uicerūt: eorūq; prouinciā afflixerunt ānis septē quos liberauit dominus p̄ Gedeon: q sup populū fuit annis quadraginta. cap. vii. car. xxxvii.

Quo Abimelech filius Gedeonis ex cōcubina mortuo patre arripuit principatū: interfecit cūctis fratribz suis excepto uno: & de pœna quā exoluit p̄ fraterna cæde. cap. viii. car. xxxviii.

Quo israelitæ relinquētes legē dei opprimunt ab Ammonitis: quos liberauit dominus p̄ iepte Galaaditem qui tenuit principatū per sex annos. cap. ix. car. xxxviii.

Prænunciatio natiuitatis Sāson: & fortitudo eius: & quantorū malorum auctor fuerit Palæstinis. cap. x. car. xxxix.

Post mortē Sāson p̄fuit israelitis Heli sacerdos & de Noemī uxore Elimelech: seu de Ruth Moabitide: quā duxit uxore booz: pater Obed patris Iesse: patris Dauid. cap. xi. car. xl.

De ortu Samuel p̄phetæ: qui p̄dixit cladē israeliticā: filiōq; Heli sacerdotis p̄ditionē. c. xii. ca. xl.

Quo filii israel pugnātes cū Palæstinis cefi sunt: filii Heli sacerdotis in bello pereunt: arca dei capta abducit: ipse sacerdos cōpto qd factū est: de sella corruens: mortuus est: cū tenuisset principatum xl. annis. Continet hic liber tēpus annoꝝ quadringentorū septuaginta sex. cap. xiii. car. xli.

Incipit Liber sextus.

Interitus Palæstinorū & terræ eorū: per iram dei propter arcam quæ ab eis fuerat capta: & quem admodum eam remiserunt ad hebræos. cap. i. car. xli.

Quēadmodum Palæstinorū exercitus super eos uenerit: & de uictoria Hebræorum: quā ducatu Samuelis p̄phetæ adepti sunt. cap. ii. car. xli.

Quod Samuel pp̄ senectutem esset infirmus: suis filiis res despensandas iniunxit. cap. iii. car. xlii.

Quod dū illi principatū bene non regerent: populus per iram petiuit regem. cap. iiii. car. xlii.

Prælium Saul sup Ammonitarū gentem: & uictoria hostiūq; uastatio. cap. v. car. xliii.

Quēadmodum denuo Palæstini pugnantes deuicti sunt ab hebræis. cap. vi. car. xliii.

Bellum & uictoria Saul cum Amalechitis. cap. vii. car. xliiii.

Quia præuaricante Saul mandata p̄phetæ Samuel: alius rex Dauid iubente deo latenter est factus. cap. viii. car. xli.

Quēadmodum denuo pugnaverūt palæstini aduersus hebræos adhuc regnante Saul & monomachia Dauid cū Goliath: q palæstiorū erat eximius: eiusq; p̄prio & defectio palæstinorū. c. ix. car. xlv.

Quēadmodū miratus Saul fortitudinem Dauid: ei suā filiam copulauit. cap. x. car. xli.

Quēadmodum post hæc suspectum Dauid sibi rex Saul perimere festinauit. cap. xi. car. xli.

Quia sæpius Dauid per saul periculum mortis passus effugit: & secundo eum super se uenientem habens potestatem noluit interficere. cap. xii. car. xlii.

Quēadmodum castrametantibus palæstinis: iterū hebræi bello deuicti sunt: & rex eorū saul pugnando mortuus est una cum filiis. cap. xiii. car. xli.

Incipit Liber septimus.

Quomodo dauid quidem super unam tribum in Ebron ciuitate regnauit: & super aliam multitudinem filius saul. cap. i. car. li.

Quia eo interfecto dolo amicorū omne regnum dauid accepit. cap. ii. car. lii.

Quo obsidens hierosolymā dauid: & capiens ciuitatē: expulit quidem ex ea Chananæos: & in dānos in ea constituit: & de amicitia facta inter ipsum: & irā Tyri regem. cap. iii. car. lii.

Quod secundo pugnantes contra se palæstinos in hierosolymis uicit: & de arca dei de cariathia-

rim in Hierosolymam deducta.

Pugna quā habuit dauid cōtra palæstinos & Moabitas: & Adrazarum regem: & damascenos: atq; victorias: & de amicitia facta inter ipsum & Thou regem.

Quō cōtra Ammonitas: & Mesopotamēnos pugnauerit ac præualuerit.

Quoniā dauid concubuit cū Bersabæ uxore Vriæ: & ipsum Vriam fecit occidi gladio filiorum Ammon: & de uerbo Nathan ad eū missi pro peccato quod cōmiserat.

Quoniam Ammon filius dauid mixtus est sorori suæ Thamam: pro qua re Absolon frater eius interfecit eum: & de fuga Absolon: & renocatione ipsius ad patrem.

Quō dauid domesticis contra eum seditionē facientibus a filio sit expulsus: dū nero pugnaret cōtra simul patrem Absolon cū exercitu suo deperit.

Quō post mortē absolon dauid reuersus est ad regnū: & ad sedem regni hierosolymani: & de seditione quā mouit contra eum seba filius bochri.

De expiatione sceleris: quod cōmisit saul in Gabaonitas: cuius cā facta est fames in prouincia: & de piliis aduersus palæstinos foeliciter gestis: seu de fortibus dauid.

Quomodo rex dauid iussit dinumerare populum contra mandatū dominū: & de plaga: quæ secuta est transgressionem.

Rex dauid foeliciter uiuens in regno Salomoni filio mādauit de ædificatione tēpli & quantā materiā ei auri & argenti lapidūq; p̄ciosorū p̄parauerit ad tēpli ædificium.

Quomodo rex dauid senex factus & frigidus per adolescētulam uirginē noīe Abisag calefactus est & de adonia filio dauid qui usurpauit sibi imperium: & quoniā solomon unctus est in regem iubente dauid patre eius: cui rursus mandauit ædificationem templi: dans ei descriptionem & constitutionem ædificii.

Rex dauid sciens se moriturū: & uocans filiū suū solomonē: plenius instruxit eū de obseruatione mandatorū dei: & de his quos nouerat pœna dignos: post hoc mortuus est & sepultus a filio suo solomone: & multæ diuitiæ cum eo sunt reconditæ.

Incipit Liber octauus.

Quomodo solomon suscepit regnum: & peremit Adoniam iobab & semmel.

De sapientia eius & intellectu atq; diuitiis.

Quō primus in hierosolymis ædificauit templū: & de præuaricatione qua præuaricatus est circa senectutem: simul & de obitu ipsius.

Quō subiectorū quendam hieroboā fecerunt sibi regem decem tribus recedentes a domo dauid & in duabus tribubus regnauit filius salomonis Roboam.

Quia sesach ægyptiorum rex castrametatus est contra hierosolymam: & ciuitate deuicta: diuitias eius transmigravit in ægyptum.

Bellum hieroboā regis israhel cōtra filium Roboā abiā: & triumphus abiæ.

Quia generationē oēm hieroboā qdam noīe Baasa pimens: ipse tenuit principatū.

Bellū æthiopū cōtra hierosolymitas: regnāte sup eos asa: & cædes æthiopū.

Quia gñatiōe Baasā pempra: regnauit sup israelitas amari: & post eū fili⁹ ei⁹ achab.

Quomodo regnante achab prophetauit Helyas: & de signis quæ fecit: & quia discipulum elegit Elisæum.

De morte Naboth & agri eius possessione iniusta: & qd Adath damasci & syriæ rex secundo Zarahab pugnauit & uictus est: & de religiōe seu gloria iosaphat regis hierosolymorū.

Quō Achab cōtra syros pugnando deuictus est: & ipse disperuit.

Incipit Liber nonus.

Quēadmodum castrametatus est iosaphat contra Moabitas: & domino pugnante mirabiliter sine prælio uicerit eos.

De Ochozia rege israhelitarū: seu de mirabilibus Heliæ prophetæ: & qd sublatus ē ab hominibus relinquens discipulum Helisæum.

Rex iorā: rex iosaphat: & rex idumæ: castra mouentes contra Moabitas: depopulati sunt terram eorū: & de morte iosaphat: deq; mirabilibus helysei prophetæ.

Castra syrorū & damasci cōtra iorā regem israelitarū: & quō ipse obsessus in Samaria periculum famis & obsidionis inopinabiliter & mirabiliter euitauerit: & de morte Adezer regis damasci: cui successit Azahel seruus eius: qui multis malis affecit israel.

Quō equocus regis israel iorā rex hierosolymorum: rerum aplice potitus post iosaphat & fratres & paternos amicos occiderit. qd faciente iniquitate idumæa recessit ab eo: & irruentibus sup eū arabis: domus eius uxores & filii piter cornuerūt: postquā calamitatem & ipse mortuus ē: cui successit fi

DE ANTIQVITATIBVS TABVLA

- Res** qui solus euaserat nomine ochozias. cap. p. car. lxxliii.
Quia Ioram rex israel mortuus est a principe equitatus nomine Hieu interfectus simul & hierosolymorum rex Ochozias qui Hieu mortuo Ioram regnauit in Samaria & exterminauit domū Achab & culturam Baal cum sacerdotibus eius: quare accepit repromissum filios eius esse regnatos usque in quartam generationem. cap. vi. car. lxxliii.
Quia achab regis filia noīe Athalia: post mortem filii sui Ochozia Hierosolymis imperauit: qua interficiens pontifex Ioiadas filium Ochoziae ioas constituit regem. cap. vii. car. lxxv.
Castra Azahel regis Damascenorum super israelitas: & quē admodum uastata eorum prouincia & ciuitate Samaria: rursus post breue tempus castrametatus contra hierosolymitas: multasq; pecunias ab eorum rege percipiens: remeauit in Damascum: & de morte Helisai propheta: seu de uirtute quā ostendit post mortem in mortuo suscitato. cap. viii. car. lxxv.
Quia Amasias hierosolymorum rex castrametatus contra idumaeos & Amalechitas: deuicit eos: & de contemptu ipsius in dominum. cap. ix. car. lxxvi.
De uindicta quae secuta est eum per ioas regem israelitarum: qui pugnans deuicit eum: & captum duxit hierosolymam: ubi destructa parte muri: & ablatis thesauris: regem a captiuitate resoluit: & regressus est Samariam. cap. x. car. lxxvi.
Bellum hierobaā regis israelitarū cōtra Syriam: & historia ionae propheta: & de Ozia filio Amasie rege hierosolymorum: quō gentes in circuitu positas sublingant: & quam clarus fuerit: qui tamē uē dicans sibi honorē pontificali lepra percussus est: & deficiens obiit. cap. xi. car. lxxvi.
De malis quae prouenerunt israelitis sub diuersis regibus: & diuersis regibus Assyriorum: & de ioa hā Ozia filio rege hierosolymorum: & de prophetia Naum propheta. cap. xii. car. lxxvii.
De malis q̄ passus est rex Achaz a Rasin rege Syriae: & Phaccia rege israel: quare misit nūcios ad regem Assyriorum: petens ab eo solatiū: qui peniens Damascū cepit: rasin regem eius occidit damascenos transfudit: & assyrios in Damasco constituit israelitas quoq; grauiter afflixit. cap. xiii. car. lxxvii.
Quia rex Assyriorum Oziam regē israel fecit sibi tributarium: & de Ezechia filio Achaz rege hierosolymorum: quī iustus fuerit & religiosus: & quia spreuit regem Assyriorum. cap. xiiii. car. lxxviii.
Quomodo Salmanasar rex Assyriorum castrametatus contra Samariam: annis tribus eam obsidens cepit: regē eius Oziam captū abduxit: decem tribus de terra israel transmigravit: in Mediam & p̄i da gentes alienigenas posuit in Samaria. cap. xv. car. lxxviii.

Incipit Liber decimus.

- Bellū** regis Assyriorum Sennacherib contra hierosolymas: & Ezechiae regis opp̄ssio. ca. i. car. lxxix.
Quē admodum deperit assyriorum exercitus una nocte: & rex eorum domū reuersus. filiorum in suis interemptus est. cap. ii. car. lxxix.
Quomodo Ezechias infirmatus usq; ad mortē quindecim annis adiectis sibi a domo superuixit cum pace degens postea defunctus reliquit successorē regni Manassen. cap. iii. car. lxxix.
Quia castrametati contra eū Chaldei & Babylonii reges: & captū agentes duxerunt in Babyloniam: & multo tempore ibidem retinentes: miserunt rursum eum in regnum & de iosia rege: quam religiosus & iustus fuerit. cap. iiii. car. lxxx.
Quomodo aegyptiorum regem Nechaon agentem exercitum contra Babylonios: & per iudaeā iter facientem prohibuit rex iosias: pugnaq; cōmissa uulneratus reductus in hierosolymam defunctus ē: cuius filium ioacham regem hierosolymorum fecerunt. cap. v. car. lxxxi.
Quē admodum cōgratus est Nechaon contra Babyloniam regē circa enfratē flumini: & reuertēs in aegyptum: uocatum ad se ioachā regem hierosolymorum filium. iosiae uinctū duxit in aegyptum fratrem uero eius heliachim in Hierosolymis constituit regē: mutans ei nomē ioachī. ca. vi. car. lxxxi.
Bellum Nabuchodonosor regis babyloniorum cōtra Nechao regem aegypti quo deuictos: & omni Syria sibi subiugata: quae ante sub rege aegypti erat: uenit hierosolymam: & regem eius ioachim fecit sibi tributarium. cap. vii. car. lxxxi.
Quomodo tertio āno post discessum regis Babylonis: ioachī denno aegyptios ē secutus: cui p̄pheti Hieremias de p̄ditiōe sua & ciuitatis futura p̄ regē Babylonis: q̄ & euenit: nā nō post multū tps Nabuchodonosor castrametatus cōtra eū: & suscep̄ itra citatē: ioachī qdē pemit filiū uero ei' ioachī constituit regē: & multos captiuos duxit i babylonē: inter quos erat ezechiel p̄pheta. c. viii. car. lxxxi.
Quō p̄nā ductus rex Babylonis: eo q̄ ioachī fecisset regē: misso exercitu: eū in hierosolymis obsedit: q̄ accepto iureiurando: ut nihil pateret: malis nec ipse nec ciuitas: matrem & amicos tradidit obsides: sed rex Babylonis rupit iusiurandū: nā regē cū matre & amicis: simul ēt cum omni iuuentute ciuitatis uinctū p̄cepit ad se adduci: patrum uero eius Sedechiam regē constituit i hierusalē. cap. ix. car. lxxxi.
Quomodo ēt hunc audiens aegyptiis p̄bere solatia: & amicitias cū eis habere: castrametatus contra hierosolymam: fori eam obsessione cepit: & incenso tēplo Sedechiam & populū migravit i Babyloniam: in qua transmigratioe fuerunt: Daniel: Ananias: Azarias: Misachuas: quoq; sancti: quae erant in ministerio templi asportatae sunt. cap. x. car. lxxxi.

DE ANTIQVITATIBVS TABVLA

Quomodo Godoliam præfecit prouinciæ rex Babylonis: quo percoſſo a quodam Iſmaele: timeſtes reliquæ iſrael regem Babylonis: intrauerunt ægyptum quod nõ ceſſit eis i proſperum: nam rex Babylonis poſt tempus intrauit ægyptum cum manu ualida: & ſubuerit eam: iudeos uero qui illo fugerant: captiuos duxit in Babyloniam. cap. xi. car. lxxxii.

Viſio ſomniorum Nabuchodonofori: & interpretatio eorum per Daniele: triduum quoq; puerorū in fornacem iſmiſſio: ſed nulla leſio. cap. xii. car. lxxxiii.

Regum babyloniorum inuicem ſucceſſio: & per montē ablarō regni Babylonici ſub Baltazare per Cyrum & Darium ſubuerſio. cap. xiii. car. lxxxiiii.

Daniel ſub Dario in lacum leonum immiſſio: ſed nulla leſio honor & claritas daniel & prophætiæ eius. cap. xiiii. car. lxxxv.

Incipit Liber. XI.

Qualiter Cyrus perſarum rex iudeos a Babylonia ad propriam redire terram: & templum reædificare præcepit: dans eis pecunias. cap. i. car. lxxxvi.

Quō prohibuerunt eos pſides regiſ templum reædificare impediētes. cap. ii. car. lxxxvi.

Qualiter deſuncto Cyro filius eius Cambyſes accipiens regnū interdixit omnino iudeis tēplū recontruere. cap. iii. car. lxxxvi.

Quia datus rex Perſarum Hyſtaſpis filius honorauit gentem Iudeorum: & templum eius reædificauit. cap. iiii. car. lxxxvi.

Quia poſt ipſum filius eius Xerxes familiariter iudeos tractauit. cap. v. car. lxxxviii.

Quomodo regnāte Artaxerxe: gens iudaicā penē cunſta delata eſt. cap. vi. car. lxxxix.

Qualiter Vagoſus dux Artaxerxis: iunioris multa in iudeos iniurioſa cōmiſit. cap. vii. car. xcii.

Quanta iudeis rex Macedonū Alexandr bona fecit: poſtquā iudeam obrinuit. cap. viii. car. xcii.

Incipit Liber. XII.

Vt Ptolemæus filius Lagi fraude uel dolis capiens hieroſolymam uel iudeam multos migrauit ad ægyptum. cap. i. car. xciii.

Qualiter filius eiſdē Ptolemæi q Philadelphus appellatus ē: leges iudeorū i græcā trãſtulit linguā: multoſq; captiuos Eleazaro pſicipi ſacerdotū dōauit: & ornāmēta deo dēuouit. cap. ii. car. xciii.

Quēadmodum honorauerunt reges aſiæ gentē iudeorum: ciueſq; multos ex ipſis in ſubiectis ſuæ ciuitatibus ſtatuerunt. cap. iii. car. xcvi.

De inſcelicitate iudeorum quam poſtea emendauit ioſepus filius Tobiz: componens amicitias cum Ptolemæo cognomine Epiphane. cap. iiii. car. xcvi.

De amicitia Lacedæmoniæ factis cum Onia pſicipes ſacerdotum iudeæ gētis. cap. v. car. xcvi.

Seditio potentium inuicem iudeorum: quorum quidam tranſierunt ad Antiochum Epiphane leges patrias relinquentes: ipſe autem Antiochus exercitum ducens: & hieroſolymam ciuitatem tēplumq; uãſtauit. cap. vi. car. xcvi.

Qualiter uetante Antiocho iudeos patriis ſui legibus: Mathathias filius ioannis regem contempſit: & ducē Antiochi interemit. cap. vii. car. xcvi.

De morte Mathathiaz: qui ualde ſenex deſunctus: filiis ſuis gubernationem reliquit: ex quibus iudas Machabeus principatum adeptus: adiuantibus fratribus inimicos a prouincia expulit: trãſgreſſoſ iudeos puniuit: terram ſuam ab omni malo purgauit. cap. viii. car. xcix.

Quēadmodum duces Antiochi apolonius & Seron congreſſi cum iudam iſti interierūt: & quia Antiochus Lyſiæ cuidam gubernationem regni relinquens: ipſe abiit in Perſida congregare pecunias. cap. ix. car. xcix.

Quēadmodum Gorgiæ uel Lyſiæ exercitus contra Iudam ueniens uictus periit: poſt quem triumphum iudas ingreſſus hieroſolymam: tēplū purgauit: altare ſtatuuit: hoſtias deo immolauit: cum iam tres anni pſterirent uiolationis templi ſub antiocho. cap. x. car. xcix.

Vt iudas bellū gerens cōtra idumæos & cōtra Ammonitas triūphās ſubiecit eos. cap. xi. car. c.

Qualiter Simon frater eius militās cōtra Tyron ac Ptolemaidē edomuit eos: & quia ipſe iudas bis congreſſus cū Timotheo duce antiochi fortiter triumphauit. cap. xii. car. c.

Qualiter Antiochus nomine Epiphaneſ apud Perſas deſunctus eſt. cap. xiii. car. c.

Quēadmodū antiochus eupator ſucceſſit patri in regnū: q militā cōtra iudeos cū Lyſiā pducēs iudā in tēplo cōcluſit. multoq; obſidionis tpe tranſacto: audita fama inuafionis regni ſui p Philip-pum quēdam amicitias cum iuda fecit: & ita decenter ab iudea diſceſſit. cap. xiiii. car. c.

Demetrius Seleuci filius fugiens a Romæ: & perueniēs Tyrum: impoſuit ſibi diadema: interſecto Antiocho Eupatore: cum duce ſuo Lyſiā: & de Bachide quem miſit Demetrius cum exercitu com-præhendere iudam. cap. xv. car. ci.

Qualiter dux nicanor poſt Bachidē deſtinatus aduerſus iudā: cum exercitu pſiit. cap. xvi. car. ci.

Iudas mittēs Romā rogabat p nūcios: Romanos ſibi auxiliatores eſſe & amicos cap. xvii. car. ci.

DE ANTIQVITATIBVS TABVLA

Quod rursus post mortem Nicanoris ad iudæam Bachides transmissus triumphauit: & quem ad modum pugnans prostratus est. cap. xviii. car. cii.

Incipit Liber. XIII.

Qualiter Ionathas frater iudææ defuncto eo ducatum suscepit. Et quemadmodum Bachidē de bellans: facere eum amicitias secum: & a prouincia coegit abscedere. cap. i. car. cii.

De alexandro Epiphanis antiochi filio ueniēte a Syria: ducēte bellū cōtra demetriū. Et quāliter demetrius legationē ad Ionathā trāsmittēs: cōponit cū eo amicitias: donaq; ei multa p̄buit. c. ii. car. cii.

Quomodo Alexander hæc audiens: & uincens Demetrium principem sacerdotum Ionathan ordinauit. cap. iii. car. ciii.

De amicitia Oniæ cum Philometore Ptolemæo: per idem factis tempus: & ut ædificauit templū quod Oniæ dicitur secundum illud quod Hierosolymis erat. cap. iiii. car. ciii.

Quemadmodum Alexander. defuncto demetrio: accepit regnum Syria: iuncta sibi in matrimonio filia ptolemæi: & quia amicitias cum Ionatha faciēs magnifice eum honorauit. cap. v. car. ciii.

Vt demetrius demetrii filius: nauigans in Syriam a Creta cum exercitu conturbauit Alexandrū fama aduentus sui. Et de Apollonio duce alexandri: qui bellum mouit aduersum Ionathan: ipso tempore Ionathe triumphum obtinente. cap. vi. car. ciii.

De insidiis quas Alexander parauit ptolemæo: quas depræhendens ptolemæus: iratus ablata eius matrimonio filiam suam iunxit demetrio filio demetrii cum quo etiam duxit exercitum contra alexandrum: quo deuictus ipse quoque perit. Demetrio asiæ principatum obtinente: qui & amicitias fecit cum Ionatha: confirmans ei principatum sacerdotii. cap. vii. car. ciii.

De Tryphone apameno: qui bellans contra demetrium: antiocho filio alexandri tradidit principatum componens amicitias cum Ionatha. cap. viii. car. cv.

Quemadmodum Tryphon demetrio a parthis captus: contra scodus fraudibus Ionathan comprehensens interfecit. Fratremque eius Simonem cui gens iudæorum principatum tradidit: fraudibus circumuenire uolens minime præualuit. cap. ix. car. cvi.

Quomodo Tryphon occiso Ionatha: perfidus existens antiocho alexandri filio: qui Theos nominabatur: ipsum interemit: & obtinuit principatum eius: cuius insolentiam declinans exercitus cōtulit se ad Cleopatram uxorem demetrii: quæ uiduata morte eius: fratrem ipse antiochum qui pius dicebatur: ad nuptias suas & ad imperium inuitabat. cap. x. car. cvi.

Quomodo antiochus cognomento pius: potius nuptiis Cleopatræ uxoris fratris sui demetrii: & crescens indies: exercitum produxit aduersus Tryphonem: quem obsidens in dora castello: accepit auxilium & solatium a Simone principe sacerdotum: & de morte Tryphonis. cap. xi. car. cvii.

Quemadmodum Tryphone interempto: Antiochus oblitus beneficiorum Simonis Cēdebeum cum exercitu misit ad expugnandū eum: quem tamē simon pugnās fortiter deuicit. cap. xii. car. cvii.

Quod a genere Ptolemæi in conuiuio dolo peremptus est simon. Ptolemæus autem uincens uxorem: & duos filios eius: principatum ipse tenere conatus est. cap. xiii. car. cvii.

Vt nouissimus filiorum simonis Hyrcanus ducatum accipiens: obsedit multo tempore Ptolemæum in castello quod dagon uocatur. cap. xiiii. car. cvii.

Quemadmodum antiochus exercitum ducens contra Hyrcanum: castra soluit: accipiens ab Hyrcano talenta trecenta: & amicitias cū eo composuit. cap. xv. car. cvii.

De Hyrcani militia post mortem antiochi apud parthos defuncti contra Syriam: & quā multas potentes ciuitates obtinuit. cap. xvi. car. cvii.

De amicitia alexandri Zabine cognomine cū Hyrcano: & quā deuictus ab Hyrcano antiochus Cyzicenus amisit iudæā: & de sclicitate uel pace iudæorū Hyrcano principatū agente. c. xvii. car. cviii.

Quo defuncto Hyrcano: filius eius aristobulus suscipiens principatū: primus sibi diadema imposuit: fratribus suis præter antigonum in uincula coniectis: qui etiam matrem suam uinculis & penuria consumens: ipsum quoque antigonū fratrem suum quem consortem regni habebat accusationibus inuidorū alienatus ab eo iussit interfici. cap. xviii. car. cviii.

Quemadmodum defuncto aristobulo: frater eius alexander succedens in principatu: contra syriā & phoenicem: & arabiam exercitum ducens: multas gentes subegit: & de ptolemæi Latini contra alexandrum pugna & uictoria. cap. xix. car. cix.

Quō pugnans demetrius Ceraunus contra alexandrū: uicit eum. cap. xx. car. cx.

Antiochi qui liber pater dicebat militia contra iudæā: itēque plium arethæ regis contra alexandrū quē & deuincens: cū pactis a iudæa discessit: & de morte alexandri. cap. xxi. car. cx.

Quemadmodū post alexandri mortem uxor eius alexandra imperium per nouē annos rexit: & uiuens cū pace gloriaque defuncta est. cap. xxii. car. cx.

Incipit Liber. XIII.

Quemadmodum post mortem alexandræ nouissimus eius filius aristobulus: contra Hyrcanū fratrem pro regno bellauit. cap. i. car. cxi.

DE ANTIQVITATIBVS TABVLA

- De antipatro patre Herodis qui iuuabar patrē Hyrcania aduersus Aristobulū. cap. II. car. cxi.
- Cum suscepisset Hyrcanus exercitū: & contra Aristobulū produxisset: & in pugna uicisset: ad Hierosolyma eū p̄secutus est: ubi cum exercitu obsidebat ciuitatē. cap. III. car. cxi.
- Qualiter Scaur̄ ab Armenia Magnus Pompeius ad partes Syriæ transmisiit: & q̄ legati uenientes Hyrcani & Aristobuli: auxilia petierunt. cap. III. car. cxii.
- Quēadmodū Aristobulus cū intellexisset Pompei cōsiliū: ad sua discessit: aduersus quē indignatus Pōpeius exercitū p̄duxit: & Aristobulū in alexandriū castellū fugauit. cap. V. car. cxii.
- Quēadmodū aristobulus grauiter ferēs q̄ p̄ter spem sibi a Pompeio euenisset: bellū pauit sed poſtea poenitens pacē postulauit: pecunias offerens: quas tamen minime soluit. cap. VI. car. cxii.
- Qualiter irritatus Pōpeius aristobulū ligauit: & ad ciuitatē obsidēdā accessit. cap. VII. car. cxii.
- De modestia Pōpei & religioſitate: q̄a nullatenus paſſus est tangere tēpli pecunias: licet multæ fuissent: & q̄a aristobulū romam uictū cū filiis perduxit. cap. VIII. car. cxii.
- De modestia Pōpei & religioſitate: q̄a nullatenus paſſus est tangere tēpli pecunias: licet multæ fuissent: & q̄a aristobulū romam uictū cū filiis perduxit. cap. IX. car. cxii.
- De Scauro q̄ militiā cōtra petrā urbē tunc regnū arabū abſcentē produxit. cap. X. car. cxiii.
- Quēadmodū aristobuli filius alexander fugiens Pompeiū ad iudæā puenit: ubi multo exercitu congregato: bellū contra Hyrcanū & antipatrū produxit. cap. XI. car. cxiii.
- Quemadmodum cum flexisset alexandrum mater sua tradere se cum caſtelliſ: Gabinius alexandrum dimiſit. cap. XII. car. cxiii.
- De aristobulo qui cum a Romana ciuitate ad iudæam fugiſſet: tentus a Gabinio: rurſus captiuſq; transmiſſus eſt. cap. XII. car. cxiii.
- De Crassi ſucceſſoris Gabini contra parthos expeditione & aſcenſus eius in iudæam: pecuniarūq; tēpli de populatione. cap. XIII. car. cxiii.
- Vt Cæſar Aristobulum ſoluere cupiens: & cum duobus agminibus in iudæam transmittere a Pōpeianis ueneno necatus eſt. cap. XV. car. cxiii.
- Qualiter Scipio alexandrum aristobuli filium ſecuri percuffit. cap. XVI. car. cxiii.
- De expeditione Cæſaris ad ægyptum: & quemadmodum auxilium ei Hyrcanus & antipater diſſenſit: iudæoſq; auxiliares ei feciſſent. cap. XVII. car. cxiii.
- Quemadmodum antipater cū bene pugnaſſet: amicitia Cæſaris acquiſiuit. cap. XVIII. car. cxiii.
- Vt Cæſar antipatro tutelam iudææ credidit: & epiſtolæ cum ſenatus cōſulto de amicitia iudæorum directe ſunt. cap. XIX. car. cxiii.
- Qualiter antipater filiis ſuis Hyrcano & Herodi gubernationē habēdā pmiſit. cap. XX. car. cxv.
- Quēadmodum Sexrus Cæſar cognatus magni Cæſaris dona cœpiſſet ab Herode duce Galilææ & maximum eum inferioris Syriæ principem ordinauit. cap. XXI. car. cxv.
- Vt Caſſius deſuncto Cæſare cum contra iudæam aſcendiſſet: & provinciam deuastaſſet ſeptingēta talenta ab eis exegit: & qualiter Herodes circa paſſionē pecuniæ: Caſſio ſtudioſus apparuiſſet: & mors Malchi: qui contra Herodem ſeditionem excitauit. cap. XXII. car. cxvii.
- De morte legatorum iudææ: qui cum ad Antoniū poſt uictoriam Macedonicam in Syriam ueniſſent: indignantem inuenerunt: q̄ Herodem accuſarent. cap. XXIII. car. cxviii.
- De expeditione Parthorum contra Syriam: per quam Aristobuli filius Antigonus regno reſtituitur. cap. XXIII. car. cxviii.
- Quemadmodum Herodes cum Romam ueniſſet: multasq; pecunias promiſiſſet: & a ſenatu uel Cæſare rex iudææ pronunciatus eſt. cap. XXV. car. cxix.
- De nauigatione Herodis ab Italia in iudæam: pugnaque contra Antigonom: militiaque Romana: & Sylano duce. cap. XXVI. car. cxix.
- Quēadmodū Hieroſolymā Soſſio uel Herode obſidētib: Antigonus interiit. cap. XXVI. car. cxxi.
- ¶ Incipit Liber. XV.
- ¶ Qualiter capta ciuitate per Soſſium & Herodem: Antonius quidem Antigonom in Antiochia interemerit: Herodes autem quadrāgintaquinque ex amicis illius primates Hieroſolymorum reuerſus extinxerit. cap. I. car. cxxi.
- ¶ Quomodo Hyrcanus primus rex iudæorum: & princeps ſacerdotum a Parthorum rege Arſace dimiſſus: ad Herodem reuerſus eſt. cap. II. car. cxxi.
- ¶ Quemadmodum Herodes aristobulum uxoris ſuæ Mariannæ fratrem: principem ſacerdotum ordinauit: & paulo poſt occidit. cap. III. car. cxxii.
- ¶ De Cleopatrarum iudæorum & arabum regnis inſidiata: partem eorum ab antonio poſtulauit: & ad iudæam peruenit. cap. III. car. cxxii.
- ¶ Quemadmodum Herodes debellaſſet aretham tempore quo antonius a Cæſare in antiochia pugna deuictus eſt. cap. V. car. cxxiii.
- ¶ De terræmotu per iudæam facto: & interitione hominum uel lumentorum: & de ſermone Herodis quem ad iudæos de inſtauratione belli contra arabas fecit. cap. VI. car. cxxiii.

Quemadmodum Herodes necessario pfecturus ad Cæsare uictorē hyrcanū extinxit. cap. vii. car. cxxlii.
Qualiter a Cæsare regnum accepisset: cui per Syriam in ægyptum eunti aduersus Antonium & Cleopatram susceptionem parabat. cap. viii. car. cxxv.

Quemadmodum Herodes cū in ægyptum puenisset a Cæsare multipliciter honorat: & de interfectione uxoris suæ: uel aliæ de genere Hyrcani: & de miris constitutionibus: constructionibus ad inuentionibus more gentilitio: quibus corrupit legem iudaicam. cap. ix. car. cxxv.

De fame p iudæā & Syriam facta: & ut seruauit populos & ciuitates Herodes: & rursus mira & clara opera eius seu sceleritas: & de Esseno quodā qui diuinationis habuit notitiam. cap. x. car. cxxvii.

Qualiter templum post sexcentos annos deposuit: & aliud duplum condidit. cap. xi. car. cxxviii.

Incipit Liber. XVI.

Quemadmodum Herodes filios suos alexandrū & aristobulū de Roma in domū suā reduxit: qui reuersi iudicare cogitabant mortē matris suæ in Salome & cæteris quorū accusatione mater eorū dānata fuit: & quia pater eorū hoc dissimulans uxores nobilissimas eis iunxit. cap. i. car. cxxix.

Qualiter Herodes ad Agrippam ueniens inuitauit eum ad iudæam uenire: & profectio Agrippæ ad Oniam. cap. ii. car. cxxix.

Quod herodes multis nauigationū circuitionibus secūdo uenit ad Agrippam. cap. iii. car. cxxix.

Interpellatio iudæorū ad agrippā i Onia pñte herode: de qbus Græcos accusabāt. cap. iii. car. cxxx.

Quemadmodum agrippa confirmauit eis leges: Herodesq; ad propria rediit. cap. v. car. cxxx.

Qualiter allocuturus est herodes Hierosolymitas: & quantum partem eis fiscalium preteriti anni concessit. cap. vi. car. cxxx.

Vt perturbatio domus Herodis facta est: Alexander & aristobulus filii herodis indignationem habentes aduersus Salomen sororem regis: & Ferorā fratrem eius: propter mortem matris suæ: & illi econtra maliuolis in eos accusationibus utentes. cap. vii. car. cxxx.

Quemadmodum Herodes indignatus filiis alexandro & Aristobulo: præposuit eis antipatrum de priuata uxore genitum: ipsos autem ad Cæsarem deducens accusauit. cap. viii. car. cxxx.

De Alexandri satisfactione coram Cæsare: & reconciliatione cum patre. cap. ix. car. cxxxi.

Quemadmodum Herodes celebrauit quinquennale certamen in honorem Cæsaris: & mira uel clara opera eius. cap. x. car. cxxxi.

Oppressio iudæorum per asiam & Libyam: & legatio ipsorum pro hoc ad Cæsarem: exemplar quoque Cæsaris & agrippæ: quod pro ipsis ciuitatibus scripserunt. cap. xi. car. cxxxi.

Quemadmodum egens herodes pecuniis: descendit ad sepulchrum dauid: & terrore imaginum territus tumultum desuper statuit: & rursus de perturbatione magna domus herodis: qua etiam alexandrum filium suum iecit in uincula. cap. xii. car. cxxxi.

Vt archelaus rex Cappadociæ reconciliauit alexandrum patri: & ipse in Cappadociam: Herodes autem Romam profectus est. cap. xiii. car. cxxxi.

Discessio habitantium Traconem a regno herodis & uastatio p duces eius: & de transfugis qui de Tracone pscia ad arabiam recesserūt: quos recepit sylleus pcurator regis arabie. cap. xiii. car. cxxxi.

Qualiter herodes a Roma reuersus in arabiam transfugas postulabat: quos cum non obtinisset exercitum contra eos produxit: arabas quoque debellauit. cap. xv. car. cxxxi.

Quemadmodum sylleus accusauit coram Cæsare herodem de incursionem quam in arabia fecerat: & q indignatus Cæsar dura uel grauiā rescripsit ei: quare herodes placare uolens Cæsarem: misit romam Nicolaum damascenum. cap. xvi. car. cxxxi.

Criminationes Euryclis Lacædemonii contra filios ad patrē Herodem: & quia ligasset eos patris: & ad Cæsarem scripsisset. cap. xvii. car. cxxxi.

Vt per Nicolaum accusatione liberatus herodes est apud Cæsarem: Sylleus autem accusator herodis morti adiudicatus est. cap. xviii. car. cxxxi.

Qualiter Cæsare patrē pbētescōcilio i Beryto habito accusauit filios herodes. cap. xix. car. cxxxi.

Mors iuuenum & sepultura corporum eorum in alexandrio. cap. xx. car. cxxxi.

Incipit Liber. XVII.

Qualiter Antipater odio hñtus est ab oī gēte pp interfectionem fratrum suorum. cap. i. car. cxxxvi.

Qualiter Herodes rex filios Alexandri & Aristobuli filiorum suorum adoptans: fillam Feroræ illis desponsauit & antipatri: & qualiter antipater persuasit patri desponsationem in suos transferre filios: & qualiter Herodes aduersus Traconitas uolens munitus existeret: Zamarim iudæum qui de Babylone discesserat: & in antiochia degebat euocans ibi constituit: & utebatur illo opposito aduersus Traconitas. cap. ii. car. cxxxvi.

Qualiter Antipater oblectabatur eos qui circa Ferorā erant: uolens per illos insidians patri: & qualiter agnoscens soror regis Salome clam denunciavit fratri: & de interfectione Phariseorum regi aduersantium. cap. iii. car. cxxxvi.

Qualiter rex Herodes præcepit fratri suo Feroræ: ut excluderet uxorem suam: aut eius regno

DE BELLO IYDAICO TABVLA

discederet & qualiter antipater suspectus patri factus timens eū scribebat amicis in Roma ut scriberent patri eius ac persuaderentur mitteret eum ad Cæsarem cum pecuniis quod persuasum est Herodi filiumq; transmisit: & de morte Feroræ fratris Herodis. cap. iiii. car. cxxxvii.

Accusatio uxoris Feroræ a filiis Feroræ: q̄ ueneno perisset: & qualiter Herodes exquirens reperit contra se uenenu patris a filio antipatro: & p̄curatus antipatri cognouit insidias. cap. v. car. cxxxviii.

Nauigatio antipatri de Roma ad patrem: & qualiter a Nicolao Damasceno Herodis amico fuerit accusatus: p̄sidetibus in iudicio Varone q̄ntilio & ipso Herode cū amicis utrorūq; in quo iudicio antipater multisarie cōuincit de facta conspiratione in patrem intantū ut uenenu patri a filio p̄paratū: in mediū p̄ferret qd̄ ad expimētū iussu Varonis bibēs unus dānatogastari morit. cap. vi. car. cxxxviii.

Herodes antipatru filiu misit in uincula: & legatio missa ab herode ad Cæsare de filio. c. vii. car. cxl.

De aegritudine Herodis: & seditione iudæorū: & q̄a desperans oēs optimates iudæorū p̄cepit occidi in hora mortis suæ & quia tpe illo deportatæ sunt ei litteræ ab legatis ad Cæsare missis: habentes dānationem antipatri in arbitrio eius & uoluntate esse positam: & quia inualecente aegritudine malum purgans: cultro se interemisset si p̄uentus non fuisset. cap. viii. car. cxl.

Qualiter antipater putans Herodem defunctū locutus fuerit custodi corporis de dimissione suæ & propter hæc antipatri peremptio. cap. ix. car. cxli.

Testamentum Herodis ad Cæsarem: & distributio inter eius filios: & qualiter archelaum p̄fecerit deinde mors ipsius. cap. x. car. cxli.

Epistola Herodis ad exercitum: & admonitio fidei seruandæ circa filium eius archelaum qui statim eleuatur in regnum. cap. xi. car. cxlii.

Sepultura Herodis in Herodio castello: & fauor archelai regis ad populum: & populi ad ipsum. cap. xii. car. cxlii.

Qualiter populus seditionem mouit aduersus archelaum in festiuitate azymorum: & qualiter archelaus tria millia ex eis interemit: ipse uero nauigauit ad Cæsarem: credens regnum Philippo fratri suo. cap. xiii. car. cxlii.

Qualiter archelao Romam ascendente: Sabinus qui erat in Syria Cæsaris curator ascendit in hierosolymam uiolenter expetens herodis pecunias & castella a curatoribus archelai. c. xiiii. car. cxlii.

Qualiter persuaserūt curatores populo arripere arma: & occidere Sabinum uel Romanum exercitum in antonia constitutum. cap. xv. car. cxliii.

Qualiter Cæsar testamentum Herodi confirmauit: seruans filiis eius testamentum: & diuisio regni iudaici in Tetrarchias. cap. xvi. car. cxlv.

De eo qui se mentebatur esse alexandrum Herodis filium: & qualiter fictio ista deprehensa sit inuestigante Cæsare: & poena qua mulctatus est. cap. xvii. car. cxlv.

Qualiter archelaus accusatus est a iudæis apud Cæsare: quem Cæsar indignatus: regno priuauit & trussit in exiliū apud Viennā galliæ: & somniū uisum archelao & Glaphyræ. cap. xviii. car. cxlv.

Incipit Liber. XVIII.

Qualiter Cyrinus a Cæsare destinatus in Syriam iudæamq; censeret. cap. i. car. cxlvi.

Qualiter Copinius ex equestri ordine missus ē in iudæā: & quia Cyrinus uenit in iudæā uniuersorū dep̄daturus substantias: & archelai redditurus pecunias: & quia iudæi moleste ferētes: tādē p̄suadente lozaro pontifice passi sunt descriptionē fieri substantiarum suarū. cap. ii. car. cxlvi.

Qualiter iudas gaulonites: & quidam alter persuaserunt multitudinē suā describi substantias paterentur. cap. iii. car. cxlvi.

Qualiter populi eorū cōsecuti: seditiōes & bella ciuiliū: seu latrocinia exercuerūt. c. iiii. car. cxlvi.

Quæ sint hæreses philosophorū apud iudæos: uel quibus teneant legibus. cap. v. car. cxlvii.

Qualiter herodes philippus ciuitates in honorē Cæsaris fabricauerūt: & quiter Samaritæ ossa mortuorū in tēplo iactantes cū festis azymorū imineret populū reddidere pollutū. cap. vi. car. cxlvii.

Mors Salomæ sororis herodis quondā regis iudæorū: mors ēt augusti romanorū secūdi impatoris. Successio Tyberi Cæsaris sub quo p̄tius pilatus mittit in iudæam. cap. vii. car. cxlvii.

Qualiter pontius Pilatus uoluit latenter intromittere in Hierosolymam statuas Cæsaris cognoscens autem populus seditionem aduersus illum commouit: donec illas ab Hierosolymis in Cæsaream transmitteret. cap. viii. car. cxlviii.

DE IESV CHRISTO.

De facto quod contigit Romæ in templo Isis: & quæ iudæis per illud tempus Romæ prouenerint omnibus urbe expulsi per Tyberium: & de seductione samaritici populi: uel oppressione eius p̄ pontium pilatum. cap. x. car. cxlviii.

Accusatio samareorū aduersus pilatum apud Vitelliū: & qualiter Vitellius Romam eū ad Cæsare ire compulsiuit ibi rationem eorū quæ contigerant redderet. cap. xi. car. cxlix.

Vitellius ascendens Hierosolymā: magnificus ac munificus exiit in populos: & quiter Tyberius Cæsar scripsit Vitellio: ut amicitias cōponeret cū artabano pthorū impatore. cap. xii. car. cxlix.

Mors Philippi fratris Herodis iniunioris: & qualiter Tetrarchia eius dispensationi syriæ: regiminiq;

DE ANTIQVITATIBVS TABVLA

edmonda effi& de simulatione quæ contigit iter arethæ petrae & herodem: quia eiecit herodes filiâ arethæ: quam duxerat uxore: amore captus herodiadis: quâ subintrodixit loco uxoris: & quia Tyberius: puocatus scriptis herodis mādāt Vitellio aduersus arethā pugnare. cap. xiii. car. cxlix.

De Ioanne baptista ab herode passo: & Vitellii præparatio in pugnam aduersus aretham secundū q̄ scripserat ei Tyberius: & quia Vitellius ascendēs hierosolymam fauorabiliter suscipitur a populo descriptio quoq; succincta de uniuersa maioris herodis prosapia. cap. xiiii. car. cxlix.

Multiformis calamitas & infelicitas quæ prouenit agrippæ: adeo ut apprio liberto Romæ accusatus: & conuictus in uincula a Tyberio sit iniectus mors Tyberii: successio Caii: solutio agrippæ de captiuitate: & coronæ impositio per Caium. cap. xv. car. cl.

Qualiter herodes Tetrarcha ueniens Romam: accusatus fuerit ab Agrippa: & in exilium missus cū Herodiade. cap. xvi. car. cliii.

Seditio iudæorū & gētiliū i alexādria cōstitutorū & legatio utrorūq; ad Caiū cap. xvi. car. cliii.

Accusatio iudæorum ab Appione legato patris alexandrinorum propter quod statuum Cæsaris non haberent. cap. xviii. car. cliii.

Qualiter iratus Caius: mittit Petronium ducem ad Syriā cū huiusmodi mandatis: ut congregata manu pugnaret cum iudæis: si molles ei suscipere simulachrum. cap. xix. car. cliii.

Pestis quæ contigit iudæis in Babylonia cōstitutis p̄ asineū & anileū fratres. cap. xx. car. cliii.

Incipit Liber. XIX.

Qualiter Caius Cæsar insidiis a Cassio Chærea extinctus est. cap. i. car. clvi.

Qualiter Claudius patruus eius coactus a militibus suscepit imperium: & seditio senatus & populi ad inuicem: & utriusq; partis. cap. ii. car. clx.

Legatio regis agrippæ ad senatū: & q̄liter cōsequētes milites q̄ erāt cū senatu: ad claudiū trāsire: & de morte chereæ seu aliorum Caii interfectorū: ipsi quoq; Claudio repugnantium. cap. iii. car. clxi.

Qualiter Claudius Cæsar reddit agrippæ omne regnum paternum: adiicientes etiam illi Lysaniæ tetrarchiam: & libertas iudæorum: quæ prouenit eis sub Claudio: cum prius amisissent eam sub caio natiuitate quoque regis agrippæ in iudæam. cap. iii. car. clxii.

Epistola Publii Petronii rectoris Syriæ ad doritis pro iudæis: & q̄liter rex agrippa hierosolymorū muros locupletius construens: studium suum imperfectum dereliquit: prohibente Cæsare: qui opus ipsum suspectum habuit. cap. v. car. clxii.

De honore quo Berityos honorauit: & de aduētū regum ad ipsū i cīrate tiberiada. cap. vi. car. clxiii.

Qualiter processit de ciuitate cum regibus in occursum Marci: præsidis Syriæ uel quali modo ultam finierit: cum non dedisset honorem deo: populo sibi attribuyente honores diuinos & non humanos in theatros: quare confestim sensit plagam dei. cap. vii. car. clxiii.

Mortuo rege agrippæ: Cæsarienses uel Sebasteni indecenter blasphemabant defunctum: statuas quoque filiarum eius diripientes: contumeliose tractauerunt. cap. viii. car. clxiii.

Post mortem Agrippæ: Claudius Cæsar Cuspium Fadum mittit p̄fectū in iudæam: cui ēt iungit ultio exercēda in Cæsariēses: & Sebastenos pro defuncti Agrippæ contumeliis. cap. ix. car. clxiii.

Incipit Liber. XX.

Quemadmodum Claudius post Agrippæ mortem: in Syriam misit successorem Marso Cassium Longinum: & quia Fadu missus procurator iudææ indignatus iudæis qui transfouium erant positi: quia præter uoluntatem suam contra Philadelsenos arma sumpserunt: tres uiros priores ipsorum comprehendens: unum occidit: duobus fugam immisit: & de Ptolemæo principe latronum ad eum deducto & occiso. cap. i. car. clxiiii.

Quia Fadu procurator iudææ: & Cassius longinus præses Syriæ præceperunt iudæorum primoribus ut calicem tunicam & pontificalem uestem in Antonia constituerent sub potestate Romano: sicut & prius. cap. ii. car. clxiiii.

Quomodo Claudius Cæsar rogatus ab Agrippa senioris Agrippæ filio: concessit iudæis petitiones ipsorum: & Fadu rescripsit. cap. iii. car. clxiiii.

Quemadmodum Herodes frater Agrippæ defuncti petiit a Claudio potestate templi & sacerdotum ordinationem: & impetrauit. cap. iii. car. clxiiii.

Quemadmodum Helena Adiabenorū regina & eius filius lazates solennitates & ritus zelati sunt iudæorum. cap. v. car. clxiiii.

De fame quæ apprehendit ciuitatem Hierosolymorum: & mitigata per Helenam reginam Adiabenorū & eius filium lazatem qui de paganismo conuersus fuerat in iudaismum: & de Artabano rege Parthorum. cap. vi. car. clxv.

De Mago quodam q̄ prophetā se esse asserens plurimos iudæorum seduxit. cap. vii. car. clxvi.

DE ANTIQVITATIBVS TABVLA

Quomodo Tyberius Alexander in Iudæam directus administratores filios Iudæ galilæi populum seducendo occidit. cap. viii. car. clxvi.

Quomodo Tyberio Alexandro Cumanus successit in Iudæa: & quia defuncto herode fratre regis agrippæ defuncti Agrippa iuuenis eius huius principatus. Cæsare sibi claudio cōcedere. cap. ix. car. clxvi.

Quia aduentu Cumani præsidis in Iudæam a Cæsare destinati: sub eo multi usque ad. xx. milia Iudæorum perierunt quarta die azymorum. cap. x. car. clxvi.

Seditio Iudæorum contra Samaritanas: & quia multi Iudæorum extincti sunt per Cumanum adiun-
tem Samaritanas. cap. xi. car. clxvi.

Quia Numidius quadratus Syriæ præses audiens hæc: & ascendens in Iudæam primates Iudæorum atque Samaritanorum Romam iussit ascendere: pariter & Cumanum & Celerem: ut Claudio Cæsari deberent ex his quæ fuerant gesta reddere rationem: & quia quosdam Iudæorum ipse puniuit. cap. xii. car. clxvi.

Quia Claudius audiens inter eos Iudæos quidem absoluit a culpa: rogatus ab Agrippa rege: Cumanum uero exilio deportauit: Celerem autem millenarium & Samaritanorum primates morte multauit. cap. xiii. car. clxvi.

Felix mittitur procurator in Iudæam: & quia prætor adiecta sit agrippæ regi per Claudium. cap. xiiii. car. clxvi.

Mors Claudius cui successit Nero qui matrem uxorem & alios multos generis sui interfecit. cap. xv. car. clxvi.

Quia felix missus in Iudæam: & inueniens provinciam a latronibus nimis afflictam: prospexit ut illis interemptis pacem tribueret regioni: principem uero latronum Eleazarum uinctum direxit ad Cæsarem & de morte Ionathæ pontificis. cap. xvi. car. clxvii.

Quia ueniente ægyptio malefico: & multis Iudæorum ab eo seductis: Felix aggressus eos multos occidit. cap. xvii. car. clxvii.

Quemadmodum Iudæos & Syros pro æquitate ciuitatis in Cæsarea seditiose concertantes: Felix compefcuit. cap. xviii. car. clxvii.

Quomodo Portio Festus in Iudæam missus pro successione Felicis: contigit provinciam sicariis commoueri. cap. xix. car. clxvii.

De porticu interiore templi: & quemadmodum eam exaltauerunt Iudæi: & quia Festus ob hoc indignatus iussit opus destrui: sed Iudæis rogantibus: concedi sibi ob hoc legatos mittere ad Neronem: cessit miserunt nuntios: quos audiens Nero: ueniam gesti operis condonauit & ædificium manere permisi: & quia moriente in Iudæa Festo: successor uenit Albinus. cap. xx. car. clxviii.

Quia sub eo a nece provincialium sicarii cessauerunt. cap. xxi. car. clxviii.

Quia Florus ueniens Albino successor tantis malis Iudæos affecit: ut eos ad arma contra Romanos uenire compelleret. cap. xxii. car. clxviii.

¶ Iosephi Mathathie filii hebræi genere sacerdotis ex hierosolymis de antiquitate Iudæorum contra Appionem grammaticum alexandrinum. liber. i. car. clxix.

¶ Phlauri Iosephi de antiquitate Iudæorum ad Epaphroditum. liber. ii. car. clxx.

¶ Explicit Tabula Antiquitatis Iudæicæ.

¶ Rubricæ nuper editæ super libro Iudaico per magistrum Franciscum Macerata ordinis minorum.

¶ Incipit Liber primus.

Valiter Antiochus qui cum Ptolemæo sexto in Syria bellum gerebat superauit ciuitatem magnissimam: templum spoliavit occidit omnes ex optimatibus: deinde superato Bachide proposito prædictis Antiochi per Mathathiam: & occisores exactisque ducibus Antiochi ex finibus Iudææ & montibus Antiocho: filius Antiochus nomine congregatis militibus Iudæam iteque inuadit & superato Iuda primo natu ex filiis Mathathie: & interfectis multis ex Iudæis Hierosolymam est profectus: & ibi relictis prædictis in Syria reliquos milites ad hyemandum tradidit. cap. i. car. clxxxiii.

Post discessum Antiochi Iudas cum ducibus eius cōgreditur & tandem superat & moritur. cap. ii. car. clxxxiii.

Ionathas frater Iudææ reconciliatur Antiocho: sed infidiis Antiochi capitur: & iratus Antiochus quia a Symone fratre Ionathæ fuisset superatus Ionathan interfecit. cap. iii. car. clxxxiii.

Simon frater Ionathæ iteque gerit bellum cum Antiocho quo superato ob hoc pontifex creatur sed infidiis Ptolemæi generi sui captus moritur: capta coniuge cum duobus filiis Simonis Hyrcanus tertius filius honorem patris defendens diu cum Ptolemæo bellum gessit & ob misericordiam matris: & fratrum tantum distulit ut annus feriatus ueniret: quo licebat dimitti bellum. cap. iiii. car. clxxxiii.

Antiochus iterum iratus propter ea quæ passus est a Simone irruit in Iudæam contra iohannem dictum hyrcanum quem trecentis talentis placauit. cap. v. car. clxxxiii.

Iohannes dictus Hyrcanus inuento tempore uindictæ quia Antiochus bellum gerebat contra Medos perrexit contra ciuitates Antiochi & multas occupauit. cap. vi. car. clxxxiii.

DE BELLO IYDAICO TABVLA

Gentiles ob inuidiā in Ioannē coeperūt agere seditionem qui tandem deuicti sunt: & ipse rebus administratis per triginta tres annos moritur relinquens filios post seshic princeps pontifex & propheta fuit: prædixit filios duos maiores non regnatos. cap. vii. car. clxxxiii.

Aristobulus succedit in regnum patri: contendit cū matre quia eam dominā rege reliquerat Ioannes ipsam fame necauit deceptus uerbis matris suæ fratrem Antigoni interficere fecit: hoc audito tanto merore confectus ut tandem moreretur. cap. viii. car. clxxxiiii.

Alexander frater aristobuli rex constituit: occidit fratrem pugnat cum Ptolemæo: occupat bona Theodori a quo oīa recuperant: & fere decē milia Iudæorū interficiunt: multas ciuitates occupat: cōgredit cū Obedio rege arabū a quo superato exercitu uix solus euasit: Hierosolymam petit nititur redire in gratiam cum subditis quos nullo modo sedare potuit. cap. ix. car. clxxxv.

Iudæi petunt auxilium demetrii qui superat prælium: sed timore perterritus quia sex milia ex Iudæis se contulerant ad alexandrum discessit Messalim ciuitatem deuastat: mulieres earumq; filios coram matribus necabat: quā impletatis perterriti octo milia Iudæorum profugiunt eadem nocte in iudæam. cap. x. car. clxxxvi.

Bellum gerit antiochus frater Demetrii cum Alexandro qui licet oppida multa diremisset & multos occidisset non potuit tamen antiochum arcere: sed per regem arabum tandē deuictus est: Alexander in iudæam reuertitur qui moriens uxori reliquit principatum: hæc declarat filium hyrcanū pontificem aristobulum uero regē. hic fraude multos sibi deuiciens matre morbo laborāte castella multa occupat. mater uero miserata: Hyrcanū coniugem & filios aristobuli carcere conclusit: interī moritur alexander: reconciliat hyrcanus & aristobulus. cap. xi. car. clxxxv.

Antipater hortat hyrcanū ut impiū repetat ad regem arabiz accedunt p auxiliis & aristobulum uadūt & supant mortuūq; esset nisi dux Romanorū soluisset obsidionē. cap. xii. car. clxxxv.

Aristobulus prosequitur & resarcitis copiis congressus cum Hircano occidit supra sex milia eorū: Antipater & Hyrcanus ad Pompeium qui tunc erat in Damasco accedunt ut restituat Hyrcanū: Pompeius cum exercitu ad fines iudææ peruenit. Aristobulus alexandrium confugit: Pompeium alloquitur paccato Pompeio pollicitationibus audita morte Mithridatis perrexit Hierosolymā: decepit Pompeium. eo qd ex promissis nihil est factum iratus Pompeius aristobulum in custodiam collocat & ad ciuitatē tentat accedere ut euerat. cap. xiii. car. clxxxv.

Hæsitante Pompeio quomodo urbem caperet orta est seditio inter eos qui in ciuitate erant: denique uicta est pars Aristobuli receptis Romanis in itis consiliis cum Hyrcano quomodo aliam partem quæ in locum turissimum confugerat caperet tandem sine consilio & auxilio Pompei: nihil esset factum. cap. xiiii. car. clxxxvi.

Tentans pōpeius locū inuadere tertio mēse uix turrim unā euerferat. cap. xv. car. clxxxvi.

Faustus Cornelius muros primus ascendit multi occidunt multi ex muris se prociunt: Pompeius cū suis comitibus ingreditur in templum ingressus neminē nisi pontificem uidit pcepit qd nihil aufereretur: postero die solēnia celebrauit Hyrcanūq; pontificē declarauit: Pompeius uero cū Scaxo ducens Aristobulum Romā profectus est. cap. xvi. car. clxxxvi.

Scaurus in arabiam proficiscitur patitur multa ob asperitatem locorū: alexander aristobuli filius interim iudæam populatur timet Gabiniū: ppter ea loca arabiz munit: Gabinius pmissio Marco Antonio adiunctis aliis obulam fit alexandro coactus alexander congredi cum Gabiniō: uictus effugit Gabinius restaurat loca: perterritus alexander legatos ad eum misit pollicēs sibi omnia castella quæ ipse Gabinius eruit funditus. cap. xvii. car. clxxxvi.

Gabinus Hierosolymam deducto Hyrcano reuertitur Aristobulus interim parato exercitu alexandrium occupat: sed tumultu Romanorū in Machabunta confugit sed tandem capitur & ad Gabiniū perducitur: alexander interim iudæam reduxit in discessionem: Romanos multos trucidare decreuerat Gabinius concordiam peruasit sed certantibus ipsi alexander fugatus disperit: Gabinius hierosolymam reuertitur. cap. xviii. car. clxxxvii.

Crassus succedit Gabiniō: suscipit Syriam aufert aurū & plū perit transgresso Euphrate: Cassius Syriam deffendit: occidit Pisilaum colligentē seditiones aristobuli. cap. xix. car. clxxxvii.

Antipater ex Arabis coniugem suscipit: sociat sibi regem arabum per affinitatem bellum ault genere cum aristobulo: Cæsar mittit e roma aristobulum solutum uinculis in Syriam: pent neneno & alexander eius filius occiditur: Ptolemæus aufert Antigoniū & eius sorores a coniuge aristobuli & minorem sibi coniugio copulat: Antipater mortuo Pompeio contulit se in clientelam Cæsaris & mitridates cum antipatro uictores fiunt: & Pompeius tandem gratia antipatri pontificatum confirmauit Hyrcano. cap. xx. car. clxxxvii.

Antigonus corā Cæsare crimīabant antipatrū: sed Cæsar cognitis meritis antipatri hyrcanū confirmat & cuius uellit dignitatis pponit adoptionem: declaratur procurator iudææ: sedat iudæā hyrcanū reddit in gratiam populis tandem phaselū filium maiorem pposuit territorio hierosolymorū: herodem minorem natu curatorem Galilææq; Ezechiam dephendit cum multis aliis ex hoc cognatus est Sexto Cæsari propinquo magni Cæsaris. cap. xxi. car. clxxxvii.

DE ANTIQVITATIBVS TABVLA

Compellitur Herodes ab Hyrcano qui eum tam gloriosum euasisse oderat ut ad eum accedat ipse uero persuasus uerbis multorum qui inuiderant Herodi accersiti fecit: sed recessit Herodes non paratus obedire: Concitatur Hyrcanus iterum contra Herodem sed Herodes declaratur a Sexto Cæsare dux militum in Syria: Herodes Hyrcanum cogitat ex regno pellere sed uerbis patris & fratris mitigatur. cap. xxii. car. clxxxviii.

Oritur discordia inter romanos & ob diuturnitatem belli uenit Marcus successor Sexti Cæsaris qui mortuus fuit a Cæcilio Basso fauore Pompei. cap. xxiii. car. clxxxviii.

Tempore quo Marcus fit successor Sexti Cæsari: Cassius Syriam petit: exactores imponit: irascitur contra Malichum eius exactorem: Herodes fit carus Cassio: præficatur procurator Syriæ: Cassio de ceditur a Syria oritur seditio Hierosolymis Felix qdam uolens uindicare necem Mallii fratris congregitur cum Herode: Herodes potitur uictoria: Accusatur Herodes Anronio interfecto Cassio: pecunia cum pacauit ueniunt legati Antiochiæ centum uiri contra Herodē & Hyrcanum Messall: defeciente eos: terrarchas ambos declarat Antonius: legatos carceri cōpellit: maior tumultus fit Hierosolymis bellum gestū est cōtra alios legatos ab Antonio ita ut multos occidisset: Barzaphranes conclans iter: Pacorum contra Hyrcanū: tandē ab Herode multi obtruncant die pentecostes in ciuitate ortū est bellum ita ut multi occisi ab Herode: multi fugati. cap. xxiiii. car. clxxxviii.

Admittitur arbiter pacis Pacorus: simulans Pacorus uolebat Antigonom adiuuare: cognitis insidiis missosq; ministro ad necem Herodis qui noluit admittere habens hmoi suspectos: audit q; Phaselus frater eius fuisset corruptus ad Idumæam nocte pgit: cognitus a barbaris cogitur recedere præmissa matre & fratribus: ad Masada properabat decertans cum illis potitur uictoria: Iosephus frater Herodis obuiam Herodi uenienti ex Idumæa fuit paucis ex carissimis receptis alios dimisit: partē Hierosolymam ueniunt: constituunt regem Antigonus: Hyrcanū & Phaselū uerberantes: dentibus aurículas truncat Antigonus ne possit esse pontifex: Herodes cognita morte Phaseli fratris uix euadens Romā peruenit. Creat rex fauore oīum & fauore Antonii & Cæsaris. cap. xxv. car. clxxxix.

Antigonus inclusos tenet Iosephum & alios qui etiam exeuntes quandoq; uincebant quandoque aduerso casu reueriebantur: Ventidius iterum festinat iosepho & aliis ferre auxilium: sed placatus muneribus Antigoni discedit: Herodes ex italia reuertitur & contra Antigonom sumit exercitum: castris positis declarat populo uenisse bono populi & non recordaturus offensarum: detegitur corruptio Sydonis ab Herode q; ipse uinum & oleum & omnia necessaria defferri scripserit in Hiericuntha: herodes occupat ciuitatem & quingenta cacumina montium: committit bellum: uictor reuertitur: herodes multos in speluncis occidit: pater septem filios cum matre occidit qui uolebant sœdus inire cum Herode: & septem etiam desuper occidit: reuertitur in Samariam contra Antigonom dimisso. Ptolemæo præposito qui ab eis occidit: uocis multis per herodem fertur q; Iosephus eius frater in iudæa frangitur & moritur in Galilæa se confert: uulneratur Herodes: municipia multa occupat: in fugam uertit aciem inimicorum: ciuitatem ingreditur cladē fecit ex illis magnam: sed propter hyemis asperitatem non potuit Hierosolymam applicare: interim uxorem ducit & i Hierosolymam petit. iterum oritur discensio in ciuitate: Herodes iratus quoscunq; posset occidit: Antigonus ad pedes Cassii prosternitur: Herodes quatit pacare ciuitatem: & studiosos suos facere amicos: Antigonianos neci tradere. cap. xxvi. car. cxc.

Cleopatra indignata q; propinquus nullus ex sanguinitate esse: ad extraneos occupandos se conuertit: moliebatur ut herodes & Malichus interirent per Antonium qui noluit: insidiis periclitatur: Herodes: ex hoc recreati Arabes pugnam reperunt: fugant militem herodis: ulciscuntur Arabes: interim alia calamitas occurrit herodi scilicet: terremotus infiniti ut triginta milia hominum interirent: incitatur hoc magis arabes: Herodes hortatur suos ad resistendum facto sacrificio congregitur & potitur uictoria: desideratur patronus illius gentis adiit Cæsarem herodes conquerens de Antonio: Herodem regem instituit & diadema imposuit in ægyptum proficiscitur Cæsar & mortua Cleopatra & Antonio regnum auxit herodi: procurator Syriæ instituitur: constituit templa & multa in honorem Cæsaris fecit & Agrippæ: oritur discordia inter uxores herodis: ira concitatus Mariannem fecit occidere quem ualde pœnituit: irati filii ob matris mortem criminantur apud Cæsarem: Antipater interim succedit in regnum: curat mortem fratrum ex parte Mariannes: conciliat illos Cæsar patris non cessat Antipater dolis & simulationibus fratres criminari consilio noueræ illorum: illis nescientibus: Alexander corrumpit amicos regis: intruditur in carcerem: reconciliat Archelaus Alexander herodis: Eurycles accusat Alexandrum: uinciuntur filii & separatim custodiuntur: Mittit herodes litteras cum iudiciis ad Cæsarem. Saturninus & Volamnius fiunt duces offocantur tandem iussu herodis: pœnitet herodem mortis filiorum & nepotes amplectitur: & antipater irascit patri herodis: oratur Antipater ab herode ut Romā reuertatur: cōuenit herodes antipatrū priuatur regno & nomine regio: incenduntur uiui sophistæ & qui aquilam demiserunt ex muro: iubet multos ex iudæis occidere: feruntur litteræ a Cæsare de damnatione Antipatri occidit Antipatrum Herodes: moritur Herodes: legitur testamentum de institutione Archelai regis: fiunt exequiæ cū maximo apparatu ab Archelaos sepelitur in castello quod Herodion dicitur. cap. xxvii. car. xcii.

¶ Archelaus propterurbationes nouas cogitur proficisci Romam: multos occidit die festo qui pascha appellatur. relinquit Philippū procuratorem regni & curatorem familiarium rerum: rationē administrationis reddit Cæsari Archelaus: accusatur Archelaus apud Cæsarem q̄ nomine tantum Cæsarem ostendisset regem non re ipsa: defenditur a Nicolao Archelaus: & ad pedes Cæsaris se prosternit: Iudæi cum relictis ab Archelao congregiuntur: Varus res componit petunt iudæi ut per iudices res administrarentur: Cæsar non annuens his Archelaum tetrarcham fecit in media parte pollicens regia dignitate donaturum: aliam medietatem regni aliis duobus filiis Herodis dimisit: donauit Cæsar alius muneribus cæteros filios & filias Herodis. cap. i. car. cci.

Iudæus quidam interim simulat se esse Alexandrum ob similitudinem cum illo Romā uenit cognoscitur a Cæsare: patefacit ipse Cæsari dolum & fraudem: his ridens Cæsar remigum numero iseruit: suā sorē illius fraudis interfecit: ponuntur quædā sectæ philosophorū & eorū uita. cap. ii. c. cciii.

Decedente regno archelai Philippus & Herodes antipas regunt Tetrarchias suas: desertur imperium ad Tiberiū post mortem augusti: Pilatus mittitur a Tyberio in iudæam: ob imagines Cæsaris quas intulit in templa oritur discordia maxima: Caius cæsar uult deus appellari: eius imagines & statuas præcipit erigi: renitentibus illis minatur eis: moritur Caius: Claudius rapitur in regnum: mittit Agrippam ad senatum ut placeat eum esse regem: non admittit curia: remittitur Agrippas ad senatum nuntians pugnam aduersus eos. cap. iii. car. cciiii.

Senatus uadit ad Claudiū: offert uictimas deo ipse donat Agrippam regio patrimonio: moritur Agrippa: Claudius regnum ī puinciā redegit: & herodes q̄ regnabat ī chalcide morit. c. iiii. car. ccv.

Post obitum herodis qui ī chalcide regnauit: Claudius Agrippam filium agrippæ regem instituit: Cumanus curam accipit alterius puinciæ: unde inter iudæos oriuntur multi tumultus in die festi azymorum: populus in fugam se conuertit: & propter egressum de constipatione. xxx. milia hominum consumpta sunt. cap. v. car. ccvi.

Insurgunt tumultus latrocinantium: unde quidam per Cumanum capiuntur: libri legis per militē quendam comburantur: accensi iudæi ex hoc conqueruntur apud Cumanum: adiudicatus est ille ad supplicium ex hoc populus quieuit. cap. vi. car. ccvi.

Conflatus oritur inter Galilæos & Samaritanos: quidam Galilæus ad festiuitatem ascendens interficitur: Cumanus ad sedationem mittit p̄catores: Hierosolyma audito homicidio uulgus in impetum ī Samariam irruit: Cumanus accurrit cū ala militū: multos interfecit principes Hierosolymæ p̄cantur ut ab incepto desistant: iudæi tandē eorū p̄cibus acquiescunt. cap. vii. car. ccvi.

Fiunt his temporibus multa homicidia samaritarum primates accedunt ad Numidiū Quadratū: cōquerentes de huiusmodi latronibus: conueniūt & nobiles iudæorū defendētes: distulit Numidius iudicium: syddā uenit: audiens iteꝝ querelas samaritanorū quosdam percutit securi: quosdā relegauit: Cumanus uidet Romā proficisci: de reddēda ratione administratæ puinciæ apud claudiū: ex samaritīs tres interficiuntur: Cumanus iubetur ex urbe discedere. cap. viii. car. ccvii.

Nero succedit Claudio: fratrem matrem & uxorem interfecit: ad Histriionum opera se conuertit. cap. ix. car. ccvii.

Aristobuli filius regnat in Armenia: augetur regnum agrippæ residuū iudææ: Felici creditur hic Eleazarum depræhendit mittitur Romā cū multis aliis: insurgit nouum genus latrocinantiū. s. sic. riorum: insurgūt qdā sectæ hoīum q̄ cōsiliis & hypocrisis hoīes decipiant. cap. x. car. ccvii.

Aegyptus quidam pseudo propheta congregat. xxx. milia hominum hierosolymam uult ascendere: Felix cum quibusdam armatis eos depellit & fugat: insurgunt quædam magi qui tentant reuocare populum a seruitute Romanorum: insurgunt tumultus in Cæsaria inter populum scilicet iudæum & Græcum: Felix nequies pacare ex utriusq̄ nobiles ad Neronem mittit: Succedit Festus felici q̄ plurimos latronum interfecit. cap. xi. car. ccvii.

Albinus fit successor Festo qui fauit latronibus: & postea Cæstius Florus qui ita se gessit ut multi coacti sint relinquere patriam ob publica latrocinia: & rapinas suas. cap. xii. car. ccvii.

Fit quæstio in Cæsarea inter iudæos & Cæsarienses de Synagoga iudæorum quia impediēbātur ad illuc accessum: locundus q̄ erat præfectus equitū pergebat sedare tumultum: recedūt Iudæi ī Nabata cum libris legis primates iudæorum ad floꝝ accedūt conquærentes: quos iubet uiciri propter ablationem librorum legis: ex hoc oriunt iurgia maxia apud hierosolymas accusat Florus & eius timore populus effugit: Florus indignatus sedēs p̄ tribunali militibus præcepit ut floꝝ uenaliū diriperent: unde multi interfecti & spoliati & domus oīum dirute sunt. cap. xiii. car. ccvii.

Rex Agrippa alexandriam proficiscens inuenit germanam suam Beronicen: uidens iniquitatem militum misit ad florū ut a cede desineret: qui noluit immo peiora operatur uenit Hierosolymam & uota deo exoluit: regina uero Florum precatur. cap. xiiii. car. ccviii.

Multitudo clamat contra Florum: primates sedant multitudinem Florus uidens multitudinem sedatam nouam quærit insurgere discordiam: multi occidūtur per Romanos sed desperatione du-

DE BELLO IYDAICO TABVLA

Etus populus irruit in Romanos: quos expulit ex urbe: uidens Florus nihil posse agere ab urbe digre-
ditur Cæsariam uenit. cap. xv. car. ccviii.

Florus non cessans: Iudæos apud Cæstium accusat de defectione dirigit tribunus Neapolitanus
ad hæc inuestiganda suscipitur a Iudæis benignissime: & conqueruntur de Floro cognita in huma-
nitate Flori: uulgus uult legatos fieri ad Neronem de crudelitate Flori. cap. xvi. car. ccviii.

Aduocat contionem Iudæorum & constituit in suggestu Beronicem germanam rex Agrippa q
omnes hortatur Iudæos ad quietem & patientiam dicens hæc non placere Cæsari: neq; eos posse
Romanis obistere: qui toti orbi iam dominantur tandem acquiescit populus: uolensque persuade-
re ut Floro obediant. quousque successor ueniat. accensa multitudo ex urbe pepulerunt: ipse in re-
gnum discessit. cap. xvii. car. ccix.

Quidam eo tempore insurgunt & Romanos omnes interficiunt Eleazarus dux militum prohi-
bet Romanos hostias immolare. Nobiles quidam hortantur ne id fiat: ad Florum destinantur lega-
ti & ad Agrippam ut cum exercitu ascenderent in ciuitatem: diuiditur ciuitas in duas partes: quidam
nobilium & pontificum confugerunt quidam in cloacis latuerunt. cap. xviii. car. ccx.

Quintadecima die mensis augusti fit impetus in Antoniam & omnes obsessos in eo præsidio capi-
unt: post regem accedunt exurunt turres: precantur Manaimum ut liceat aufugere quibus concedit
relictis solum Romanis intus: qui confugiunt in turres regias: illi uero qui cum Manaimo erant: in-
uentes illa loca diripiente strapedum incenderunt. cap. xix. car. ccxi.

Capitur Ananias pontifex & cum fratre Ezechia occiditur & insurgunt quidam contra Manai-
mum: nolentes eum regem: interficitur Iosophista a populis: interficitur Manaimus per Romanos etiã
multi ex Iudæis occiduntur: ita ut Cæsaria uacuata Iudæis remaneat. cap. xx. car. ccxi.

Iudæi diuisi uicos & loca alia inflammauerunt: imensa cædes fit ex Iudæis & aliis: Ciuitates etiam
omnes plenæ cadaueribus scythopolitæ cum Iudæis dimicant: clã tamẽ nocte dormiẽtes tertia: eos
inuadunt. xiii. milia interficiuntur ex Iudæis & eorũ substantiam diripiunt. cap. xxi. car. ccxi.

Circũfusus Scythopolitis a Iudæis Simon quidam qui multos ex Iudæis quottidie truncauerat
educens gladium nullũ hostium interfecit & patrem & matrẽ & filios & uxorem interfecit præ indi-
gnatione: ne hostiũ q; gloriaretur: & seipsum: cædes maxia fit in Scythopoli urbes & populi cõuincit
Iudæos oẽs interficiunt: multæ ciuitates aliæ pepererunt eis miseratione motæ cap. xxii. car. ccxii.

In regno Agrippæ insurgit pñicies aduersus Iudæos: Varus multos ciues q ad Agrippã & Cæsti-
um uenerant poscendi pñidii gratia in itinere occidit: hũc Vag Agrippa punire nõ audet summonit
eum e regione qua procurabat. cap. xxiii. car. ccxii.

Iudæi persuadent romanis ut deferant castellũ: utant honoribus Iudæi in Alexandria quos Ale-
xander concesserat conflictus continuus cũ Iudæis & Græcis fit. cap. xxiiii. car. ccxii.

Alexandrini conueniunt ut largitionẽ ad herodem mittant: pmiscuntur Iudæi cum græcis in am-
phiteatro: fit discordia maxima inter eos: Tyberius Alexander coercuit eos hortationibus qui irru-
entes Tyberium contumeliis appetebant ille quasi omnes fecit interficere: domos diripere. Zabulon
ciuitas a Cæstio occupat: diripit domos & loca incendit. cap. xxv. car. ccxii.

Cæstius pmitit exercitũ in Ioppẽ q caput: itẽdit eã & uiros oẽs it̃rfecit. cap. xxvi. car. ccxiii.

Cæstius mittit Gallum in Galilæam suscipiunt eum ciuitates qui uero non obtemperabant in se-
quitur & trucidabat: progrediens multa loca inuadit: Iudæi ad diem festum Hierosolymam peties-
runt: qui auditis militibus uenientibus: dimissis solennitatibus in Romanos irruerunt: quorum mul-
tos occiderunt. cap. xxvii. car. ccxiii.

Quærit Agrippa uerbis Iudæos auertere ut disisteret: mittit Borcæũ & Phœbũ ad Iudæos: pimis
Phœbus: Cæstius inducit exercitũ in oppidũ Iudæorũ: icenditq; pte ciuitatis. cap. xxviii. car. ccxiii.

Quidam uocabant Cæstium patefacturi portas: q cogniti proiecti sunt ex muris: Cæstius tentat
muros ascendere & inuadere templum: repugnatur a Iudæis: recedit Cæstius & Iudæi insequuntur
dimittit quæ erant impedimento ad fugam: & nisi nox aduenisset totus exercitus periisset nocte au-
fugit: insequuntur Iudæi: ex Romanis mortui sunt quinq; milia & trecẽti peditũ: ex equitibus non-
ingenti & octuaginta. cap. xxix. car. ccxiii.

Post fugam Cæstii multi nobilium ex ciuitate fugiunt mittit quosdam ad Neronem nunciatu-
ros eius miseriam: Qui Cæstium fugauerant reuersi sunt in Hierosolymam: ex Romanis qui supere-
rant amicos sibi sociant: Eleazarus persuadet populo ut sibi pareat constituuntur diuersi diuersis lo-
cis præfecti: Iosephus unus ex præfectis subditos sibi quærit cõciliare: multos ex illis præponit & præ-
ficit regionibus galilææ sibi subditæ: munis loca omnia propter Romanos quos timet insurgit qui-
dam insidiator cum multis qui galileam depopulantur congregat pecunias: cogitabatque diuersa
in perniciem Iosephi. cap. xxx. car. ccxiii.

Quidam qui aggregati sunt procuratorem Beronicis & multa abstulerunt: quia Iosephus iussit ut re-
gibus restituerentur illa: contra eum tumultus maximos parant: accusantes eũ esse proditorem irru-
unt in eius domum: quærit placare illos uerbis: præualet aduersus eos: Ioannes quidã fraudẽ molis
contra Iosephum insidias: cognita fraude ut de iniuria uendicaret accedit cũ militibus ad Ioannem

DE ANTIQVITATIBVS TABVLA

hic aſit emiſſis armatis iuſſit eū interfici : auſugit in lacū : reſumptis viribus Ioannes cogit auſugere
tentat aliud genus inſidiarum aduerſus ioſepum. cap. xxxi. car. ccxy.

Deſeritur ioſepus a ſuis: quos ipſe punit : euocans oēs primates & aſtutia quadam utens ſcaphis
ducens ſecum in Tarichæas cuidam clamar. Clito noīe iubet manus abſcidi ipſeq; ſibimet dexte-
ram truncauit timore perterritus. cap. xxxii. car. ccxy.

Incipit Liber tertius.

¶ Sentiens Nero res geſtas non proſpere indignatur: mittit Veſpaſianum in ſyriam ad regendos
exercitus & ulciſcendos iudæos rebellantes tandem ex iudæis. x. milia perimuntur : non ceſſant iu-
dæi uerum aſcalonem petunt: ſed antonius poſitis inſidiis qua erant tranſituri ſuper octo milia inter
ſicit cæteri auſugunt: Niger unus ex ducibus iudæorū in turrim ſe recipit quem Antonius ſuccēdit
ille uero ſaltu demiſſus euadit: uidentes iudæi illam gaudent q̄ dei prouidentia dux eorum impo-
ſitum ſit ſeruatus. cap. i. car. ccxyi.

Veſpaſianus Antiochiam cum exercitu uenit : Agrippam offendit ſert opem Sephoris contra
iudæos. cap. ii. car. ccxyi.

Dux ſunt Galilææ opimæ abundantes hoſes pugnaces ſunt : continent hæz prouinciæ diuerſas
ciuitates quæ irrigant diuerſis fluminibus q̄bulq; ſinibus terminantur. cap. iii. car. ccxyi.

Exercitus quem dederat ſephoritis Veſpaſianus: diuiditur in duos: aſſidue ciuitates & loca illa ſcur
ſant deprædando ioſepus in Sephori impetum facit ſed nihil efficit totam Galilæam igne & ſanguī
ſte repleuit. cap. iii. car. ccxyii.

Titus filius Veſpaſiani patrē ſuū reperit prolemaide qui multas legiones cōparauerat multosque
cuiuſcūq; generis ad militiā uiros congregauerat. cap. v. car. ccxyii.

Laudatur Romanorū prudentia inſtruentū ſeruos in militiæ diſciplinā: quāq; ſunt edocti inſtrū
dis caſtris & quē ordinem ſeruant in bellicis rebus deſcribitur. cap. vi. car. ccxyii.

Veſpaſianus cū filio ſuo ordinat exercitum in prolemaide Placidus interimit maximā multitudi
nem in Galilæa: peruenit iotapata qui receptus cū ſuis. a iudæis illico ſunt interfecti : ex iudæis uero
tres ceciderunt Placidus auſugit. cap. vii. car. ccxyiii.

Veſpaſianus cū armis ſuis in Galilæam peruenit: timet oēs ioſepus conſpiciens non poſſe repu
gnare in Tyberiadē conſugit. cap. viii. car. ccxyiii.

Veſpaſianus ciuitatē Gadareſiū caput ioſepus mittit hieroſolymā litteras: ſi cupiāt ſedus uel bellū
cū Romanis: ſi bellū mittāt cōdignū exercitū ut poſſint repugnare Romanis. cap. ix. car. ccxyiii.

Veſpaſianus aggrediēs recidere iotapata mōtē ubi iudæi plurimi cōfugerant: ciuitatē circunuala
re iubet per milites ipſe p̄ficiſcitur ponit caſtra aggeres facit ad oppugnandū ciuitatē ioſepus curat
ut muri ciuitatis altius p. xx. cubitos eleuent quod Romanos multū p̄terruit. cap. x. car. ccxyiii.

Veſpaſianus certans pluribus diebus uidens non poſſe capere ciuitatem ſtatuit obſidere eam ut co
gerent inopia rerum reddere uidens nolle eos reddere: iterum ad certandū ſe conuertit ioſepus co
gitat de fuga cum ſuis: populus hortatur ne recedat: ipſe dicit melius : quia parabit alium exercitum
quo renocabit Veſpaſianum ab eis: ſtatuit remanere: ſe parat ad prælium: aggreditur multis incurſa
tionibus Romanos egrediens: Veſpaſianus nollens cum deſperatis congredi iubet ut armati decli
nent impetum. ca. xi. car. ccxix.

Admouet Veſpaſianus arietē muris: muri concutunt machinis cogitat ioſepus quō iſtus arietis
reſellat: Romani cōtra aliud genus machinant: ioſepus cum ſociis igne concremarunt Romanorū
propugnacula & aggeres ita ut ſpatio unius horæ oīa ſint cremata. cap. xii. car. ccxx.

Quidam uir iudæus ſaxo ſubleuato & demiſſo caput arietis fregit: hic fixus eſt quinq; ſagittarū
uulneribus decidit tandē alii duo uiri Romanorū aciem p̄puerunt: ioſepus uero & cætera multitu
do incendit machinas romanis lugentibus. cap. xiii. car. ccxx.

Veſpaſianus in planta pedis uulneratur totus exercitus turbatur ſuperato dolore uulneris ſæuus
bellū in iudæos incitauit: pugnatur fortiter utrinq; cædit murus iſtibus machinarum ad matutinas
uigilias illi uero munire partem illam. cap. xiiii. car. ccxx.

Veſpaſianus parat exercitus & machinas: ad inuadēdū urbē recreato prius exercitus: ioſepus cogni
to cōſilio Veſpaſiani ordinat milites ad reſiſtēdū: p̄liat crudeliſſimo certamine. ca. xv. car. ccxx.

Die. xx. menſis iunii iudæi quaſi deſeſſi q̄a nō haberent p̄pugnatores quos mitterēt: cogitauerūt
oleo ſeruienti ſup inſuſo Romāos oppugnare: ac ſœno græco ſup ſparſo ut inde Romāi caderent: ui
dens dux Veſpaſianus tot mala milites p̄petieos a bello renocat & a pœna. cap. xvi. car. ccxx.

Veſpaſianus tres turres ferro circūdatas erigi fecit plenas iaculatoribus & fundibulatoribus for
tiſſimis: ita ut ex his q̄ intra muros erant deferere deſenſionē muri cogantur. ca. xvii. car. ccxxi.

Veſpaſianus mittit Traianū in Epha ciuitatem congrediſ cum illis tandem ſuperat ciuitatem om
neſq; præter infantes occidit. cap. xviii. car. ccxxi.

DE BELLO IYDAICO TABVLA

Ad Samaritanas Cerealis mittitur a Vespasiano: quia eos pronos ad tumultū uidebat: Inopiaq; quidam moriebantur: quidam ad Romanos confugiebant: reliquos uero oēs nequiens perturbatione placare occididerant aut undecim milia & sexcenti. cap. xix. car. ccxxi.

Ageres super altitudinē murorum iotapatenis efferuntur: quidam ad Vespasianum uenit profugus ex ciuitate: nuntians paucitatem ciuium & facilitatem capiendi: Vespasianus exercitiū parat nocte hora qua ille ducuerat ciuitatem aggrediuntur: & custodes occidunt: ciuitatem ingrediuntur: quidam uero ne oppeterent per Romanos se ipsos interfecerunt: tandem Vespasianus incendi fecit ciuitatem uniuersam. cap. xx. car. ccxxi.

Iosephus ne a Romanis inueniretur in puteū se demisit lapidēq; supra imposuit ne uiderentur nocte exibat perscrutans si posset euadere: indicatur per quādam mulierē mittit ad eum Vespasianus cū fide de uenias: timebat uero iosephus in somnis simulachra ei apparere deprecatur deū. in manus Romanorum se committit: habita prius oratione ad socios. cap. xxi. car. ccxxii.

Iosephus dehortatur suos a cæde: nequiens renocare a proposito: oēs se ipsos interfecerunt: ducit Iosephus ad Vespasianū iubet Vespasianus eū custodiri ut ad Neronē mitteret: iosephus alloquit Vespasianum seorsum cū filio Vespasiani eūq; dominum & regē orbis prædicat: Vespasianus eū liberat muneribusq; uariis eum donat. cap. xxii. car. ccxxii.

Vespasianus in ptolemaida reuertitur multi clamant de excidio iosephi ipse nihil respondebat: legiones duas mittit hyemaru Cæsaream: quādam scythopolim. cap. xxiii. car. ccxxiii.

Quidam ex iudæis qui fugerant collecti in iope fabricatus piratis nauibus inuium faciebant pelagus illarum partium Vespasiano uero illuc applicante tum per Romanos tū per uentos qui illorum naues in scopulos cōpellebant: quatuor milia & ducenta cadauera inuenta sunt. Ciuitatē incendunt dimittitq; Vespasianus equites qui loca tuerentur. cap. xxiiii. car. ccxxiii.

Audita captiuitate iotapate ab hierosolymis: maximus eos inuasit dolor: audito q; iosephus eēt cū Romanis ira in eum concitabant ita ut in Romanos sæuius incitarent. cap. xxv. car. ccxxiii.

Vespasianus ad agrippam proficiscitur: audit Tyberiada & Tarichæas rebellare: iratus mittit filium suum illuc: appropinquantes ciuitati quidam ex senioribus ad Vespasiani pedes suppliciter accedunt is uero eis indulgit. cap. xxvi. car. ccxxiii.

Vespasianus præmittit Traianum in arcem an multitudo pacem cupiat: illi apertis portis eum liberatorem ac benemeritū proclamant: post ad Tarichæas proficiscitur: castra ponit: superatis illis: ad nauale bellum se contulerunt. cap. xxvii. car. ccxxiii.

Congregata multitudo prope ciuitatem in planitie uidēs Vespasianus filium suū mitti: ipse uero patri nunciauit dicens opus esse pluribus auxiliis: suos deinde hortatur. eorū genus & aīum remittit: scens ut strenue sint dimicaturi: Vespasianus mittit auxilia: gentem aggrediuntur: oēs fugant oppidum occupant: cunctos occidunt præter indigenas. cap. xxviii. car. ccxxiii.

Letatur Vespasianus audita uictoria filii: post aduersus eos qui ad lacum descenderant rates fabricari iussit. cap. xxix. car. ccxxiii.

Declaratur natura lacus: & ubertas & rerum uicinorū locorum. cap. xxx. car. ccxxiii.

Fabricatis ratibus insequitur illos per lacum Vespasianus: nemine remanente occisi sunt. paucis post diebus intolerabilis fetor ex cadaueribus in terrā a mari compulsi insurrexerunt: ut non solum uictis sed Romanis miserabilis fuerit: totūq; aerem corripuit. cap. xxxi. car. ccxxv.

Residet Vespasianus pro tribunali apud Tarichæas quidq; de supstitibus fiendum sit deliberat: tandem quosdā occidit: quosdam donat: quosdam uendit. cap. xxxii. car. ccxxv.

Incipit Liber quartus.

Excisis iotapatensis reliqui iudæi se dederunt Romanis præter quædam castella & ciuitates: quarū nomina ponuntur & earū conditio lacū quendam Gamala occupant intrantes Romani: domos hostilium testa oīa circūdant: ex quo multi Romani mortui recedereq; coacti sunt. cap. i. car. ccxxv.

Vespasianus cū paucis relinquit: his uero oppugnantibus resistit uidentes eius aīum: quasi diuinū reputantes impetū remittunt ipse uero exiit castrum. cap. ii. car. ccxxv.

Vespasianus ad Romanos ueniens uisis aduersis casibus Romanos consolatur hortaturq; ad ulciscendos hostes Gamalenses quantum profunt resistunt. cap. iii. car. ccxxvi.

Vespasianus quosdā qui itabyriū montē occupauerant inuadit ad eos mittit. placidū q; eos hortatur ad pacē: sed illis renitentibus: placidus congregatur fingens fugā: aduersus illos reuertitur multos occidit: multi confugiunt hierosolymam: reliqui montē Placido tradunt. cap. iiii. car. ccxxvi.

In Gamala tres milites nocte turrim effodiunt: decidit turris magno sonitu: oēs perturbati fugiebant quos Romani trucidabant: Titus urbem inuadit occidit multos: multi in arcē confugiunt: ita ut cruor effusus totum oppidum diluar. cap. v. car. ccxxvi.

Vespasianus ducit totum exercitum ad uerticem montis quo confugerant qui supererant: eos

capitofed quinq; milla ex his de uertice fe precipitant: per Romanos quatuor milla perempta: folum duæ mulieres faluæ factæ funt. cap.vi.car.cccxvi.

Mittitur Titus ad Gifcala oppidum galilææ quod reftabat indomitū: Vefpafianus ad recreandos alios Cæfaream regreditur: quia reftabat modo hierofolyma occupanda: Titus Gifcalenos hortat ut fedebant fine armis: appropinquant portis: illi apertis ianuis clamant ipfum liberatorem: munit oppidum ficq; tota galilæa liberata eft. cap.vii.car.cccxvi.

Ex aduentu ioannis in Hierofolymam totus populus effufus percundatur quid agant Romani: significato excidio Gifcalion: timor eos inuadit imenfus: hortatur ioānes hierofolymas ad bellum: senes timebant excidium urbis ex hac re oriuntur multæ prædationes & latrocinia in urbe contra multos fingeantur uaria in eorum perniciem: phana conculcantur: fitq; maxima cōtrouerfia aduerfus iftos: fit bellum inter hos inuafores & populum: horum caufa erat ioannes qui fimulabat amorem: res tamen & confilia populi aliis nocte apperebat hic iurat fidem amicitiam: fit legatus populi ad Zelotas. cap.viii.car.cccxvii.

Mittuntur nuncii ad idumæos p auxiliis petendis: eo q ananus uellet Romanos introducere: Iesus increpat idumæos & eos qui eos aduocant tanquā latrones q ciuitatē quottidie diffipant: horumq; eos ut nil acturi fint: uel iudicēt quantū fint factiofi hoīes uel recedant. cap.ix.car.cccxix.

Simon unus ex idumæis indignatus refpondet iratus contra Iefum & pōtiffices: accusans eos proditores cōtra illos q eos uocauerint: dicitq; aduerfus illos ituros. cap.x.car.cccxix.

Idumæi nocte dolo zelotarum apertis portis cuftodibus dormiētibus intrant interficiuntur cuftodes: infurgit populus idumæi eadē nocte octo milla quingentos interfecerunt: interficiuntur pōtiffices: quæritur Iefus cum Anano qui interficiuntur oībus in fepulcis. cap.xi.car.cccxix.

Incipit Liber quintus

Quærunť idumæi per ciuitatem quot inueniunt totidem interficiunt Zachariam accufant iudices uero ferunt pro eo ſententiam: indignantur idumæi contra iudæos: interficitur Zacharias: expelluntur iudices: idumæi recedunt: crefcit Zelotarum insolentia cunctosq; uel falſis criminatiōibus uel dolis aliis occidunt. cap.i.car.cccxxx.

Romani oēs pferunt duces Vefpafianū incitant ad expugnandam ciuitatem: ipſe noluit ducens eē melius q ſic ipſi inter ſe diſcordes paulatim cōſumentur. cap.ii.car.cccxxxi.

Acquieſcūt oēs dictis Vefpafiani: multiq; ad Romanos cōfugiunt & ſolum his licebat qui ſoluebant uolentes fugere ad Romanos. cap.iii.car.cccxxxi.

Ioannes quærit aliis pſſe ducens ſibi dedecus eſſe ſibi parem: multiq; eum metu multi gratia cōſequebantur. cap.iiii.car.cccxxxi.

Inuadūt ſicarii oppidū quoddam munitiffimū apud hierofolymam die azymorū quando iudæi celebrant feſta pro redemptione eorū ab ægyptiis: interficiunt quot inueniunt: uicos & oēs partes conuicinas depopulantur. cap.v.car.cccxxxi.

Nunciantur hæc Vefpafiano a tranſfugis quibſdam clam.n. quidam ad Romanos confugiebant qui hortabantur Vefpafianū ut ferret opem ciuitati: accedit prope hierofolymā: ingreditur Gadarā clam legati ad eum mittunt: occiditur Doleſus ab aliis inimicis. cap.vi.car.cccxxxi.

Iubet Vefpafianus Placido ut inſequatur eos qui ex Gadaris fugerant: aduerſus quem illi cum quibſdā ubi ſe receperint proſiliunt qui capta oportunitate a Placido interimuntur eoſq; ad iordanem inſequitur: coacti autem congregari placidus omnes occidit: quidam in iordanem ſe proiciunt conuicinosq; uicos inuadit. cap.vii.car.cccxxii.

Nunciatur Vefpafiano q Galatia motus quōſdam fecerat: ipſe magis icitatur ad bellum multa loca capit: reſtaurat quæ deſtruxerat bello: munit loca omnia militibus: narratur q nobilis ſit regio hiericuntis. cap.viii.car.cccxxii.

Deſcribitur natura Asphaltidis lacus: quem Vefpafianus uoluit uidere. cap.ix.car.cccxxii.

Vefpafianus collocat pſidia apud Hiericūta: mittit quōſdam hii ciuitatē capiunt: mille iuuenes interficit: omnia dabantur flāmis. cap.x.car.cccxxiii.

Nunciat Vefpafiano parātī pficiſci hierofolymam q mortuus ſit Nero: quō etiam Galba ſit creatus imperator: & qdam alii poſt eum & de eorū diſcordia. cap.xi.car.cccxxiii.

Vefpafianus expeſtat quid galba ad eum de rebus bellicis agendis ſcribat: mittit filium ſuum Titum: nauigat rex agrippa ad Galbam: nunciatur in Achaia q galba ſit interfectus & Otho ſit creatus: agrippa ſtatuit Romam pergere: Titus ad patrem nauigat Vefpafianus cum Tito ſuſpenſi bellum ne gligunt. cap.xii.car.cccxxiii.

In Hierofolyma exoritur nouum bellum per Simonem Gioræ filium Simon cum Zelotis congreſſitur: multos occidit cum idumæis etiam pugnat: Iacobus quidam perdere idumæos cogitat: idumæam capit Simon totam regionem depopulatur: capitur uxor Simonis a Zelotis: perterriti ti-

more remittunt ei mulierem suam.

Præter bellum in iudæa in italia civile bellum fiebat: perempto Galba: Otho imperator creatur: cum Vitellio pugnat: audita uictoria semetipsum Otho occidit: qui biduum & tres menses imperium tenuit.

Vespasianus partes duas idumææ capit alteram et ciuitatē capit oēs interim: Simon quoq; idumææ reliquias prosequitur: iōānes intus multas p̄dationes permittebat galilæis: uesciebantur libidine: certant adinucem Zelotæ cum iōānes & Simon cum illis.

Deliberant Simonē introducere & iōannē expellere: Simon loca oīa ciuitatis inuadebat: congruitur cum illis qui eum receperunt.

Bella fiunt in italia p̄ Vitelliū & suos milites: audiens hæc Vespasianus q̄ Vitellius princeps fit factus indignatur: milites Vespasianū hortantur ut Romā accedat: eo q̄ ipsum populus imperatorem constitueret: renuit ipse: ipsi cogunt uelle iperius: cogitat quō rem efficere possit.

Describitur qualitas portus alexandrini mittit Vespasianus ad Tyberium Alexandrum ut esset sibi adiumento fama est q̄ Vespasianus sit imperator: quasi omnes ad eum accedunt congratulantes & subicientes se eius imperio: recordatus Vespasianus quod iosephus prædixerat liberari iubet eū e uinculis.

Vespasianus mittit Mutianū in Italiam: geritur bellum cū Cecilio ab Antonio: Cecilius uidens exercitum Antonii cogitat de proditione: ad ipsum mittit Milites uolunt occidere Cæcilium: certatur superatur exercitus Vitellii: Antonius in urbem ueniens cū Sabino Capitolium nocte occupat: Vitellius cum suis militibus eos inuadit: superat: Sabinus occiditur: Domitianus cum multis nobilibus euadit Vitellius iugulatur a populo.

Mutianus urbem ingreditur cum exercitu Antonium cū aliis subleuat: occidit multos qui cōfesserant cū Vitellio Domitianus filius Vespasiani: rector efficitur populus Vespasianum clamat imperatorem: ad Vespasianum qui alexandriā iam applicauerat ueniunt legati: intendit animum Vespasianus in reliquias iudææ: Titū mittit ad Hierosolymam.

Incipit Liber sextus.

Titō existente adhuc apud alexandriam hierosolymis oritur trifaria seditio zelotarum Simōis & iōānis inter eos congregiuntur: ita ut templū uniuersum inundaretur sanguine.

Describitur discordia q̄ inter eos fuit & scelera q̄ inter eos cōmittebātur: post qualiter oēs q̄si Romanos expectabātur post quō Titus misit diuersas legiōes in hierosolymā.

Describitur ordo Titi & militū & oīum aliorum in eundo hierosolymā: peruenit Gophnā opidū quod Vespasianus cōperat: ciuitatē tentat adire: tandem coactus est si uoluit euadere intrare in horum sedes suos saluum se recepit.

Titus ciuitati nocte appropinquat: castra ponit in monte oliuarū dicto: exeunt iudæi: in legiōis decimam irruunt fugantq; Romanos: nunciatur Tito: fert auxilium: dimicatur utrinq; Titus tandem legiōnem liberat.

Remissio aliquis p̄ bello orit discordia inter eos in duas ptes seditio remanet: Titus ad ciuitatē electos milites mittit: explanare fecit oīa ita ut repletū sit quicquid cauū erat.

Iudæi Romanos querunt decipere instituunt quosdā qui pacē simulant: Romanosq; uelle introducere: Titus noluit quia suspecta erat ei talis inuitatio.

Quidā ex Romanis ad urbē usq; accedentes eo q̄ crediderunt illis: interficiuntur: multi feruntur: unde irascitur multū Titus p̄ inobedientiam eorū eosq; arguit.

Intercedunt cōmilitones p̄ illis apud Titū admonens eos indulget illis: cogitat ulcisci iudæos: castra ponit p̄ ciuitatē: ordinat legiōes circa ciuitatē: describitur situs ciuitatis & tēpli p̄ Salomonē ædificati: & quō distigebat secundū loca sacerdotū & uiroꝝ & mulierū.

Describitur adhuc magnificentia ciuitatis & templi eorū quæ continebantur in eo: quæ a diuersis fuerunt constituta.

Quō Simon & iōannes dissidebant: & eos diuisa ciuitas sequebat: & quō unusquisq; partem ciuitatis seorsum tenebat: Titus querit qua parte ciuitatē sit ingressurus: constituit agerem tripartitum exercitum circa ciuitatem: cogitant iudæi concordari aduersus Titum & Romanos coeuntq; in unū: corpus exeunt iudæi aduersus Romanos fugantur in ciuitatem quidam unus iudæorū capitur: sagitta demissa occiditur inde iudæis luctus maximus oritur.

Concutitur timore exercitus Romanorū eo q̄ turris quædam lapsa sit nocte: & propter maximū sonitum timuerunt Romani: credentes hostes castra inualisse: percutiunt muros illis machinis murumq; uiciorum frangunt.

Ingrediuntur Romani ea porta qua murus fractus erat: dimicatur postea unde iudæi audacia resistebant: Romani uero belli peritia uincebant.

DE BELLO IYDAICO TABVLA

Iudæi sperant salutem: Romani uictoriam: unde ex iudæis quis fuisset promptior ad periculum is primus erat ex Romanis uero qui fortè se p̄ferebat: quia Titus semp̄iaderat. cap. xiii. car. ccxli.

Quidam Longinus in medios hostes irruit: duobusque interfectis ex mediis hostibus ad suos reuertitur. cap. xiii. car. ccxli.

Castor quidam ex iudæis simulat uelle inire fedus cū Tito ut aliquantulum conuiescat: Simō interim consulat de rebus occurrentibus: fingitque quosdā socios uelle pacem: quosdā non accensius his Titus uehementius utebat arietibus: disruptoque muro cum militibus ingredit. cap. xv. car. ccxli.

Ingresso Tito: iudæi circūcludunt Romāos: multosque ex eis occidunt & nisi Titus tulisset opem: mix euasissent: ad ultimū murū sunt expulsi Titus iteque aggredit: ad illum murū irruit: totamque partem illam dirimit: præsidia ponit: munit turres & loca: alia parte ciuitatē aggredit: eosque hortatur ut uelint saluari & iosephus oratione patriam: idem eos hortabatur. cap. xv. car. ccxli.

Iosephus circuit ciuitatem ea parte qua possit audiri facilius iudæosque orat ne uelint Romanis resistere: persuadetque pluribus uerbis: illi uero conuiciis eū afficiunt. cap. xvii. car. ccxlii.

Iosephus clamat aduersus iudæos adducens diuersa exempla maiorum: ut uelint reddere deumque eis aduersum esse: propterea amplius ne uelint resistere. cap. xvii. car. ccxlii.

Clamante iosepho cum lachrymis ut uellent sedare non flexerunt animos seditiosi: sed diu persistunt: ita ut cogerentur fame perire: Tantam famem perpessi sunt ut matres ex filiorum ore cibum raperent: seditiosi illi domos ut irruerant ut cibum caperent summa miseria & summa crudelitas describitur Simonis & iohannis. cap. xix. car. ccxlii.

Multi propter famem ciuitatem exeuntes capiebantur ex his multi incisis manibus ad Simonem & iohannem mittebantur. Titō acclamante. ne tantam uellent pati miseriam: ipsi conuictis Tito & patri eius maledicebant. cap. xx. car. ccxlii.

Antiochus Epiphanes cum Macedonibus: amiraf Romanos quod muros non adeant: ipse cum suis muros adiit: multi ex his fugiunt & multi interficiuntur: post a Tito aggeres fiunt: ad mortis ad muros Simon fossa intus facta submissio igne ageres diruit: & incēdunt: Simonque cū multis aliis proficiscit in machinas illas: easque incendunt: cū Romanis cōgrediunt: ita ut non diiudicari possit amicus ab inimico: quidāque ex Romanis corruptis machinis desperabāt ciuitatē captum in. cap. xxi. car. ccxlii.

Consulit duces Titus quid faciendū: an aggredi muros debeant an aggeres struendū: aut permitteudū quod ipsi fame coacti ciuitatē sint tradituri: an circūdanda sit ciuitas ne exitum habeat: sicque dicit Titus opus non paruum sed inextricabile Romanos esse facturos. cap. xxii. car. ccxliii.

Exortatus Titus his uerbis duces iubet exercitus in opera distribuere: murumque circa ciuitatem cum castellis. ii. per suos cōstrui fecit: mira celeritatis: moxque quilibet suo ordine ac uigilia explorabat: uigilesque somnos inter se sortiebantur. cap. xxiii. car. ccxliii.

Ablata facultate exeundi fame omnes moriebantur: unus alium mori intuebatur: nō erat facultas sepeliendi: latrones uero ex mortuis uestes rifu expoliabant: multi ex muris in fossas proiciebantur: quæ uidens Titus ingemuit. cap. xxiii. car. ccxliii.

Romani uidentes seditiosos fame cruciari letantur: copiam maximam frumenti iudæis ostendēdo ad maiorem dolorē: Titus etiā aggeres inchoabat ut uideret si uellent tradere ciuitatem miseratque eosque calamitatem: seditiosi uero non placabantur. cap. xxv. car. ccxlv.

Simon marthiam per quē ciuitatem obtinuerat peremit cum tribus filiis suis: corpora sepeliri perhibuit: alios etiam nobiles occidi fecit. cap. xxvi. car. ccxlv.

Quidam ex iudæis qui custodiebat turrim a Simone sibi traditam: uidens tantam crudelitatem humano consilio cum quibusdam ex turri Romanis signum dedit se traditurum turrim: illi non credentes: cognito hoc a Simone illū ex turri in fossas proiecit: uidens hæc Titus: & iosephus saxo capite percussus letantur iudæi credentes eum mortuum esse: respuit iosephus uulnere: quo cognito seditiosos stupor inuadit: multi ad Romanos profugiant: multi ex profugis ab Assyriis uentibus apertis occiduntur: eo quod aurum ex uentre eorum per finem uentris exire cognouissent: Titus uero hac iniustitia cognita omnes interfecisset nisi esset maxima multitudo noxiorum: increpat milites Titus: sed occulte multi occidebantur ob insaniam propter hoc pauci ad Romanos amplius fugiebant. cap. xxvii. car. ccxlv.

Ioannes ad sacrilegium se conuertit: Mannetus ad Titum fugit: narrat maximum numerū morituroque fame: ex eo quod castra posuit: coactosque stercore uti pro cibo. cap. xxviii. car. ccxlv.

Incipit Liber septimus.

Aggeres struuntur a Romanis: querunt iudæi incendere: cum autē nequissent: admovent Romani aggeres: certatur utrinque: murus labitur ea parte qua iohannes suffodierat pro incendiendis aggeribus: moxque alium murum struit quem nemo audebat ascendere eo quod qui prius tentasset certissimum exitum tentasset. cap. i. car. ccxlv.

DE BELLO IVDAICO TABVLA

Hortatur Titus commilitones suos ad ascendendum murum: facta exhortatione Sabinus quidam Syrus se obtulit ascensurum: susceptaq; asta cum .xi. murum ascendit: hostes in fugam uertit ipse ne ro sagittis obrutus cecidit. cap. ii. car. ccxli.

Quidam ex custodibus aggerum Antoniam accedunt primos custodes occidunt: facto signo per buccinam ceteri fugiunt. Titus audito signo armat exercitum: pugnat ex utraq; parte ad septimam noctis horam: q; Romanis uisum est satis pro tunc Antoniam obtinere. cap. iii. car. ccxlii.

Iulianus quidam uidens Romanos superari armatus irruit in hostes & ad templum usq; fugauit eumq; non haberet auxilium multis interfectis diu resistens obiit. Iudaei Romanos in Antoniam recluserunt. cap. iiii. car. ccxlii.

Titus mittit ad Ioannem si uelit congregari & si uelit sacra intermissa celebrari per electos Iudaeos: consulit Iosephum Titus: hebraico sermone scripsit mandata Iosephus pro Caesare ad Ioannem: hortatur ut se dedat: exempla inducens sed magis irritantur in eum ac capere quaerunt: multi ex Iudaeis ad Romanos fugiunt quos a Romanis occisos Iudaei dixerunt ne plures ad eos confugerent: Romani uero eos populo ostendebant propterea multi fugiunt. cap. v. car. ccxlii.

Increpat eos Titus q; templum polluerint: polliceturque non passurum Romanos templum esse polluturos. cap. vi. car. ccxliii.

Iosephus referebat dicta principis Iudaeis qui magis eleuabantur in superbiam: statuit iterum Titus bellum gerere contra Iudaeos ipso remanente in Antonia. exercitum misit in Iudaeos: Certaturq; a nona noctis hora: usque ad quintam diei Tito spectante ab antonia: multi ex Iudaeis fortiter multi ex Romanis fortissime bellum gesserunt. cap. vii. car. ccxliii.

Septimo die reliqua manus Romanorum submersis antoniae fundamentis uiam fecerunt latam ad templum: admovent aggeres ad angulum templi: qdā congregati pp famē: impetum fecerunt contra Romanos: cognito ipetu eorū p Romanos dimicatum ē undiq; fortiter in uallē quadā coacti sunt Iudaei: caput qdā q ductus ad Titum interficitur: curatq; Titus ut aggeres mature cōstruant. c. viii. c. ccxliii.

Porticus templi incendit: abrumpunt Romani ad uiginti fere cubitos ex mthro: imittuntq; ignem sanctis: his diebus quidā ex Iudaeis de Romanis inuitat si quis uelit certare: diuq; nemine uolente: quidam ex Romanis perosus illius audaciam cū illo certat & occidit: Romanos Iudaeus deridet ex Romanis quidam eum sagitta transfixit: clamor excitatur maximus. cap. ix. car. ccxliii.

Iudaei implent lignis aridis summitatē tēpli. fingunt fugam ex Romanis multi ascendentes templum: submisso igne p Iudaeos succensī sunt: Titus eos miseretur: morientibus satis erat remedii q; Titus dolebat: Iudaei uero quidam in porticu existentes obfessi oēs ceciderunt. cap. x. car. ccxliii.

Iuuenis Romanus quidam qui euaserat incendium: oratur a Iudaeis ut ad eos descendat: ne militariae Romanae tantum dedecus faciat sublato ense seipsum interfecit: incenditurq; porticus ea parte quae ad orientalem protendit: Moriebantur multi fame ita ut foenum calciamenta corigias coacti sint comedere Iudaei. cap. xi. car. ccxlix.

Maxima multitudo erat eorum qui fame per ciuitatem peribant: qui inter se erant amicissimi propter cibum: si quem inuenissent: ad manus ueniebāt: si quis moriebatur alii scrutabantur si quid cibi in sinu habebat: patiebantur ea comedere quae ne sordidissimum aliquod animalium comedisset: multaq; huiusmodi describuntur. cap. xii. car. ccxlix.

Mulier quaedam Maria nomine cum sublata fuissent sibi omnia per seditiosos filium suum fame comedit: cogitur ostendere latronibus quod parauerat pro cibo: cognito scelere tanto eos horror quidam inuasit uehementissimus: nunciatur Tito tanta calamitas: qui deum placare coepit dicens se uoluisse obliuisci iniurias eorum: sed illi noluerunt pollicetur q; tantum scelus non permittet impunitum. cap. xiii. car. ccxlix.

Admovent iuber aggeres cum ariete muris: nihil proficientes cum scalis tentant ascendere: unde multa caedes facta est ex Romanis: iratus Titus ignem portis subici fecit crescente igne consulit proceres suos de templo: quidam suadent ruinam templi: quidam ut semetum iuber extinguere ignem interim pugnatur: uidens Titus cum militibus electis Iudaeos profugatos in templum concludit omnes succendereq; templum parat. cap. xiiii. car. ccxlix.

Quidam ex militibus Romanorum ignem portat ad templum: succenditur templum: hoc audito Titus iuber extingui sed pro nimio clamore & quia multi simulabant audire eius praecpta & prohibitionem ipso inuito exurit templum. cap. xv. car. ccl.

Templum incenditur mense & die mensis conformi incendio templi Babylonis: in ipsa incensione etiam multae caedes fiebat de praehensorum: nec erat discretio puerorum nec mulierum cuiusque aetatis: clamor ingentissimus fiebat: duo in ignem se proiecerunt incendunt Romani diuersas porticus & loca ubi Iudaei res suas ac pecunias deposuerant quidam Pseudo prophetae persuaferat populo ut expectaret dei auxilium. cap. xvi. car. ccl.

Quaedam prodigia quae superuenerant Iudaeis describuntur: quae in eorum fortunam & auxilium interpretabantur: quidam uero sapientes haec esse ruinae prodigia iudicabant. cap. xvii. car. ccl.

In sacris libris erat q̄ cum templum quadratum redigeretur q̄ ciuitas erat destruenda. hi uero in citabantur ad prælum dicentes propter dictum quoddam ambiguum inuentum scilicet q̄ eo tempore quidam esset ex eorum finibus orbis terre habiturus imperium: ex hoc dicto decepti sunt quasi proprium eorum iudicantes dictum conuenire. cap. xviii. car. ccli.

Romani Titum imperatorem declarant in templo: Iudæi prouocant Titum ad colloquium: ipse naturali humanitate eos recipit: alloquiturq̄ eos increpando: tandem in diligendo eos si uelint in pace uti nolluerunt: ipse cognita eorum nequitia eos militibus fieri prædam tradidit: interim ignis progrediebatur: quidam supplicat ut eis fideni Cæsar datus: suscipit ipse in custo diaq̄ eos reclusos tenet. cap. xix. car. ccli.

Seditiosi in domum regiam confugiunt: Romanos pellunt: multi occiduntur ex popularibus: Titus uero militem quendam quia uiuus capture est ad ipsum rediens ex acie pepulit: quod grauius fuit illi morte. cap. xx. car. ccli.

Romani conuersis latronibus in fugam: omnia igni tradiderunt illi uero in superiorem ciuitatem recedebant: letantes q̄ nil essent relicturi hostibus & alacri uultu mortem expectabant: illi undique per ciuitatem capiebantur: mortuiq̄ capibus proieiebantur: spes quibusdam erat in cloacis latere: & ignis latitantes cremabat: & qui descende bant necabantur. cap. xxi. car. ccli.

Cæsar prospiciens ciuitatem superiorem nō posse capi sine aggeribus distribuit milites operibus ad occidentalem partem: legiones munit hisdem diebus: Iudæi mittunt ad Titum q̄ ad eum uolunt confugere remittit legatos pollicens pacem: Simon hoc intellecto quosdam occidit: quosdam recludit: multitudo tamen maxima fugit. cap. xxii. car. ccli.

Quidam sacerdotum promittens multa donaria Tito accepta fide pro fuga recessit: multa q̄ uaria pulcherrima donaria dedit. cap. xxiii. car. ccli.

Perfectis aggeribus machinas Romani admovent: multi desperantes in cloacas demittunt: quidam in acram confugiunt: quidam Romanos applicantes: anetes ad muros ultiscunt: Tyranni priuati spe: sponte descenderūt de turribus: Iudæi ad Siloam confugiūt: custodibus recluduntur: Romani in muris signa ponunt: ingredit Titus admirat q̄ tantas munitiones tyranni deseruissent: admirata altitudine & compagine lapidum præficit Frontonē custodiæ illorum: multos in ægyptum mittit: multos uendit: multos etiam bestis deuorandos tradidit. cap. xxiiii. car. ccli.

Captiuorum numerus per omne tempus obsidionis numeratus fuit decies centena milia: Ioannes sempiternis uinculis sematur: Simon uero seruat: triumpho. cap. xxv. car. ccli.

Capitur Hierosolyma secundo anno principatus Vespasiani die octauo mēsis septembris: prius quinquies capta fuerat: Conditos primus eius fuit Chananaeorū Rex: qui iustus fuit appellatus: Cæsar iussit ut turres & pars quædam ciuitatis pro custodibus remanerent: reliquum explanarunt: laudat Cæsar exercitum suum ei q̄ gratias agit de eorum uirtute & fortitudine: & pro gestis rebus donat largitur & coronas & præmia multa singulis. cap. xxvi. car. ccli.

Cæsar donatis omnibus secundum eorum merita: ad sacrificia se conuertit: deinde ad Cæsaream maritimam descendit: reponitq̄ in ea multitudinem manubiarum captiuosq̄ seruatis: quia Hyemis tempus prohibebat in Italiam nauigare. cap. xxvii. car. ccli.

Eo tempore quo Titus Cæsar Hierosolymis commoratur obsidionis causa Rhodum trāsmeat: Titus ex Cæsarea maritima reuersus: aduenit in Cæsaream Philippi celebrat ibi omnia spectaculorum genera. cap. xxviii. car. ccli.

Inuenit Cæsar Simonem Gioræ filium: & quomodo captus sit declaratur: seruatur pro triumpho quod Romæ erat facturus Cæsar. cap. xxix. car. ccli.

Cæsar inuenit multos Iudæos apud Antiochiam inuidus Antiochus irritat: multiq̄ cremantur ex his. cap. xxx. car. ccli.

Declaratur noua calamitas quæ accidit Iudæis: accusant Iudæi ab Antiocho q̄ cremassent quædratū for̄ cū multis aliis: cognoscunt nō fuisse in culpa p̄ legatū Vespasiani. cap. xxxi. car. ccli.

Accipit Cæsar litteras a patre quam desiderabilis ipse peruenit Romam & quo honore sit susceptus describitur. cap. xxxii. car. ccli.

Describitur defectio Germanorum facta tempore quo Vespasianus erat in alexandria: qui credebant se posse liberari a ditione Romanorum: his auditis a Domitiano exercitus tendebat: tunc Germani se sponte subdiderunt. cap. xxxiii. car. ccli.

Scythæ conueniunt cū Germanis in defectione: transgressi flumē Istrū multos ex Romanis inter quos Fronteiū Agrippā occiderunt: Vespasianus hoc audito Rubrū Gallū mittit q̄ multos occidit alii domū confugere: muniunt loca ne barbaris ap̄ius def̄ locus talia faciendi. cap. xxxiiii. ca. ccli.

Titus reuersus ex beryto spectacula per ciuitates Syriæ celebrat: Antiochenes expectant cum summo desiderio: petunt Iudæos expelli qui non exaudiuntur: ad alias petitiones se conuenerunt: Titus inde Hierosolymam proficiscitur: miseraturq̄ calamitatem ciuitatis curatq̄ captiuos in Italiam asportari: cupiens eos triumpho præterducere. cap. xxxv. car. ccli.

DE BELLO IYDAICO TABVLA

Venienti Tito Romam pater cum tota ciuitate obuiam prodiit ordinatur triumphus communis & pompa triumphi declaratur: & modus exeundi in triumphum: quo ordine quæcunq; sint distributa & ostensa parantur conuiuia ab omnibus per totam ciuitatem: diesq; gratulationis celebratur: cum spe finis malorum ciuiliū: & foelicitatis principum. cap. xxxvi. car. cclv.

Vespasianus peractis triumphis decernit ædificari templum paci: donatq; templum muneribus pigmentorum operibus oia quæ fuerant iudæorū in eodem templo reposuit. cap. xxxvii. car. cclvi.

Lutius bassus in iudæam legatus mittitur: statuit bellum inferre Macheruntis: describitur Herodii fortitudo: & situs inaccessibilis: ac Herode hoc castellum munitum est: nascitur in eius ualle herba quædam mirabilis uirtutis: sunt balnea amenissima: castellum Lutius accepit: multos occiditq; castellum tradiderunt dimisit. cap. xxxviii. car. cclvi.

Ad saltum qui appellatur Iarden ducit exercitum Lutius: militibus cingit bellum committitur nullus ex iudæis euasit: Iudas dux eorum cloacis latenter effugit. cap. xxxix. car. cclvi.

Scribit Cæsar ad Liberium procuratorem ut iudæam uendat iussitq; singulis annis q; iudæi omnes binas dragmas in capitolium ferrent. cap. xl. car. cclvi.

Accusatur antiochus apud Cæsarem a Cessennio Peto: q; deficeret a Romanis: mittit Vespasianus ut quid uideatur Peto efficiat: Capitur antiochus post longam pugnam cum filiis suis: ducitur Romam uinctus: Audiens Cæsar ligatū antiochū iubet uincula auferri. filii cogitant conciliaturos patrem Cæsari: ueniunt Romā: cum patre adueto ex Lacædemone ibi manserūt. cap. xli. car. cclvii.

Scythæ his tēpibus cogitant Medicam terram inuadere: colloquuntur cum hyrcanorum rege: adhibito aditu fines omnes populantur: ad armeniam usq; peruenere. cap. xlii. car. cclvii.

Mortuo Basso Flavius Siluius in administratione succedit: Castellum quoddam adhuc rebelle superesse uidens mouit militem aduersus illud: princeps castelli erat Eleazarus cuius mores describuntur: & sociorum eius. cap. xliii. car. cclvii.

Flavius Siluius aduersus Eleazarum uenit: castellum cingit licet difficillimus adeundi accessus fuerat: per duo loca poterant accedere homines: declaratur difficultas accessus: ad mouet machinas per unam uiam: fabricat arietem cum quo marū percutit ignem ad muros ponit: letiq; Romani custodiunt ne quis eorum ex castro fugeret. cap. xliiii. car. cclvii.

Eleazarus uidens nō posse euadere manus Romanorū hortatur ut omnes combusta urbe se ipsos interficiant magis q; seruituti subiciantur: quibusdam placuit: quidam uero molieres lachrymabantur: iterat exhortationem Eleazarus præponens immortalitatem animæ: pulchrius esse pulchre mori q; turpiter uiuere. cap. xlv. car. cclviii.

Orantem Eleazarum omnes interpellant decernūtq; sibi mortem dare: omnes mortui sunt: unus ultimus incensa regia: gladio se transfigens occubuit: clam cum quinq; pueris mulier. latuit Romā mane per scalas muros ascendunt: neminem uidentes admiranē mulier illa ex cloacis exiēs Romanis rem gestam aperuit. cap. xlv. car. cclix.

Peracto excidio Flavius siluius cum exercitu in Cæsaream proficiscitur: quidam ex iudæis in Alexandriam confugerant: hi nouas res tentabant ex quibus multi occisi sunt: mortēq; potius pati maluerunt: etiam pueriq; Cæsarem dominum appellare. cap. xlvii. car. cclix.

Lupus rector Alexandriæ hæc omnia Cæsari indicat ad quem Cæsar scribit ut templum iudæorum destruat. cap. xlviii. car. cclx.

Onias unus ex pontificibus ex hierosolymis quodā fugatus alexandriam uenit: optinuitq; ut templū posset fabricare iuxta mortem patrum: hoc autem fuit prædictū per Esaiam q; in ægypto futura esset constructio templi. cap. xlix. car. cclx.

Lupus rector ad templum accedens ablatis denariis templum claudit Paulinus eius successor. nihil reliquit: sacerdotibus cōmitatus ē: fecitq; ut ne uestigium qdē diuini cultus uideret. cap. l. car. cclx.

Ionathas quidam ex iudæis persuasit multis ut eum sequerentur: nunciatur Catullo rectori libyæ comprehensus ipse cum multis aliis tribus milibus: qui pecunia diuites erant: non conscii tamen sceleris occiduntur: Curatque Catullus ut Ionathas omnes iudæos criminetur: etiam illos qui Romæ habitabant inter quos Iosephus erat: Vespasianus noluit ut aliud efficeretur. Catullus ob iniustitiam morbo grauissimo laborauit: ita ut ipse non moreretur. cap. li. car. cclx.

FINIS.

VITA IOSEPHI

Hieronymus Squarzafricanus Alexandrinus. Raynaldo de Nouimaio impressoriae artis. op. f.

Vm e græcia in Italiam traieciſſem: Iosephiq; libros offendiſſem: quos antea quā hinc decederem librariis caſtigatiſſimos: & emendatiſſimos ſumma diligentia imprimendos eſſe demandaueram. Non ut quaſtum conſequereris: ſed ut aliqua ex parte de lingua latina bene meritis eſſem: & cognitiones multarum rerum propagarentur. Vidi opus erudiſſimum nundum abſolutum: & ut in annalibus ueterum facile de præbendi poteſt a Ruſſino aquilienſi in linguam latinam tranſlatum: opus egregii inquam auctoris: qui ſine titulo ſine uita: & ſine elogio erat i lucem proditurus: quod cum animaduertiſſem hoc a me ferendum minime putaui. Obiter ipſius uitam ex iuraſſimis auctonibus elicitaſ ſubiecimus. Fuit enim Iosephus hieroſolymitanus: Mathathiaꝝ ſacerdotis filius tempore Tyberii Cæſaris natus. Cum Ieſus eſſet cruci affixus: & uſq; ad traiani tempora conſenuit a Veſpaſiano cum Tito filio cum bellum in Hieroſolymam gererēt: capſus fuit quidem litterarum: & multarum rerum peritus: ſacerdotio inſignitus: prophetarum ac ſomniorum interpretas optimus: ac futurorum non ignarus: prodigia & multa expoſuit. Apud iudæos Nerone regnante: quæ uiſa fuere armatas acies. ſ. cœlo currere: atq; æra ſubito nubiū ignæ collucere: & præterq; alia multa quæ in eius leguntur hiſtoria. Iosephus ad perniciem urbis futura affirmauit. Cui ſententiæ uulguſ aſſentiens ab imperio romano deſſecere: occaſione ſibi oblata. Propterea q; præſecti romani miſſi eſſent contra iudaicam religionem ut aquilas templo inferrent. Iudæi romani auidia uexati eorū præſectos trucidarunt. Aquilas e templo deiecerunt: ipſamq; ciuitatem iugo Neronis leuarunt: provincias muniunt: qui eis præſent creant: atq; ex tribus in qua eſt metropolis Hieroſolyma eiꝝ Samaria proxima. Tertia galilæa gētibus finitima Iosepho obuēit qui rei militaris belli impetum a româis miſſum primo exciperet. Et cum igni ferroq; omnis provincia deuſtaretur in Iopathā montanam ciuitatem obſidetur. Tandem Iosephus perquiſitus a Veſpaſiano dum in puteo latitaret mulieris indicio cognoscitur: eo Nicanorem tertium tribunum militum miſit: cum prioris milites ab Iosepho non audirentur: qui factum incenſarum metu perterritus deſuſis ſociis. Nam & permulti iudæorum cum eo erant impoſteſtatem romanorum peruenit. Quem imperator diligēti cuſtodia ſeruari iuſſit. Iſte autem Veſpaſiano ſemotis arbitris alloquitur: ſibi & filio imperatores fore prædixit: quem Veſpaſianus non inuitus audiuit: quæ omnia ut euenere Iosephū ab omni ſeruitute ſoluit: atq; ſummis laudibus tollit. Auguriis poſt eueſſione Hieroſolymæ præſecit ciuitate donatus: cum Tito: & Veſpaſiano patre uixit annis. xxvi. atq; cognomine ſlauiæ ſamilæ donatus. Nec etiā prætermittenda duxi: quæ ex Hieronymo carptim & ceſſim: ſideſt ſub epythomate collegi: quod ob ingentia eius illuſtria facinora: utpote uir ſingularis eruditione præditus ut ex libris ſeptem iudaicæ captiuitatis quos imperatoribus patri & filio obtulit exploratiſſimum fuit ſtatuaſ Romæ merueris: quodq; ſcripſerit alios. xxiii. antiquitatum libros ab exordio mundi uſque ad quartumdecimum annum Domitiani cæſaris quodue archeotecos: ſideſt conſlictus aduerſus Appionem grammaticum alexandrinū. Aliaq; præclara opera accuratiſſime conſcripta reliqueris: quæ in manus noſtras præterq; .xx. uolumia antiquitatum: & Hieroſolymæ captiuitatis ſeptem: & in Appionem duo recideret. Non ad commemorandum ſumus admodum curioſi: ſed a me hoc unum interpoſitum iri ſummo ſtudio duxi in ignominia iudaicæ prauitatis: quando uir egregius optime de Chriſto ſenſiſſe uideatur cum inquit. Eodem tempore ieſus uir ſapiens: ſi tamen uerum oportet dicere. Erat enim mirabilium patrator operum qui libenter uera ſuſcipiunt plurimos quoque tam de iudæis: quam de gentibus ſui ſectatores habuit & credebatur eſſe Chriſtus cunq; iuidia noſtrorum principum cruci cum Pilatus addiſſet: nihilominus qui eum dilexerant perfeuerauerunt.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

Iudæi cum non ualerent uastationes sustinere larronum: cogeantur a propriis solennitatibus recedentes: cuncti diffugere: ut melius ubicunque liceret apud alienigenas habitarent. Florus igitur fuit qui nos contra Romanos bellum fecit assumere: melius iudicans citius quam paulatim: & per tempora nos perire. Initium quippe sumpsit hoc prælium secundo quidem anno amministrationis flo-
 ri. xii. autem Neronis imperii. Sed ea quidem quæcunque aut facere coacti sumus: aut pati: perfecte scire poterunt qui legere uoluerint libros a me de iudaica dimicatione conscriptos. Hic igitur ponam terminum antiquitatis Historiæ: postquam etiam bellum corpi conscribere. Continet autem hoc opus a prima hominis natuitate traditionem usque ad decimum annum Neronis imperii. Ea siquidem quæ nobis Iudæis prouenerunt in Aegypto: & Syria: Palæstina: & quæcunque perpeffi sumus ab Assyriis & Babylonis. uel circa nos Persæ seu Macedones egerunt: & post eos Romanis: cuncti reor sunt cum integritate composita. Nisus sum autem etiam descriptione conseruare: qui per annos duo milia constituti sunt. Conscripsi etiam sine errore successiones regum: actus eorum: & conuersationes enuncians: & Monarcharum potestates enarrans: sicut ex sacris libris de rebus omnibus descriptio continetur. Hoc enim in principio historiæ me facere compromisi. Dico siquidem cum fiducia: opere iam perfecto: quia nullus alter licet uoluntatem habuerit: neque Iudæus: neque alienigena potuit hoc negotium Græcis ita subtiliter explanare. Habens enim indubitanter a congenilibus meis maximam eruditionem nostræ prouinciæ etiam græcas studui litteras adipisci. Artis namque grammaticæ experimentum sumpsi: integritatem uero prolationis uerborum: possidere me patema consuetudo prohibuit: quippe cum apud nos non recipiant eos: qui elocutionem multarum gentium didicisse noscuntur: eo quod commune putem hoc officium non liberis tantummodo sed etiam uolentibus seruis. Sapientiam uero illos testantur habere tantummodo: qui leges sub integritate cognoscunt: & uirtutem sacrarum litterarum interpretari possunt. Propterea multis in hoc studio laborantibus: uix duo quidem aut tres adepti: & laborum fructu repente potiti sunt. Non erit forsitan inuidiosum etiam de genere meo: & uitæ actibus postea breuiter enarrare. In his ergo dicere ulterius de antiquitate cessabo: libris existentibus. xx. habentibus uero sexaginta milia uersuum. Et si diuinitas concesserit: per discursum: commemorabo rursus & causas belli: & eorum quæ ad præsentem pertinent diem: quæ est tertiodecimi quidem anni Domiciani cæsaris principatus: mihi autem a natuitate quinquagesimi & sexti. Proposui quoque uobis conscribere nostras etiam id est Iudæorum sectas: in. iiii. libris: de deo eiusque substantia: & de legibus & cur secundum eas aliud facere permittimur: aliud prohibemur.

De antiquitatibus Iudæorum. Finis.

Josephi Mathathie filii Hebræi genere sacerdotis ex Hierosolymis
 de Antiquitate Iudæorum contra Appionem Grammaticum Alexandrinum. CAP. I.

Vfficienter ut arbitror & per libros antiquitatum opulentissime uirorum Epaphrodite legentibus eos aperui de nostro genere Iudæorum: quia & uetustissimum est & primam conscientiam propriam habuit: quinque milia enim annorum numerum historiam continentem ex nostris sacris libris græco sermone conscripsi. Quoniam uero multos uideo respicientes blasphemiam quorundam insane prolata: & ea quæ a me de antiquitate conscripta sunt non credentes: putantes mendacium nostrum sit genus: eo quod nulla memoria apud Græcorum nobiles Historiographos digni sunt habiti nostri maiores. Pro omnibus his arbitratus sum oportere me breuiter hæc dicta conscribere: & derogantis quidem uersanum spontaneumque increpare mendacium: aliorum uero ignorantiam pariter emendare: uniuersosque de nostra antiquitate qui scilicet ueritatem amplectuntur edocere. Vt autem in meis dictis testibus eis: qui de omni antiquitate apud Græcos fidedigni sunt indicandi: eos autem qui blasphemie de nobis atque fallaciter conscribere aliqua per semetipsos conuicta indubitanter ostendam. Conabor etiam causas exponere propter quas non multi in Græcis historiis gentis nostræ fecere memoriam: nec non & eos quidem nobis nequaquam scribere uoluerunt nescientibus aut nescire simulantibus indicabo. Primitus itaque satis admiror eos qui existimant oportere de rebus antiquis Græcis tantummodo fidem habere & ab eis consulendam esse ueritatis integritatem. Nobis autem & aliis hominibus non esse credendum. Sed ego omnia in his contraria uideo contigisse. Quapropter decet non uarias opiniones inspicere: sed ex ipsis rebus iustitiam ponderare. Omnia siquidem Græcorum noua & heri: ut ita dicam: nuper facta cognoui. Et hæc fabricas ciuitatum & adinventiones artium conscriptionesque legum cunctarumque rerum iunior apud eos est historiæ diligentia conscribenda. Apud Aegyptios autem atque

Chaldaeos & Phoenicias: desino enim nos illi connumerare sicut ipsi fatentur res gestas antiquissimas & permanentem habent memoriae traditionem. Nam & locis omnes inhabitant quae nequaquam aeris corruptioni subiacent. Et multam providentiam habuerunt: ut nihil horum quae apud eos aguntur sine memoria linquerentur: sed in publicis conscriptionibus semper a uiris sapientissimis dicerentur. Graecorum uero regionem innumerarum corruptiones inuaserunt: rerum memoriam delentes. Qui autem nouas constituentes conuersationes omnium se praesse credere. Sciat quia etiam sero & uix naturam potuerunt agnoscere litterarum. Nam antiquissimum earum usum habuisse creduntur a phoenicibus: & a Cadmo se didicisse gloriantur. Sed neque illo tempore poterit aliquis demonstrare seruata conscriptione neque in templis: neque in publicis Anathematibus: quando etiam de Troianis rebus ubi tot apud eos militatum est. Postea multa quaestio atque contentio facta est: utrum litteris usi sunt. Et magis ueritas obtinuit eo quod usus modernarum litterarum illis fuisset incognitus. Constat autem quoniam apud graecos nulla inuenitur absolute conscriptio poemate Homeri uetustior. Et hunc etiam post bella Troiana fuisse manifestum est. Et ante neque hunc litteris suum poema reliquisse: sed cantibus memoria reseruatam: postea fuisse compositum & propterea multam in eo conspexi dissonantiam. Qui autem historias apud eos conscribere tentauerunt. id est hi qui circa Cadmum Millesium & Acusilaum argiuum: & post hunc quicumque alii fuisse referuntur. Paululum tempus perficam apud Hellanicum militiam praecessere. Sed eos etiam qui de caelestibus & diuinis primitus apud graecos philosophati: id est Pherecidem Syrum & Pythagoram & Thaletem omnes concorditer consentunt: Aegyptiorum & Chaldaeorum fuisse discipulos: & breuiter conscripsisse quae a graecis omnium antiquissima iudicantur: ita nix ea credant ab illis fuisse conscripta. Quomodo ergo non est irrationabile: ut tali factu uegetentur Graeci tanquam soli sciant uetera: & ueritatem eorum sub scrupulositate de antiquis non ab ipsis conscriptoribus facillime discant: quia neque firmiter scientes aliquid conscribere: sed quod unusquisque opinatus est hoc studuit explanare. Unde etiam libris suis alterutros arguunt: & ualde contraria ex rebus eisdem non piget edicere. Sed ego uidebor ne potioribus esse superfluum si explanare uoluerim: quantis quidem locis Hellanicus ab Acusilaio de genealogiis discrepat: & in quantis Herodotum corrigit Acusilaus. Aut quomodo Ephorus quidem Hellanicum in plurimis ostendit esse mendacem. Ephorum uero Timeus: Timeum qui post illum fuit. Herodotum uero cunctis: sed neque de singulis cum Antiocho & Philisto aut Callia Timeus concordare dignatus est. Neque rursus de atticis hi qui Attidas conscripserunt: aut de argolicis: qui de argis historiam protulerunt: alterutros consecuti sunt. Et quid oportet dicere de ciuitatibus breuiusque rebus: quando de militia Persica & his quae in ea sunt gestae: tantum uiri probatissimi discordasse noscuntur. In multis autem etiam Thucydides tanquam fallax accusatur: licet scrupulosissimam secundum se historiam conscripsisse uideatur. Causae uero huius dissonantiae multae forsitan & aliae quaerere uolentibus apparebunt. Ego uero duabus quas dicturus sum maximam huius summam diuersitatis ascribo. Et quidem primum dico eam quae mihi prior esse uidetur. Id est eo quod ab initio non fuerit studium apud Graecos publicas de his quae semper aguntur proferre conscriptiones. Hoc etenim praecipue & errorem & potestatem mentiendi posteris uentus aliquid uolentibus scriptitare concessit. Non enim solummodo apud alios Graecos publica conscriptio est neglecta. Sed neque apud ipsos Athenienses quos terrigenas esse dicunt: disciplinae quoque cultores aliquid huiusmodi reperitur. Sed publicarum litterarum antiquissimas esse dicunt leges: quae a Dracone eis ex Phoenicibus sunt conscriptae ante modicum tempus tyrannidis Pisistrati. De arcadibus autem in antiquitate gloriantibus quid oportet dici? Vix enim isti & postea litteris eruditi sunt. Cum ergo conscriptio nulla praeponebatur quae & discere uolentibus edoceret: & mentientes argueret: multa inter alterutros conscriptores discordia generata est. Quoniam qui ad praescribendum se praeparabant non studium ueritatis exhibuerunt. Licet haec promissio semper habeat in promptu: sed uerborum magis habere plationem maximam. Et quemadmodum laudari se in hoc super alios aestimarent: ad hoc potius semetipsos aptabant. Aliqui uero ad fabulas sunt conuersi. Alii autem ad gratiam aut ciuitate laudantes: aut reges. Alii semetipsos ad accusandas causas aut conscriptores tradidere. In hoc se forte probabiles aestimantes & omnino hoc agentes quod historiae nimis aduersum est. Verum siquidem historiae indicium est: si eisdem rebus omnes eadem dicant atque conscribant. Hi uero cum quaedam aliter conscriberent quam alii tunc se putabant omnium ueraciores ostendi. Quapropter causas quidem uerborum & calliditatis eorum cedere nos graecis oportet. Non autem de antiqua historiae ueritate & maxime de rebus propriae uniuscuiusque prouinciae. Quoniam uero Aegyptios & Babylonios ex longissimis olim temporibus circa conscriptiones diligentia fuit: quando sacerdotibus erat inunctum & circa eas ipsi philosophabantur. Chaldaei uero apud Babylonios: & quia praecipue Graecis immixti usi sunt phoenicis litteris circa dispensationes uitae & communium operum traditionem. Dum consentiant omnes tacendum hoc puto. De nostris uero progenitoribus quia eandem quam praedicti habuerunt in conscriptionibus sollicitudinem desino dicere: etiam potioris pontificibus & prophetis hoc iurantibus. Et quae usque ad nostra tempora cum multa integritate seruatum est

si oportet audētius etiam seruabitur. Conabor breuiter edocere: non enim solummodo ab initio probatissimos uiros & inde placatione pręparatos ad hæc exercenda constiterunt. Sed quatenus etiam genus sacerdotum sine permixtione purumque consisteret prouiderūt. Oportet etiam eum qui sacerdotium habiturus est ex eiusdem gentis nasci mulierem: & neque ad pecunias & neque ad honores inspicere. Et de hoc per antiquam lineam & multis testibus approbare. Quod scilicet agimus non solum in ipsa Iudæa: sed ubicunque nostri generis constitutio reperitur: etiam ibi integritas ista seruatur circa nuptias sacerdotum: hoc est in Aegypto & Babylonia & quocunque terrarum orbe quilibet de sacerdotum genere sunt dispersi. Mittunt enim in Hierosolymam conscribentes a patre nomen nuptæ: & antiquorum progenitorum quicunque huius rei testimonia præbuere. Si autem bella proueniant sicut iam crebro factum est. Dum Antiochus Epiphanes ad nostram uenisset regionem & Pompeius Magnus: & Quintilius Varus: & præcipue nostris gesta temporibus: tunc hi qui de sacerdotibus supersunt: ex antiquis litteris iterum noua conficiunt & probant mulieres quæ relinquuntur. Non enim ad captiuas accedunt alienigenarum consortia formidantes. Indicium uero integritatis hoc maximum est: quia pontifices apud nos a duobus milibus annis denominati filii a patre conscripti sunt. His autem qui prædicti sunt si quid præuaricentur interdicuntur: ne uel ad altare accedant: uel alia sanctificatione fungantur. Recte siquidem potius autem necessarie: cum neque conscribendi potestas omnibus data: neque alia sit in discretionem discordia. Sed solummodo prophetis antiquissima quidem & ueterrima secundum inspirationem factam a deo cognoscentibus. Alia uero secundum se sicuti sunt facti palam conscribentibus infiniti libri non sunt apud nos discordantes & sibimet repugnantes: sed solummodo duo & .xx. libri habentes temporis totius conscriptionem: quorum iuste fides admittitur. Horum ergo quinque quidem sunt Moyseos qui natiuitates continent: & humanæ generationis traditionem habent usque ad eius mortem. Hoc tempus de tribus millibus annis paululum minus est. A morte uero Moyseos usque ad Artaxerxem persarum regem qui fuit post Xerxem: prophetæ post Moysen: & quæ secundum eos sunt gesta conscripserunt in .xiii. libris. Reliqui uero .iiii. hymnos in deum: & uitæ humanæ noscuntur pignora continere. Ab artaxerxe uero usque ad nostrum tempus singula quidem conscripta non tamen priori simili fide sunt habita eo quod non fuerit certa successio prophetarum. Palam namque est ipsis operibus quemadmodum nos propriis litteris credimus: tanto namque sæculo iam præterito neque addicere quicquam aliquis nec auferre nec transformare præsumpsit. Omnibus enim insertum est mox & prima generatione Iudæis hæc diuina dogmata nominare: & in his utique permanere. Et propterea si oporteat mori libenter. Iam itaque multi captiuorum frequenter tormentis affecti sunt: & mortes uarias in theatris sustinuerunt: ne ullum uerbum contra leges admitterent aut conscriptiones habitas uiolarent. Qui Græcorum aliquid tale perpessus est? quando neque fortuitam sustinere læsionem uoluit: licet omnia apud eos scripta destruantur. Verba enim hæc esse putant secundum conscribentium uoluntates exposita. Et hoc iuste etiam de antiquis sapiunt quoniam aliquos nunc quoque uident præsumentes de his rebus conscribere quibus neque ipsi interfuerunt: neque credere scientibus acquiescunt. Denique de bello quod apud nos contigit nuper: quidam historias conscribentes ediderunt. Dum neque ad ea loca uenerint: neque in proximo rerum gestarum fuerint. Sed ex auditu quædam pauca componentibus impudenter semetipsos uidentur historiæ nomine iactitare. Ego uero & ex omni bello: & quæ ibi particulariter gesta sunt ueram descriptionem feci: dum ipse rebus omnibus interfuerim. Dux etenim apud nos Galileorum eram: donec fuit defendendi facultas. Contigit autem ut caperer a romanis: & habentes me Vespasianus & Titus in custodia uniuersa semper inspicere faciebant primo quidem uinctus: postea uero solutus cum Tito ab Alexandria propter obsessionem Hierosolymorum directus sum: eo tempore nihil est gestum quod meam potuisset latere notitiam. Nam uidentes Romanorum exercitum uniuersa sub diligentia describebam. Et ea quæ nuntiabantur ab his qui semetipsos tradebant: ego solus integrius intelligens disponebam. Deinde Romæ tempus uacationis habens: omni iam negotio præparato usus aliquibus cooperantibus mihi propter eloquentiam græcam rerum eruditionem exhibui. Tantaque mihi securitas affuit ueritatis ut primos omnium imperatores belli Vespasianum & Titum testes non exposcerem. Primum namque illis obtuli libros: & post illos multis quidem Romanorum qui bellis interfuerunt plurimis uero nostrorum eos etiam uenundauit: qui græca sapientia uidebantur imbuti quorum est Iulius Archelaus. Herodes honestissimus & ipse admirabilis rex Agrippa. Isti siquidem uniuersi testimonium perhibuerunt: quia ueritatem diligens excolui: non reprimens forsitan aut tacens: si quid gestorum per ignorantiam aut per gratiam commutari: aut prætermisi. Quidam uero prauis hominibus derogare meæ historiæ sunt conati tanquam in scholis ad adolescentium propositum exercentes: & accusationis inspiratæ atque detractionis faciētes opus: cum oporteat illud sciri: quia quod cōuenit promittentem aliis rerum ueracium traditionem. Ipsum prius hac nosse certissime: aut rebus gestis adherendo: aut ab scientibus cōsulendo. Quod ego præcipue circa utrumque me credo fecisse negotium. Antiquitatis namque libros sicuti dixi ex uoluminibus sacris interpretatus sum: cum essem genere sacer

dos& participarem illarum sapientiam litterarum. Historiam uero belli conscripsi multarum quidam actionum ipse operator plurimorum uero inspector existens:& omnino eorum quæ dicta uel gesta sunt nihil ignorans. Quomodo ergo non procaces quilibet existimabit eos qui aduersum me nituntur de ueritate contendere? Qui licet imperatorum commenta legisse dicuntur: non tamen nostrorum repugnantium rebus interfuerunt. De rebus itaq; necessariam feci descriptionē signifi care uolens facultatem eorū qui historiam scribere compromittunt. Et sufficienter sicuti reor palam faciunt: quia conscriptio rerum apud Barbaros potius solēnior q̄ apud Græcos est. Volo paululum primitus disputare aduersus eos qui contendunt nouellam esse nostram cōuersationem eo q̄ nihil de nobis: ut aiunt illis dictum sit a conscriptoribus græcis. Deinde testimonia antiquitatis ex aliorū litteris exhibebo:& eos qui nostro blasphemant generi: ualde ipsi ratione blasphemare monstrabo. Nos igitur neq; regionem maritimam habitamus: neq; mercimoniis congaudemus neq; per hoc al terutris peregrinationibus fatigamur. Sed quidem nostræ ciuitates procul a mari positæ regionēq; uberrimam possidentes. In ea assidue laboramus præcipue circa filiorum nutrimenta studentes legumq; custodiam & traditionem pietatis totius opus uitæ necessarium iudicamus. Cum adsit igit his quæ prædicta sunt conuersationi nostræ etiam uita remotior. Nihil fuit in antiquis temporibus quod faceret nobis permixtionem græcorum sicut Aegyptiis mercimonia quæ ab eis reliciuntur & ad eos rursus introducuntur. Et iterum habitatoribus Phœniciaë maritimæ studentibus circa cō tractus atq; negocia amore pecuniæ requisita: Sed neq; latrocinia sicut quidam alii uacuare: aut amplius habere concupiscentes patres nostri ad bella conuersi sunt licet regio nostra multa milia uiro rum fortium possideret. Phœnices ergo propter negocia ad Græcorum prouinciam nauigantes repente sunt agniti:& per illos Aegyptii & omnes a quibus ad Græcos honorem deuehebant imensa maria proscindentes. Medi uero postea atq; Persæ palam in Asia regnauerunt: & usq; ad alteram epirum Persæ militauerunt. Thraces autem propter uiciniam & Scythiam ab his qui pontum nauigant cogniti sunt:& omnino uniuersa iuxta mare: uel orientale uel hesperium habitantes aliquid conscribere uolentibus cogniti facti sunt. qui uero superius habitabant:& procul a mari multis sunt temporibus ignorati. Et hoc apparet etiam circa Europam contigisse: quando de Romanorum ciuitate tam longo tempore adepta potestate tantaq; causas belli conficiente: Neq; Herodotus neque Thucydides: nec ullus qui fuit cum istis fecit aliquam mentionem. Sed sero tandem & uix ad græcos potuit eorum fama peruenire. De Galathis enim & Hiberiis sic ignorauere hi qui putantur subtilissimi conscriptores: quorum est Ephorus: ut unam ciuitatem esse arbitraretur Hiberas. Qui tantam partem Hesperiaë terræ noscuntur inhabitare. Et neq; mores eorum qui sunt apud eos uel qui dicuntur tanquam sic utentibus referre præsumunt. Causa uero ignorantiaë ueritatis est: eo q̄ procul abessent. Ut autem falsa conscriberent: eoq; uellent uideri aliquid amplius ab aliis retulisse. Quomodo ergo mirari decet si neque nostra gens plurimis erat certa: neq; ad scribendum de se aliquam dedit occasionem:& ita constituta procul a mari & ita conuersi deliberans. Pone igitur nos argumēto uti uelle græcorum. quia nō est genus eorum antiquum eo q̄ neq; in nostris uoluminibus de eis sit aliquid dictum. Non ne omnino deridebunt causas huiusmodi a me probatas: & testes uicinæ regionis adducunt antiquitatis suæ. Igitur ego hoc conabor efficere. Aegyptiis & Phœnicibus præcipue testibus utar: cum nullus eorum potuerit tanquā falsum accusare testimonium. Et uidentur maxime circa nos inimici in communi quidem omnes Aegyptii & Phœnicum uero Tyrii. De Chaldeis autem nequaquam hoc dicere potero: quoniam & generis nostri principes constituti sunt: & propter cognationem in conscriptionibus suis meminere iudæorum. Cum uero fidem de his præbueris:& blasphemias falsas ostenderis: tunc etiam Græcorum conscriptores memorabo: qui iudæorum fecere memoriam: ut neq; huiusmodi occasio relinquatur in iudæis nobis faciendæ contentio nis. Inchoabo autem primitus a litteris Aegyptiorum quas non arbitrantur commendare quæ nostra sunt. Manethon itaq; genere uir Aegyptiorum græca disciplina participatus sicuti palam ē: scripsit enim uoce helladica patemæ religionis historiam ex factis sicut ait ipse interpretatus libris frequenter arguit Herodotum in Aegyptiacis ignoratione mentitum. Ipse quidem Manethon in secundo Aegyptiacorum hæc de nobis scripsit, Ponam uero etiam sermonum eius tanquam testimonii iure prolatum honorabile nomē sub hoc: nescio quomodo deus ispirauit: & præter spem ex partibus orientalibus homines genere ignobiles adepta fiducia in prouincia castrametati sunt. Et facile ac sine bello eam potenterq; cœperunt:& principes eius alligantes: de cætero ciuitates crudeliter incendere:& deorum templa uertere. Circa omnes uero prouinciales inimicissime usi sunt alios quidem perimentes: aliorum uero & filios & coniuges ad seruitia redigentes: nouissime uero & unum regem ex se fecere: cui nomen erat Sualitis: hic in mensidem ueniens superiorem inferioremq; prouinciam diuidens castra in opportunis relinquens locis. Maxime etiam partes muniuit orientales prospiciens: quoniam Assirii aliquando plus ualentes erant desideraturi regnum eū inuadere. Inuentus autem in Nomoto suati ciuitatē opportunitissimam positam quidem ad orientem Buliastritis flu

minisq; appellabatur a quadā antiqua theologia Euaris. Hanc fabricatus est & muris maximis cōmuniuit: collocans ibi multitudinem armatorum usq; ad ducenta quadraginta milia uiroꝝ eam custodientium. Hic autem messis tempore ueniebat tam ut frumenta meteret & mercedes exolueret: quam ut armatos p̄o terrore extraneorum diligenter excitaret. Qui cum regnasset decemno uem annis uita priuatus est. Post hunc autē regnauit alter quattuor & .xl. annis Beon nomine. Post quem alter Apachas sex & .xxx. annis & mensibus septem. Deinde & aposis unum & sexaginta: & Samnas quinquaginta & mense uno. Post autem omnes asēs nouem & .xl. & mensibus duobus. Et isti quidem sex apud eos fuere priui reges debellantes semper & maxime Aegypti radicem amputare cupientes. Vocabatur autem omne genus eorum Sefos: hoc est reges pastores: secundum sed enim sacratum linguarum regem significat. Sos uero pastorem siue pastores secundum sermonem communis eloquii: & tantum compositum inuenitur. Hysesos quidam uero dicunt eos arabas esse. In aliis autem exemplaribus non reges significari comperi per appellationē Hyc: sed e diuerso capti uos declarari neq; pastores. Hyc enim rursus aegyptiaca lingua: & hac quādo pinguissono profertur captiuos apertos significat: & hoc potius uerisimile mihi uidetur: & historię antiquę conueniens. Hos ergo quos prędiximus reges: & eos qui pastores uocabantur: & qui ex eis fuere obtinuisse aegyptum ait annis undecim: & quingentis. Post hæc autem regum thebaidis & alterius aegypti factam dicit super pastores inuasionem & bellum maximum & longæuū eis illatum. Sub rege uero cui nomen erat Alisfragmutos uictos dicit pastores: & alteram quidem uniuersam aegyptum perdidisse. Inclusos autem in locum habentem mensuram terrę ulnarum undecim milium. Cui loco nomen est auarima: Hunc Manethon dicit omnem maximo muro atq; robustissimo circūdedisse pastores: quatenus & omnem possessionem munitam haberent simul & prædam suam. Filium uero alisfragmathoseos thumnosim dicit. Conatum quidem eos per obsessionem capere & fortiter cum quadringentis. lxxx. milibus armatorum eorum muris excubuisse. Cum uero obsessionem desperasset: pacta cum eis fecisse ut aegyptum relinquentes quo uellent innoxii omnes abirent. Illos uero his promissionibus impetratis cum omni domo & possessionibus non minus ducenta .xl. milia numero ex aegypto per desertum in Syriam iter egisse & metuentes assyriorum potentiam: tunc enim illi asiā obtinebant in terra quę nunc iudæa uocatur ciuitatem ædificasse: quę tantis milibus hominum sufficere potuisset: eamq; Hierosolymam uocasse. In alio uero quodam libro Aegyptiacōrum Manetho hanc ipsam gentem: idest qui uocabantur pastores in sacris suorum libris captiuos a scriptis rectissime dixit. Nam antiquis progenitoribus nostris pascere mos erat: & pascualem habentes uitam uocabantur ita pastores. Sed & captiui non irrationabiliter ab aegyptiis sunt: quoniam progenitor noster Ioseph dixit ad regem aegyptiorum se esse captiuum: & fratres in aegyptum posterius euocauit rege præcipiente. Sed de his quidem in aliis examinationem subtilius faciemus. Nunc autem huius antiquitatis producam testes aegyptios rursusq; quomodo se habeant uerba Manethonis circa ordinem temporum aperte describam sic enim ait. Postquam egressus est ex aegypto populus pastorum ad hierosolymam: expulsor eorum rex Themusis regnauit post hæc annis. xxy. & mensibus. iiii. & defunctus est. Assumpsit regnum filius Chrebron annis. xiii. huius autem amenosis ānis xxi. & mensibus. ix. Misris autem. xii. & mensibus nouem. Misranthulis. xxy. & mensibus decem. Et musis autem nouem & mensibus octo. Amenosis uero. xxx. & mensibus. x. Orus uero. xxx. sex & mensibus quinq;. huius autem filia Acenchies. xii. & mense uno. Rathotis uero frater nouem. acencheridis autē. duodecim menses. iiii. Armes uero. iiii. & mense uno. Armesis autem unum & menses. iiii. Armesismianus uero sexaginta sex & menses. ii. Amenosis. xix. & menses sex. Sedhosis autem equestrem & naualem uirtutem habens fratrē quidem armen procuratorem aegypti constituit: & omne ei aliam regalem contulit potestatē: tantūmodo autem diademate uti prohibuit: & ne reginam matrem filiorum opprimeret imperauit & ut abstineret etiam ab aliis legalibus concubinis. Ipse uero ad Cyprum & Phoenicem & rursus contra assyrios atq; Medos castrametatus uniuersos quidem alios ferro alios sine bello terrore magno uirtutis sibimet subiugauit. His uero felicitatibus eleuatus cōfidentius incedebat: orientales urbes ac prouincias subuertendo: multoq; tempore procedente Armes qui in aegypto fuerat derelictus omnia contraria quę enim frater agere monuerat sine timore faciebat. Nam & reginam: uolenter abiecit: & aliis concubinis sine parcitate iugiter miscebatur suisque ab amicis utebatur & diademate: & rebellabat fratri. Is uero qui constitutus erat super sacra Aegyptia scribens librum Sedhossi direxit: & cuncta significans: & quia rebellaret ei suus frater Armes. Qui repente ad Pelusium destinauit: & proprium tenuit regnum. Prouincia uero uocata est ex eius nomine aegyptus. Dicit enim quia Cethos aegyptus uocabatur. Armes autem frater eius Danaus. Hæc equidem Manethon. In palam uero est ex prædictis annis tempore computato: quia hi qui uocabantur pastores idest nostri progenitores ex aegypto liberati: ante tres & nonaginta atq; trecentos annos hanc prouinciam inhabitauere quā Danaus ad Argos accederet: licet hūc antiquissimū argiui esse cōfident. Duas igitur res Manethon maximas p nobis aegyptiis litteris protestatus ē: primam

quidem quia aliunde ad Aegyptum: Deinde gressus eorum exinde ita temporibus antiquissimum: ut pene mille annis bellum præcedat Iliacum. In his autem in quibus Manethon non ægypti litteris: sed sicut ipse confessus est ex fabulis quorundam sine nomine quodam adiecto postea particulatim hæc redarguam ostendens ea sine uerisimilitudine esse mēdacia. Sed uolo ab istis rursus migrare ad ea quæ apud Phœnicas de nostro genere conscripta: & eorum testimonio declarata sunt. Itaque apud Tyrios multorum annorum publicæ litteræ: & conscriptiones diligentissime custoditæ ex his quæ apud eos facta & inuicem gesta noscuntur: quæ tamen memoria digna sunt. Inter hæc ergo conscriptum est: quia in hierosolymis ædificatum est templum a Solomone rege ante annos pene. c. xliii. & menses octo quam Tyrii Carthagem carchedonem fabricauerunt. Descripta uero est apud illos constructio templi nostri. Iranus enim Tyriorum rex amicus erat regis nostri Solomonis paternis amicitias ei deuinctus. Is ergo munificentiam suam exhibens ad claritatem fabricæ præbuit Solomoni auri quidem. xx. & centum talenta. Incidensque pulcherrimam siluam in monte qui Libanus nuncupatur ad cameram destinauit ei. Quem redonauit quidem Solomon aliis quidem multis rebus sed etiam terra Galilææ regionis quæ Zabulon uocatur. Præcipue autem eos ad amicitias sapientiæ concupiscentia conuocauit. propositiones enim soluendas a nemine dirigebant: & melior in his Solomon erat: & in aliis sapientior apparebat. Hactenus uero seruatur apud Tyrios epistolæ multæ quas illi scripsere ad inuicem: pro qua re liber est a me compositus litterarum a Tyris directarum unde et testem producam Dionem: quia apud Phœnicum historicus integerrime approbatus est. Igitur in Phœnicis historicis hoc modo scribit. Abibalo moniæ filius eius Iranus regnauit: hic partes orientales ciuitatis ampliavit & urbem potiore fecit & Olympii Iouis templum destruens terræ coarctans locum medium moenibus urbis adiunxit: & aureis anathematibus exornauit. Ascendens autem in Libanum siluas incidit ad templorum ædificationem. Regem uero Hierosolymorum Solomonem misisse dicunt ad Iranium quædam ænigmata: & poposcisse ab eo solutionem adiiciens: ut qui non posset discernere pecunia soluendi persolueret. Confessumque Iranium non se posse persolvere propositas questiones & multas pro expensis faciendis pecunias condemnatum. Deinde Addæmonum quendam uirum Tyrium propositas soluisse questiones ipsumque alias proposuisse: quas si non soluisset Solomon multas rursus pecunias iranio regi cōferret. Dion igitur hoc modo de prædictis testimonium perhibuit nobis. Sed post hunc producam quoque Menandrum Ephesium. Is enim singulorum regum actus conscripsit apud græcos & Barbaros studens ex provincialibus uniuscuiusque loci litteris historiae ueritatem pandere. Scribens enim de his qui in Tyro regnauerunt: & deinde ueniens ad Iranium Regem sic ait. Moriente uero Abibalo successit in eius regno filius eius iranus qui uixit annis. xxxiiii. hic statuit locum ualde latissimum aureamque columnam iouis in templo reposuit: & ad siluam lignorum proficiscens abscidit de monte qui Libanus appellatur ligna cedrina ad tegmina facienda templorum. Desouensque antiquiora templa sanum ædificauit Hercules. Fecit erectionem mense Peritior: castraque mouit aduersus Tyticeos minime tributa reddentes. Quos etiam subdolis sibi met denuo remeauit. Sub hoc fuit Abdemonus puer iuuenis qui semper parabolas superabat: quas Solomon Hierosolymorum rex destinabat: supputatur uero tempus ab hoc rege usque ad constructionem Carchedonis hoc modo. Moriente iranio successit in eius regno Balbazerus filius. Qui cum uixisset annis quadraginta tribus septem regnauit annis. Post hunc Abdatratus filius cum uixisset annis uiginti regnauit nouem: hunc filii nutricis eius quattuor peremere. Quorum senior Metusastartus filius Leastrati regnauit. Qui cum uixisset annis. xliii. regnauit annis duodecim. Post hunc frater eius Astarimus: & hic uiuens annis. iiii. & .i. regnauit annis nouem: & peremptus est a fratre pellethei qui suscipiens regnum mensibus imperauit octo: cum uixisset annis quinquaginta. Hunc peremit Tytobalus Astarte sacerdos: qui cum uixisset annis quadraginta octo: regnauit annis. xxxii. huic successit Badesodus filius. Qui cum uixisset annis quadraginta quinque regnauit sex. Huic successor factus est Metrinus filius: qui cum uixisset triginta duobus nouem regnauit annis. Huic successor fuit Pigmaliom: qui annos egit in sua uita quinquaginta sex ex quibus quadraginta tenuit principatum. Huius regni anno septimo soror dido in Lybia ciuitatem ædificauit Carchedona. Colligitur etiam tempus a regno irani usque ad ædificationem Carchedonis annorum. centum quinquaginta quinque: & mensium octo. Quam uero duodecimo anno huius regni in Hierosolymis ædificatum est templum. Fit ab ædificatione templi usque ad constructionem Carchedonis tempus annorum. C. xliii. mensium octo. Testimonio siquidem Phœnicum quid amplius oportet apponi? Cemitur ipsa ueritas fortiter approbata & multo clarius apparet: quoniam præcedit constructionem templi progenitorum nostrorum ad prouinciam hanc aduentus. Cum enim eam uniuersam bello tenuissent: tunc autem templum ædificare coepere: & hæc aperte ex litteris sacris etiam a me in antiquitate manifesta sunt. Nunc itaque sunt dicenda ea quæ apud Chaldaeos noscuntur esse conscripta: & de nobis ad historiam sunt delata. Quæ multam habens concordiam cum nostris uoluminibus etiam de aliis

rebus. Testis autem horum est Berosus vir genere quidem Chaldaeus: notus autem eis qui doctrinae eruditionique congaudent. Quoniam de Astronomia: & de Chaldaeorum philosophia ipse graecas conscriptiones exposuit. Igitur Berosus antiquissimus secutus historias de facto diluuii: & hominum in ea corruptione sicuti mos est ita conscripsit. Simul & de arca in qua generis nostri princeps erutus est: deuecta scilicet ea in summitate montium Armeniorum. Deinde scribens eos qui ex Noe progeniti sunt: & tempus eorum adiciens usque ad Nabonassarum peruenit Babyloniorum & Chaldaeorum regem: & huius actiones exponens ait. Quemadmodum misit in aegyptum ad nostram terram filium suum Nabuchodonosor cum multa potentia: qui dum rebellantes eos inuenisset omnes suo subiecit imperio: & templum in Hierosolymis concremauit: cunctumque generis nostri populum auferens migravit in Babylonem. Unde ciuitatem contigit desolari annis. lxx. usque ad Cyrum regem Persarum. Dicit autem quia tenuerit Babylonius aegyptum Syriam phoenicem Arabiam: uniuersos priores Chaldaeorum Babyloniorum reges actionibus suis excellens. Ipsa uero uerba quae Berosus protulit hoc modo dicta necessario proferenda sunt. Audiens autem pater eius Nabonassar: quia satrapa constitutus in aegypto & Syria inferiore & Phoenice rebellaret: cum non ualeret iam ipse labores ferre tribuens filio suo Nabuchodonosor aetate ualenti partem quandam exercitus super eum misit. Nabuchodonosor autem cum Satrapa desertore congressus prouinciam quam ab initio eorum fuerat ad proprium reuocauit imperium. Eodem uero tempore contigit patrem eius Nabonassar: cum aegrotasset in Babylonia ciuitate desungi qui regnauit annis. xxi. Nabuchodonosor autem non post multum tempus mortem patris agnoscens & negotia aegyptiaca disponens reliquam prouinciam & captiuos iudeorum & Phoenicum atque Syriorum: qui in aegypto fuerant commendans quibusdam amicis: ut cum magna uirtute & reliqua utilitate deueherentur ad Babyloniampse cum paucis aggressus per desertum in Babyloniamp uenit. reperiensque cuncta a Chaldaeis dispensari: seruatumque regnum ab optimatibus eorum. Dominus factus totius paterni principatus: captiuis quidem aduenientibus praecipit habitacula in oportunissimis Babyloniae locis aedificari. Ipse uero de belli manubiis templum belli & reliqua loca munificentissime nimis exornans: & antiquam ciuitatem & alteram extrinsecus adiiciens cogitans quatenus nequaquam possent obidentes fluium conuertere: & ad ciuitatem accedere. Tres quidem interiori ciuitate per circuitum porticus: tres uero exteriori constituit. Quorum alias ex cocto latere & bitumine: alias uero ex ipso latere: fecit: & largissime muniens ciuitatem: portaque diuina pulchritudine comens superaedificauit in paternis regalibus: aliaque regalia celsitudinem illorum multo ualde praecedentia. Quorum ornatum exponere ualde longissimum est. Verum tamen sciendum quoniam haec maxima atque superba ultra crudelitatem rei sunt. Perfecta diebus quinque & decem. In his ergo regalibus lapideas munitiones celsas aedificauit: & aspectum montibus similem reddens: etiam ex arboribus uniuersis plantationes exhibuit. Fecit quoque hortum quod suspensibile uocabatur eo quod eius uxor desideraret huiusmodi qualitatem nutrita in mediae locis. Haec itaque retulit de praedicto rege: & multa super haec in libro Chaldaicorum: in quo culpae conscriptores graecos quasi unam arbitratos a Semiramide Assyriam Babylonem aedificatam: & mira opera ab illa circa eam fuisse constructa false conscripsisse dicens & ipsa quidem Chaldaeorum conscriptionem fide dignam pudori existimandum est: quando cum archiuis Phoenicum concordare uidentur: quae a Beroso conscripta sunt de rege Babyloniorum. Quoniam & Syriam & uniuersam Phoenicem ille subuerit. In his quoque consonat & Philostratus in historiis dum Tyriae meminit obsessionis: & Megasthenes in quarto indicorum: ubi declarare contenditur praedictum regem Babyloniorum Herculem fortitudine & actuum magnitudine praecessisse. Dicit enim eum & maximam Libyae partem & Hiberiam subuertisse. Quae uero de templo Hierosolymorum relata sunt: quia & concrematum est pugnantibus Babylonis: & coepit rursus aedificari Cyro tenente Asiae principatum. Ex dictis Berosi declaramus. Sic enim in tertio libro dicit. Nabuchodonosor itaque postea ichoauit praedictum murum incidens in languorem de uita migravit: cum regnasset annis tribus & quadraginta. Huius regni dominus est effectus filius eius: Ethelmaradochus propter iniquitates & luxurias passus insidias a marito sororis suae Niriglisforis peremptus est: cum duobus regnasset annis. Quo defuncto sumens regnum qui ei fecit insidias Niriglisforis annis regnauit quattuor. Huius filius Lobarosardochus principatum quidem tenuit puer existens mensibus nouem. Insidias uero passus eo quod nimis appareret malorum esse morum ab amicis extinctus est. Hoc itaque pereunte conueniens hi: qui fecerant insidias illi communiter regnum imposuere Nabonido cuidam qui erat ex Babylone ex eadem gente. Sub hoc muri circa fluium Babyloniae ciuitatis ex latere cocto & bitumine sunt ornati. Cunque regnum eius esset in anno septimodecimo constitutum: egressus Cyrus ex perlide cum multa uirtute uniuersam asiam subuertens impetum fecit ad Babyloniamp urbem. Sentiens autem Nabonidus inuasionem eius: & occurrens cum exercitu suo: atque congressus pugna uictus & cum paucis fugatus inclusus est in Borsipensium ciuitate. Cyrus

autem Babyloniam comprehendens & deliberans exteriores muros deponere ciuitatis: eo quod nimirum uideretur munita: & esset ad capiendum ualde difficilis: reuersus est ad Borsipum Nabonidem instanter expugnaturus. Nabonide uero obsessionem non ualente perferre: sed primitus supplicante usus clementia Cyri: & dans ei habitaculum in Carcamone: expulit eum a Babylone. Nabonidus itaque reliquum uitæ tempus in illa prouincia conuersatus est. Hæc concordant cum nostris. Scriptum namque in eis est quia Nabuchodonosor octauodecimo regni sui anno templum nostrum ad desolationem usque perduxit & fuit exterminatum annis septem. Secundo uero anno regni Cyri fundamentis depositis rursus secundo regni Darii anno perfectum est. His prolatis adiciam etiam Phœnicum historias: non enim probationum abundantia relinquenda est: est enim dinumeratio in illis annorum sic enim habent sub rege Thobalo. Nabuchodonosor obsedit Tyrum annis tribus & decem. Post hunc regnauit Bahal annis decem. post hunc iudices constituti sunt: & indicauere idem. Hæc Nibalus Nalbasi mensibus duobus. Chelbi. Saddei mensibus decem. Abalus pontifex mensibus tribus. Mittinus & Gerastratus Abdilim iudices annis sex: inter quos regnauit Balatorus anno uno: quo moriente mittentes euocauere Meralum ex babylone: & quattuor regnauit annis. Eo quoque moriente euocauere fratrem eius Ironium: qui regnauit annis uiginti. Sub hoc Cyrus persarum habuit potestatem. Quapropter omne tempus est annorum quinquaginta quattuor & mensium trium. Septimo siquidem anno regni sui Nabuchodonosor cœpit obsidere Tyrum. Quartodecimo autem anno regis Ironii Cyrus persarum tenuit principatum. Consonant igitur quæ de templo scripta sunt a Caldæis: ac Tyriis cum litteris nostris. Manifestum uero & sine contentione testimonium est de prædicta nostri generis antiquitate & hi siquidem qui non ualde contendunt sufficere iudicio quæ promissa sunt. Oportet autem non credentibus barbaricis conscriptionibus: sed solis græcis fidem habendam esse dicentibus. Adhuc multos exhiberem testes etiam græcos scientes nostrum genus: & oportuno tempore eorum habentium mentionem. Pythagoras igitur Samius cum sit antiquus quidem ætate sapientia uero & diuina pietate philosophos omnes excellens: non solum quæ nostra sunt agnouisse manifestum est: sed etiam zelatus ea ex multis apparet. Et eius quidem conscriptio nulla reperitur. Multi tamen de eo retulere: quorum insignior est Hernippus uir circa omnem historiam diligentissimus indagator. Refert itaque in primo Pythagoræ libro: quia Pythagoras uno consabulatorum suorum defuncto nomine Calciphonte genere Crotoniate. Illius animam dicebat secum degere die noctuque: & quia præciperet ut non transiret de loco unde asinus onus portaret & ab aqua fetulenta semetipsum abstineret: & ab omni blasphemiam recederet. Deinde sequitur: hæc autem agebat atque dicebat Iudæorum & Tharsensium opiniones imitatus ac trans ferens. Dicitur enim: quia uere ille uir multas Iudæorum lege in suam transfudit philosophiam. Fuit autem etiam per ciuitates non ignotas olim gens nostra & multe nationes ad quos transit etiam zelum eius habuere. Quod manifestat Theophrastus in his quæ scripsit de legibus. At enim quia prohibent Tyriorum leges peregrino sacramento iurare. Inter sacramentum quibusdam aliis etiam iusiurandum quod corbam appellatur enumerat: & apud nullum hoc inuenitur iuramentum: nisi apud Iudæos solos. Quod interpretatur ex hebraica lingua significat enim donum. Verum neque Herodotus Halicarnassensis nostram ignorauit gentem. Sed quodammodo eius meminisse cognoscitur. Decolchis enim referens in secundo libro sic dicit. Soli autem inter omnes Colchi & Aegyptii & Aethiopes uerenda ab initio circuncidunt: Phœnices uero & Syri in Palæstina qui consentuntur hoc ab Aegyptiis didicisse. Syri autem qui circa Thermodontem & Parthenium fluuium commorantur & Aftygitones a Cholchis dicuntur nuper didicisse. Hi namque sunt inter homines soli qui circunciduntur: & isti sicut ægyptii facere uidentur. De Aegyptiis autem & Aethiopibus dicere non possum: utrum alteri ab alteris didicere. Dixit ergo Syros qui in Palæstina sunt circuncidi. Omnium autem qui habitant Palæstinam soli iudæi circunciduntur. Quod de eis agnoscens: & Cyrillus antiquus poeta meminit hoc modo degente nostra dicens. Quia castrametati sunt nostri maiores cum Xerxe persarum rege apud Hellada: & dinumerans uniuersas gentes: nouissimam nostram posuit: ita dicens. Postremum uero transibat genus mirabile uisione: linguam quidem plenissimam ope proferentes. Habitantes autem in solis montibus: ubi palus amplissima est. Iuuenes: capillis sub rotunditate detonsis super equos erectos habentes uultus: & quasi fumo siccatos. Palam ergo est sicut arbitror: quia nostri meminerit: eo quod & montes in nostra regione sunt constituti in quibus habitamus. Et palus quæ dicitur Asphaltis idest bituminalis. Hæc enim inter omnes palus in Syria latior atque maior est. Et Cyrillus quidem cum ita meminerit Iudæos scisse dignoscitur: quem quilibet legerint admirantur. Non calumniosi græcorum: sed sapientia summa conspicui. Clearchus enim Aristotelis discipulus: & ex Peripato philosophorum: nullo secundus in primo libro de somno dicit Aristotelem doctorem suum de quodam

uiro Iudæo ita referre : & ipsi Aristoteli eundem sermonem ascribit. Quod ita conscriptum est. Sed alia quidem longum est dicere . Quæ non habere potuerant illius admiratione quadam atque philosophiam occidi opere præcium est referre. Et Hyperochides uenerantur inquit audire desideramus uniuersi. Porro secundum præcepta Aristotelis inquit rhetorica eius genus primitus transeamus ne reluctemur doctoribus præceptorum . Dicit inquit Hyperochides ita si placet. Ille igitur genere quidem Iudæus erat ex inferiori Syria . Qui sunt ex propagine philosophorum indorum : uocantur ut aiunt philosophi . Apud indos Calani : apud Syros autem Iudæi nomen accipientes a loco . Locus enim ubi habitant appellatur Iuda . Nomen uero eorum ciuitatis ualde difficile est. Vocant enim eam nomine Hierosolymam. His igitur homo multos Hospitio respiciens : & de superioribus ad marina descendens gratissimus erat non solum eloquio : sed etiam animo. Et tunc nobis degentibus apud Asiam quum diuinus homo uenisset ad ea loca confabulari coepit nobiscum : & cum aliis scolasticis eorum sapientiam tentans. Cunque multi eruditorum congregarentur tradebat potius aliquid. Habebat hæc ait Aristoteles apud Clearchum : & super hæc multam ac mirabilem continentiam. Iudæi uero in cibus & castitate narrant. Licet autem uolentibus hæc ex ipsis lectione cognoscere. Ego enim refugio. plusquam decet inferere. Clearchus siquidem facta digressionem cum aliud propositum haberet nostri generis ita meminit. Hecateus autem abderita uir philosophus simul : & circa actiones industrius cum alexandro rege nutritus : & cum Ptolomæo Lagi commoratus non transitorie : sed de ipsis Iudæis conscripsit librum . Ex quo uolo capitulariter unum eorum quæ ab eo sunt dicta percurrere. Sed primitus tempus ostendam . Meminit enim belli quod circa Gaium ab Ptolomæo gestum est contra Demetrium quod utique contigit . undecimo quidem anno post mortem Alexandri Olympiade uero septima & decima atque centesima sicut refert Castor : adiiciens ei hanc Olympiadem dicit : sub hac Ptolomæus Lagus uicit in Gazabello Demetrium antgoni qui uocabatur obsessor . Alexandrum uero profitentur uniuersi centesima & quartadecima olympiade fuisse defunctum. Palam ergo est : quia & secundum illud tempus : & sub alexandro genus florebat nostrum . dicit igitur Hecateus : quia post Gaii bellum Ptolomæus locorum quæ sunt circa Syriam dominus est effectus. Et multi hominum cognoscentes mansuetudinem & clementiam Ptolomæi cum eo proficisci ad Aegyptum & rebus communicare uoluere . Quorum unus inquit erat Ezechias pontifex Iudæorum : homo ætate quidam quasi sexaginta & sex annorum . Dignitate uero apud contribules maximus & animo sapientissimus : potentissimus ad dicendum & circa causas sicut nullus alter expertus. Dicit etiam omnes sacerdotes Iudæorum qui decadas accipiunt : & uniuersa in communi gubernant : circa mille & quingentos existere. Rursus autem prædicti uiri faciens mentionem inquit homo hunc honorem gerens & assuetus esse nobiscum : assumens aliquos suorum differentiam cunctam exposuit : & habitationem suam & conuersationem quam scriptam habebat pariter indicauit . deinde palam facit Hecateus quales circa leges existimus : & quia omnia sustinere : ne transcendamus eas eligimus : & hoc esse optimum iudicamus. Dicit igitur hæc & mala sapius ab Aftygitonibus audientes & omnes compulsionum uim passi : a Persicis regibus & Satrapis non possunt mente mutari . Sed cum magna exercitatione de his præcipue omnibus respondere parati sunt . Perhibet autem etiam indicia fortis animi circa leges non parua dicens alexandro quondam in Babylone constituto : & uolente Beli templum quod corruerat renouare : cunctisque militibus similiter stercorea portare præcipiente solos Iudæos hoc facere non fuisse perpeffos : sed etiam multas sustinuisse plagas : & detrimenta pertulisse non modicas donec eis ignoscente rege securitas præberetur . Qui dum ad prouinciam inquit propriam reuersi fuissent : templa & altaria fabricata omnia destruxere . Et pro aliis quidem multa satrapæ exoluere. Pro aliis uero ueniam consecuti sunt ad ciuitatem : quoniam iustitia apud eos mirabilis est : & quia gens nostra fuit multorum hominum numero copiosa. Sed multa quidem millia nostrorum migrantes in Babyloniam per se primitus collocarunt . Non parua etiam morte Alexandri in Aegyptum & Phoenicem sunt translata : propter seditionem in Syriam factam : idem itaque uir & magnitudinem prouinciæ quam incolimus pulchritudinemque narrauit . Pene decies trecenta millia inquit integra terrarum optimarum uberrimæ ualde prouinciæ possidere noscuntur . Iudææ nanque huius est amplitudinis & quia etiam ciuitatem ipsam hierosolymorum spaciosam : & maximam olim inhabitamus : & uiuorum multitudine copiosam : necnon & templi constructione idem ipse sic refert. Sunt autem Iudæorum in aliis quidem multæ munitiones per prouinciam atque uici. Vna uero ciuitas munitissima habens præcipue circuitum quinquaginta stadiorum in qua commorantur hominum circa centum & quinquaginta millia nomine Hierosolyma. Est autem in ipsa medietate ciuitatis lapidea quadriporticus centum per circuitum cubitorum habes etiam duplices ianuas. Quo ara est quadranguli figuratione composita ex lapidibus non

dosatis: sed collectis atq; iacentibus unum quoq; latus uiginti cubitorum latitudinem habens: altitudinem uero decem. Et circa eam maxima fabrica ubi altare est constitutum & candelabra utraque aurea duos talentorum pondus habentia: & inextinguibile lumen noctibus & diebus. Simulachrum uero aut aliquod anathema ibi nequaquam est nec ulla plantatio. Nullus ibi ueluri lucus aut aliquid huiusmodi. Habitant autem in eo & noctibus & diebus sacerdotes quasdam purificationes agentes: & omnimode uinum non bibentes in templo. Super autem quia & cum Alexandri regis successoribus postea castrametati sunt. Testatur hoc modo dicens ea quæ cognouerit a uiro Iudæo in expeditione constituto. Cuius uerba hæc habentia declarantur. Ait enim: Me si quidem eunte ad mare rubrum una secutus est quidam cum aliis equestrium iudæorum nos deducentium nomine. Mossolamus uir efficax animo bellator super omnes arcarios: & indubitanter Græcos & barbaros ualde præcipuus. Is igitur homo properantibus multis pariter & quodam uate ab ipso augurium capiente & petente: ut cuncti starent. Interrogauit cur sustinerent omnes. Ostendente uero ei uate auē quem intuebatur atque dicente. Quali quidem expediret eis ut sustinerent omnes si staret auis. Si ergo surgens antea euolaret procederent. Si uero post tergum iret: recedere cunctos oportet. Rursum tacens arcumque trahens sagittas emisit: & auem percutiens interemit. Indignantibus uero uate: & quibusdam aliis & maledicentibus ei. Quid furis inquit mali dæmonii auem sumentes in manibus hæc enim suam salutem nesciens de nostro itinere nobis salubritatem potuit indicare. Si enim præscire futura ualuisset in hunc locum nequaquam uenisset: metuens ne sagitta a Mossolamo iudæo periret: sed & ad eius testimonia iam quidē quiescant. Facile nanque est uolentibus librum ipsum legere: & hæc apertius inuenire. Non uero me pigebit Agatharchidē introducere. Licet homo minime malus: & ei uisum est nobis detraxisse uideatur. Is enim narrans de Stratonice quemadmodum uenit quidem ex Syria de Macedonia ad uirum suum Demetrium derelinquens Seleuco autem uxorem eam ducere non uolente quæ illa sperabat. Exercitu eius in Babylonia posito circa Antiochiam bella mouit. Deinde quomodo reuersus est rex Antiochia capta in Seleucia Metilla fugiens: cum posset seipsam uelocius interimere somno prohibita ne faceret: capta atque defuncta est. Hæc ergo prædicens Agatharchides & de rogans superstitione Stratonices utitur indicio generis nostri præscribens. Qui uocantur iudæi habitant omnium munitissimam ciuitatem quam uocare Hierosolymam provinciales solent. Hi uacare consueti sunt septima die: & neq; arma portare in prædictis diebus: neq; terræ culturam contingere: neq; alterius cuiuspiam curam habere patiuntur. Sed in templis extendentes manus adorare usq; ad uesperam soliti sunt. Ingrescente uero in ciuitatem Ptolomæo Lagi cum exercitu & multis hominibus dum custodire debuerint ciuitatem eis stultitiam obseruantibus provincia quidem dominum suscepit amarissimum. Lex uero manifesta est unam naturam habere solennitatem huiusmodi autē casus præter solos illos alios docuit uniuersos. Vt tunc ad somnia & opiniones quæ trahebantur de lege hic confugiant. Dum circa res necessarias ratio nihil ualet humana. Hoc quidem Agatharchidi uidetur esse ridiculum. Eis autem quæ hæc examinant integrius: apparet magnum: & præcipua laude dignissimum: si & saluti & patriæ quidam custodiam legum pietatemq; diuinam proponere concupiscant. Quia uero non ignorantes quidam conscriptorum gentem nostram: sed propter quasdam: aut alias causas non salubres memoriam nostri non reliquere. Hoc indicium me arbitror esse prædicturum. Hieronymus enim qui de successoribus conscripsit historiam: ipse quidē tempore quo Hecateus fuit: & amicus existens regis Antigoni Syriæ præsidebat. Verum & Hecateus quidem etiam librum conscripsit de nobis. Hieronymus autem nequaquam nostri in historia meminit: licet pene in ipsis locis nutritus esset in tantum uoluntates hominum differebant. Alio namq; placuit studium habere memoria dignum. Alium uero omnino circa ueritatem quædam passio cernitur obscurasse. Sufficiunt tamen ad comprobationem antiquitatis nostræ ægyptiorum & Chaldæorum atq; Phœnicum historia: & super illas Græcorum pariter conscriptiones. Adhuc enim super ea Theophilus & Theodorus & Mnaseas & aristophanes & Hermogenes & Eumelus & Cynon & Zopyrion & multi quidam alii simul. Non enim ego omnibus libris incubui: non tristorie nostri fecere mentionem. Plurimi namque prædictorum uirorum ueritatem quidem antiquarum causarum frustrari sunt. quia sectioni sacræ nostrorum non incubuere librorum. Communiter tamen de antiquitate testati sunt: pro qua nunc referte proposui Phalereus autem Demetrius & senior Philon & Eupolemus non multum ueritate frustrati sunt: quibus dari ueniam dignum est. Non enim inerat eis ut nostras litteras possent omni scrupulositate sequi. His ita dictis unum adhuc mihi capitulum est relictum ex his quæ in principio libri posui. Quatenus derogationes & maledicta: quibus utuntur quidam contra genus nostrum falsas ostendam & conscriptoribus eorum testibus utar quando conscribentes hæc contra semetipsos locuti sunt talia. Quia uero multis aliis hoc euenit propter quorundam uasaniam arbitror intelligere eos qui uoluerint historias ipsas percurrere. Quædam igitur gērium & gloriosissimarū ciuitatū sœdare nobilitatē & cō-

uersationi detrahere tētare. Theopompus quidem Atheniensium Lacedæmoniorum uero Pylo-
 crates. His autem Tripodem perdurabilem conscribens. Non enim Theopompus hoc fecit sicuti
 quidam putant etiam Thebarum momordit urbem. Multi uero necnon & Timeus in historiis
 de prædictis & de aliis blasphemauit. Et hoc præcipue faciunt quando gloriosissimi in aliqua par-
 te calumniantur. Quidam propter inuidiam atq; maliuolentiam: alii uero propter uerbosam noui-
 tatem memoria se dignos fieri iudicantes: & apud stultos quidem nequaquam hac spe fraudantur.
 Qui non salubre noscuntur habere iudicium: multas uero eorum miseras condemnabunt: Blasphe-
 miam uero in nos sæpe gestarum huiusmodi causa est. Volentes Aegyptii præstare aliquibus ue-
 ritatem corrumpere tentauere. Et neque aduentum in ægyptum nostrorum progenitorum sicuti
 contigit sunt confessi. Nec rursus egressum cum ueritate dixerunt: multasque causas odii ac inuidiæ
 pariter habuere. Principio quidem quia in eorum regione nostri progenitores potentes effecti
 sunt. Vnde regressi ad propria denuo fuere felices. Deinde horum aduersitas multas inter eos fe-
 cit inimicitias. In tantum differente nostra pietate extra solennitates illorum quantum dei natura
 animalibus irrationabilibus sine dubitatione distinguitur. Communis nanque apud illos ritus est
 alios arbitrari deos: eorum non singuli solent diuersis ea muneribus honorare. Vani ac fatui om-
 nes homines & ab initio uti de his malis opinionibus consueti. Et propterea nequaquam imitari
 nostram honestatem de diuina ratione potuere. Videntesque multos nostram zelari conuersatio-
 nem inuidiam habuere: & ad tantam fatuitatem ac pusillanimitatem quidam eo perducti sunt: ut
 non eos pigeret: etiam contra antiquas suorum scriptiones aliqua dicere. Quod cum hoc faciunt
 sibi metipsis aduersus conscribere passionem cæcitatibus ignorauere. In uno tamen & maximo uiro
 uerbum meum statuam: quo usus sum ante paululum nostræ antiquitatis teste. Manethon itaque
 qui ægyptiacam historiam ex litteris sacris se interpretaturum pollicitus est prædicens nostros pro-
 genitores cum multis millibus in ægyptum aduenisse incolas subiugasse. Deinde ipse confessus
 est: quia posteriori tempore amittentes eam provinciam quæ nunc iudæa uocatur obtinuissent: &
 ædificantes Hierosolymam: construxissent templum. Et usque ad hoc conscriptiones secutus est
 antiquorum. Deinde præbens sibi met potestatem cum utique uideatur scribere ea quæ in fabula
 sunt atque dicuntur incredibilia uerba de iudæis inseruit: uolens permittere nobis plebem ægy-
 ptiorum leproforum aliorumque languentium. Quod sicut ait abhominatio ex ægypto fuga
 dilapsi sunt. Amenophin etiam regem adiecit quod est falsitatis nomen. Et propterea tempus re-
 gni eius nequaquam diffinire præsumpsit cum aliorum regum omnes annos perfecte protulerit.
 Hinc itaque quasdam annecti fabulas pene oblitus: qui egressum pastorum ab Hierosolyma ante
 quingentos decem & octo annos factum esse protulerat. Themusis enim erat rex quando egressi
 sunt. Et ab hoc tempore regum qui postea fuere anni sunt. ccclxxxiii. usq; ad fratres nomine Se-
 thonem & Hermetum: quorum Sethonem quidem Aegyptum: Hermetum uero Daneum deno-
 minatum: quem expellens inquit. Sethon regnauit annis quinquaginta & nouem. Et post hunc
 senior scilicet Tapis annis sexaginta sex. Ante tantos igitur annos egressos ex Aegypto patres no-
 stros confessus. Deinde Amenophin adiciens regem hunc constituit: & deorum fuisse contem-
 platorem sicut Osorem quendam priorum regum: & inpleuisse desiderium enim nominis sacerdo-
 tem. Idem Amenophin natum ex patre Papiro: qui uidebatur quasi diuina participari natura. Et
 secundum hæc sapientiam hanc habere præscientiam futurorum. Et dixisse regi hunc uniuocum
 enim: quia posset uidere deos: si provinciam a leprosis & aliis maculatis hominibus purgare con-
 tenderet. In quo lætatum regem omnes dicit corpore debiles ex Aegypto congregasse & fecisse
 multitudinem numero octuaginta milia. Eosq; ad sectiones lapidum in partem Nili orientalem
 misisse: ad hoc esse efficiendum. simul & alios Aegyptios quibus hoc erat iniunctum fuisse autem
 quosdam inter eos etiam rationabilium sacerdotum lepra perfusos ait. Amenophin uero illum sa-
 pientem diuinumque uirum refert timuisse: & circa semetipsum: & apud regem deorum Vulca-
 num: ut aperte suaderet eis uim fieri: sed iecisse quoniam auxiliarentur quidam maculatis homini-
 bus & Aegyptum obtinerent tredecim annis. Et hæc eum non quidam præsumpsisse regi dicere:
 sed ex his hominibus conscriptum reliquisse librum: & per semetipsum & apud regem: & propte-
 rea regem in anxietatem maximam peruenisse pro iudæis: his uerbis hæc refert. His itaque ro-
 gas rex ut ad requiem & tutamen eorum secerneret ciuitatem Desertam urbem quæ tunc fuerat pa-
 storum nomine Auazin præbuit eis. Est autem hæc ciuitas secundum theologiam antiquam ual-
 de præcella. Porro illi in hanc ingressi: & locum hunc ad resultandum habentes. Opimum dur-
 cem sibi met quendam Heliopolitanorum pontificum Osaphipha constituerunt: & huic se obedire in
 omnibus iurauerunt: ut ille primum quidem eis legem posuit: ut neque deos adorarent: neque ab
 sacris animalibus quæ præcipue festiua apud Aegyptios erant: se penitus abstinerent: nullique
 copularentur nisi cum quibus iusiurandum habere uidebantur. Hæc autem sentiens: & alia plurima
 maxime ægyptiorum cōsuetudinibus inimica præcepit multo ope muros ædificari ciuitatis: & ad bel-

li præparari contra Amenophin regem. Ipse uero assumens secum etiam alios sacerdotes & maculatores quosdam: misit legatos ad pastores qui tudebantur a Thethmuse rege depulsi ad Hierosolymorum urbem causas suas & aliorum qui simul fuerant ex honoratis significans & poscens: ut pariter contra Aegyptum castrametarentur: promittens eos fore uenturos. Primum quidem in Auarin progenitorum suorum prouinciam: & necessaria populis abundantius exhibenda: pugnaturus autem opportuno tempore: & prouinciam facillime subdituros. Illi uero læticia cumulati omnes alacriter usque ad ducenta millia uirorum pariter sunt aggressi: & non post multum ad Auarin usque uenere. Amenophis autem Aegyptiorum rex: dum illorum audisset inuasionem: non mediocriter uulneratus est. Dum recordaretur quod ei prædixerat amenophis Papii. Et primum quidem congregans Aegyptiacam plebem. Facto consilio cum principibus eorum animalia sacra: & quæ præcipue a sacerdotibus honorabatur ante præmisit & sacerdotibus particulariter iussit: ut simulachra eorum caute celerent. Filium uero Sethonem qui etiam Rameffi a Rapso patris nomine uocabatur. Cum quinque esset annorum apud suum commendauit amicum. Ipse uero transiēs cum aliis Aegyptiis usque ad trecenta milia uirorum bellatoribus uiris occurrens congressus non est: putans enim semetipsum contra deum pugnare. Post tergum reuersus uenit ad Memphin: & sumens Apin talia sacra mox in Aethiopiam cum uniuersis nauibus & multitudine uenit ægyptiorum. Per gratiam nanque erat ei subiectus ægyptiorum rex. q̄ suscipiens etiam populum uniuersum præbuit alimentis hominibus necessaria. quæ prouincia ministrabat. Et ciuitates ac uicos tredecim quatenus eis qui fuerant deducti ad fines Aegyptios: & in æthiopia quidem hæc gesta sunt. Solymitæ uero descendentes cum uiris pollutis ægyptiorum sic pessime hominibus usi sunt: ut eorum uictoria esset nimis pessima. His qui tunc eorum impietates inspiciebant: non solum etenim ciuitates & uicos concremare sacrilegia facientes: & deorum idola deuastantes: sed etiam ipsa sacra animalia quæ colebantur crudelissime discerpsere. Perpetratores & occisores horum sacerdotes atque prophetas esse cogentes quos etiam expellebant nudos. Dicitur itaque quia conuersationes & leges eis composuit. Sacerdos quidam genere Heliopolitis nomine Orsaspas uocatus ex nomine Osireos heliopolitani dei quod dum conuersus fuisset ad hoc genus mutauit nomen: & uocatus est Moyses. Quæ uero ægyptii de Iudæis proferunt hæc sunt. Sed & multa breuitatis causa prætereo. Dicit autem rursus Manethon quia postea amenophis ex ægypto digressus est: cum magna uirtute simul & filius eius Ransis: & ipse habens magnum exercitum. Et congressi contra pastores atque pollutos uicerunt eos usque ad Syriæ fines. Hæc equidem & huiusmodi Manethon conscripsit. Quia uero anilia loquitur deliramenta atque mentitur: aperta ratione monstrabo illud primo distinguens quod postea alterna gratia referendum est. Is enim concessit nobis atque professus est eo quod ab initio non fuerint Aegyptii genere sed extrinsecus illuc aduenissent: & ægyptum obtinuissent: & ex ea rursus egressi sunt nostri progenitores: quia uero nobis postea permixti non sunt Aegyptii corpore debilitati: & quia ex his non fuit Moyses qui populum eduxit ex ægypto: sed ante multas generationes exiit per ea quæ ipse dixit conabor ostendere. Primam itaque causam posuit fingenti risibilem. Rex enim inquit Amenophis concupiuit uidere deos: quos putas siquidem quia apud eos solennes erant: Bouem & Hyrcum & Crocodilos & Canicapatos uolebat aspicere. Cælestem autem quomodo poterat: & cur hoc habuit desiderium. quia utique & prior enim rex alter hos uiderat. Ab illo ergo audiens quales essent & quemadmodum eos uidisset: noua nequaquam agebat arte: sed forte sapiens erat ille uates: per quem hæc rex posse agere confidebat: quod si ita fuisset: quomodo impossibilitatis concupiscentiam non præsciuit: non euenit quod uoluit. Proinde quam rationem habere potuit: ut propter semimembros aut leprosos ei inuisibiles essent. Dii irascuntur enim propter impietates: non propter corporum diminutiones. Deinde tam multa milia leproforum & male habentium una pene hora quomodo fuit possibile congregari: aut quomodo rex non obediuit uati. Ille nanque præcepit debiles Aegyptios exilio deportari. Hic autem eos ad sectiones lapidum destinauit tanquam operariis indigens: & non purgare prouinciam uolens. Ait autem eo q̄ uates qui dum semetipsum peremerit præuidens eorum iram & quæ erant in Aegyptio futura: & conscriptum librum regi reliquit. Proinde ab initio uates etiam suum interitum non præsciuit: quomodo nunc repente regi contradixit uolenti uidere deos quam quot se ipse perimere festinabat. Quod uero inter omnia est stultius uideamus. Audiens enim hæc inquit: & de futuris iam metuens. Debiles illos ex quibus Aegyptum purgare debuerat: neque tunc de prouincia protulit: sed rogantibus eis sicut ait: ciuitatem dedit dudum a pastoribus habitam quæ uocabatur Auaris. Ad quam congregati principem inquit legere ex sacerdotibus Heliopolitanis qui eis exposuit: ut neque deos adorarent. Neque ab Aegyptiacæ festiuitatis animalibus abstinerent: sed omnia perimerent atq̄ consumerent: nulli penitus miscerentur: nisi cum quibus coniurati esse uidebantur: & iureiurando multitudinem obligatam: quatenus in eis legibus perdurarent. Auarin ciuitatem munitam contra regem dicit eos bella sumpsisse. Adiecit autem quia misit Hierosolymam rogans illos pro auxiliis exhibendis: & daturum Auarin compromittens quæ foret ex Hierosolymis egre-

diētibz exire maiorum: & ex qua procedens omnem ægyptum obtinerent. Deinde subiungit illos quidem uenisse cum ducentis milibus armatorum. Regem uero Amenophin Aegyptiorū cum non cessaret repugnandum deo: mox ad Aethiopiam refugisse & Apin cum aliis factis animalibus deuexisset. Hierosolymis uero inuasionē facta & ciuitates depopulatas: & templa concremassē: & equestres peremisse refert. & nulla iniquitate aut opere iniquitatis abstinnisse. Quod uero conuersationem & leges eis exhibuit. Sacerdos inquit erat genere Hieropolitis nomine Arsiphas uocatus ab appellatione Osireos Heliopolitani dei. & mutato nomine dictus postea Moyses Tertiodecimo uero inquit anno Amenophin postquam regno pulsus est ex æthiopia profectum cum multis milibus dicit: & congressum contra pastores atque pollutos habita conflietione uicisse. Et multos interficientem usque ad fines Syriæ persecutum. In his iterum non intellexit si uerisimilitudine se mē- tiri leprosum: namque & cum eis ait multitudo collecta debiliū. Licet primitus irascerentur regi circa se utique talia facienti secundum præmonitionem uatis. Tamen cum a sectione lapidum sunt egressi: & prouinciam percepere omnes circa eum mitiores effecti credendi sunt. Porro si adhuc & illum odio habebant seorsum magis insidiari potuissent non circa omnes bella committere cum scilicet plurimi existentes multorum illic cognationes haberent. Proinde etiam si contra homines pugnare decreuere: non tamē contra deos impietatem gerere præsumebant: nec contraria suis agere legibus in quibus inscripti esse noscuntur. Oporteret itaque nos Manethoni gratias agere: quoniam huius iniquitatis principes dicit. Non eos qui ex Hierosolyma sunt egressi: sed illos ipsos Aegyptios esse probat & maxime sacerdotes atque iusiurandi uinculum illorum multitudine conuenisse. Illud autem quomodo non irrationabile est. Nec pericula belli participatus est: sed misere maculatos ad Hierosolymam: & ab eis solatia poscerent: maxima stultitia non illorum: sed hæc fingentis ostenditur. Iste namque etiam nomen positum ciuitati.

idest a templorum spoliatione præsumpsit edificare. Et hoc postea fuisse mutatum. Miranda res: quia posteris quidem turpe fuit tale nomen & otiosum. Ipsi uero qui fundauere urbem ornare semetiplos etiam uocabulo credidere. Hic autem fortissimus uir multa detractiois imperitia non intellexit quia Hierosolymi non idē uoce Iudaica quod Græca significat. Quid ergo amplius quilibet dicere contra mendacium tam imprudēter expositum. Sed quoniam congruam iam magnitudinem suscepit hic liber: aliud faciēs principium: cetera præsentis operis explanare tentabo.

Phlaurii Iosephi de Antiquitate Iudæorum
ad Epaphroditum. LIBER. II.

Rlori quidem uolumine clarissime mihi Epaphroditē de antiquitate nostra monstraui Phœnicum & Chaldæorum Aegyptiorumq; litteris satis faciens ueritatis: multosq; Græcorum conscriptores adducēs. & meam e diuerso disputationem aduersus Manethonem & Chæremonem & alios quosdam exhibui. Nūc autem inchoabo reliquos arguere: qui contra nos aliqua conscribere. Impulsus enim sum contra Appionem responderē grammaticum si tum assumi hoc oportet officium. Horum igitur quæ ab eo conscripta sunt: alia quidem similia sunt dictis aliorum: alia ualde frigida. Plurima uero quandam tantum modo detractioem habentia: & multam. ut ita dixerim. ineruditi probationem tanquam ab homine composita & moribus praua & totius uitæ suæ temporibus importuna. Quia uero multi hominum propter stultitiam suam his potius sermonibus capiuntur: quam illis quæ multo studio conscribuntur: & derogationibus quidem gaudent: præconiis uero mordentur: nihil horum nouit indoctus. Illud quoque quod seminari dicit: quo cum iudæi essent: Alexandrini uocati sunt similis insciētiae esse. Omnes etenim: qui ad coloniam aliquam deuocantur & plurimum alterutris genere differūt: ab ædicatoribus appellationem accipiunt. Et quid opus est de aliis dicere: nostrorū enim ipsorum hi: qui Antiochiam inhabitant Antiocheni nominantur. Ius enim ciuium eis dedit conditor Seleucus. Similiter & qui in Epheso commorantur in Licaonia cum ciuibz exinde natis uniuoci sunt. Hæc præbentibus regni eis per tempora successoribus. Romanorum uero clementia cunctis non paruulum donum appellationis suæ concessit. Non solum uiris singulis: sed etiam maximis gentibus in communi. Hiberni denique antiqui & Tyrrheni & Sabini & Romani uocantur. Si uero hunc modum aufert communis ciuitatis Appion quiescat dicens semetipsum Alexandrinum. Natus enim in profundissima ægypto quomodo erat Alexandrinus iure ciuilitatis sicut ipse in nobis dicit ablato: cum solis Aegyptiis nunc orbis domini Romani participari cuiuslibet ciuitatis interdixisse uideant. Hic autem ita robu-

stus est: ut dignitates quas ipse impetrare prohibebatur adipisci non ualens calumniari conetur eis: qui hæc iustissime percipere. Non enim propter inopiam habitatorum ciuitatis quam studiole ædificabat Alexander nostrorum aliquos ibi collegit: sed omnes approbans diligenter ex uirtute ac fidedignos inueniēs hoc præconium nostris exhibuit: cum gētem nostram studeret non medio critter honorare. Ait enim Hecærus. Quia propter māsuetudinem atq; fidem quam ei præbuere Iudæi Samaritam regionem adiecit: ut eam sine tributis haberent: Similia quoque sapuit post Alexandrum etiam Ptolomeus Iagi de Iudæis in Alexandria commorantibus. Nam Aegyptiaca eis castra commisit. arbitratus ea fide simul eorum & fortitudine conseruanda & in Cyrene credens se tutissime regnaturū: & non i aliis libiæ ciuitatibus ad ea loca partem Iudæorum habitandi causa direxit. Post hunc autem Ptolomæus: qui Philadelphus est appellatus non solum si qui fuere captiui apud eos: nostrorum omnes absoluit: sed & pecunias eis sepius condonauit: & quod maximum est desiderauit agnoscere nostras leges: & sacrarum scripturarum uolumina concupiuit: misitque rogans destinari uiros: qui ei interpretauerunt legem: & ut hæc apprime conscriberentur diligentiam hanc cōmisit non quibuscunque iuris: sed Demetrium Phalereum & Andream & Aristem ad hæc implenda constituit: quorum eruditionem propriarum litterarum Demetrius differebat. Alii uero habebant custodiam corporis eius iniunctam. His ergo hanc diligentiam imperauit. Non enim leges & patrum nostrorum philosophiam discere concupisset: si his utentes despiceret & non potius ualde miraretur. Quæ pene omnes in ordine progenitores eius Macedonum reges ignorauerunt: habentes ergo nos præcipuum familiaritatis affectum. Tertius uanque Ptolomæus: qui uocatus est benefactor fortiter obtinens Syriam uniuersam non diis Aegyptiacis pro uictoria solēnitates gratificas immolauit: sed ueniēs ad Hierosolymam multas hostias sicut nostri moris est: deo gratificauit: dignissimaque dicauit: ornamenta uictoriæ. Philometor autem Ptolomæus: & eius uxor Cleopatra omne regnum commiserunt Iudæis: & duces totius fuere militiæ Onias & Dositheus Iudæi: quorum nominibus derogat Appion: cum debuisset opera eorum potius mirari & gratias agere: quoniam liberauerunt Alexandriam: quam ueluti defendere se quis constringit. Nam dum rebellio surrexisset in Cleopatræ regno: & periculum pessimæ perditionis insisteret. Istorum labore ciuitas intestinis præliis est erepta. Sed postea inquit Onias ad urbem deduxit exercitum paruum cum esset illic Herinus præses Romanorum legatus. Quod ut ita dicam. recte atque iuste factum est. Ptolomæus enim qui cognominatus est Physcon moriente suo patre Ptolomæo Philometore: egressus est de Cyrene uolens reginam Cleopatram expellere: & filios regis: ut ipse regnum iniuste sibi applicaret: propter hæc ergo Onias aduersus eum bellum pro Cleopatra suscepit. Et fidem quam habuit circa reges nequaquam in necessitate deseruit. Testis autem deus iustitiæ eius manifestus apparuit. Nam Physcon Ptolomæus cum aduersum exercitum qdē Oniæ pugnare præsumeret: oēs uero Iudæos in ciuitate positos cum filiis & uxoribus capiens: nudos atque uinctos elephantis subiecisset: ut ab eis conculcati deficerent. Et ad hoc etiam bestias ipsas inebriasset: in contrarium quæ præparauerat euenere. Elephantis enim relinquentes sibi appositos Iudæos impetu facto super amicos eius multos ex ipsis interemere. Et post hæc Ptolomæus quidem aspectum terribilem contemplatus est: prohibentem se ut illis noceret hominibus. Concubina uero sua charissima quam alii quidem Hythacam. Alii uero Hirenem denominant supplicante ne tantam impietatem perageret: & concessit: & ex eis quæ egerat: uel acturus erat poenitentiam egit. Vnde recte hanc diem Iudæi Alexandria constituit eo qd aperte a deo salutem promeruerunt celebrare noscuntur. Appion autem omnium calumniator etiam propter bellum aduersus Physconem gestum: Iudæos accusare præsumpsit: cum eos laudare debuerit. Is autem etiam ultimæ Cleopatræ reginæ Alexandrinæ meminit. ueluti nobis impropere: quoniam circa nos fuit ignorata: & non potius illam redarguere studuit: cui nihil omnino iniustitiæ & malorū operum defuit: uel circa generis necessarios uel circa maritos suos qui etiam dilexerint eam. Vel in cōiuni contra Romanos omnes & benefactores suos imperatores. Quæ etiam sororem Arsinoem occidit in templo: nihil sibi nocentē. Peremit autem & fratrem insidiis: paternosq; deos & sepulchra progenitorum depopulata est. Percipiensq; regnum a primo Cæsare eius filio & successori rebellare præsumpsit. Antoniumq; corrupens amatoris rebus & patriæ inimicum fecit: & infidelem circa suos amicos instituit. Alios quidem genere regali spolians: alios autem demens & ad mala gerenda compellens. Sed quid oportet amplius dici: cum illum ipsum in nauali certamine relinquens idest maritum & parentem communium filiorum tradere cū exercitu a principatu & assequi esse qui coegit. Nouissime uero Alexandria a Cæsare capta: ad hoc usq; perducta est: ut saltem hinc sperare se iudicaret si posset ipsa manu sua Iudæos perimere: eo qd circa omnes crudelis & infidelis extaret. Putas ne gloriādum nobis non est: si quemadmodum dicit Appion: famis tempore Iudæis triticum non est mensa. Sed illa quidem poenam subiit competentem. Nos autem maximo Cæsare utimur teste solatii atq; fidei: quam circa eū contra Aegyptios gessimus: nec nō & senatu eiusq; dogmatibus & epistolis Cæsaris Augusti quibus nostra merita cōprobant. Has

litteras Appionem oportebat inspicere: & secundum generā examinare testimonia sub Alexandro facta. Et omnibus Ptolomæis & quæ a senatu constituta sunt. Necnon & maximis Romanis imperatoribus. Si uero Germanicus frumenta cunctis in Alexandria commorantibus mentiri non potuit: hoc iudicium est sterilitatis ac necessitatis frumentorum non accuratio Iudæorum. Quid enim sapiant omnes imperatores de Iudæis in Alexandria commorantibus palam est. Nam administratio tritici nihilominus ab eis quam ab aliis Alexandrinis translata est. Maximam uero eis fidem olim a regibus datam conseruauere: id est fluminis custodiam: totiusque custodiæ nequaquam his rebus indignos esse iudicantes. Sed super hoc quomodo ergo inquit si sunt ciues: eosdē deos: quos Alexandrini non colunt? cui respondeo. Quomodo etiam cum uos sitis Aegyptii inter alterutros prælio magno & sine fœdere de religione contenditis. An certe propterea non uos omnes dicimus Aegyptios: & neque communiter homines quoniam bestias aduersantes naturæ colitis multa diligentia nutriendos. Cum genus utique nostrorum unum atque idem esse uideatur. Si autem in nobis Aegyptiis tantæ differentiæ opinionum sunt: quid miraris super his qui aliunde in Alexandriam aduenerunt? Sin legibus a principio constitutis circa talia permansere. Is autem seditionis causas nobis apponit: qui si cum ueritate ob hoc accusat Iudæos in alexandria constitutos. Cur omnes nos culpamque positos eo quod noscamur habere concordiam. Porro enim seditionis auctores quilibet inueniet Appiones similes Alexandrinorum fuisse ciues. Donec enim græci fuere & Macedones hæc ciuitatem habentes nullam seditionem aduersus nos gessere: sed antiquis cessere solennitatibus. Cum uero multitudo Aegyptiorum creuisset inter eos propter confusiones temporum etiam hoc opus semper est additum. Nostrum uero genus permansit purum. Ipsi igitur molestiæ huius fuere principium: nequaquam populo Macedonicam habente constantiam: neque prudentiam græcam sed cunctis scilicet utentibus malis moribus Aegyptiorum & antiquas inimicitias aduersum nos exercentibus. E diuersum anque factum est quod nobis impropere præsumunt. Nam cum plurimi eorum non opportune ius eius ciuitatis obtineant peregrinos uocantes eos qui hoc priuilegium ad omnes impetrasse noscuntur. Nam Aegyptiis neque regum quisquam uidetur ius ciuitatis fuisse largitus: neque nunc quilibet imperatorum. Nos autem Alexander quidem introduxit: Reges autem auxere. Romani uero semper custodire dignati sunt. Itaque derogare nobis Appion dignatus est quia imperatorum non statuamus imagines tanquam illis hoc ignorantibus aut defensione Appionis indigentibus: cum potius debuerit admirari magnanimitatem mediocritatemque Romanorum. Quoniam subiectos non cogit patria iura transcendere. Sed suscipiunt honores sicut dare offerentes pium atque legitimum est. Non enim honoris gratiam habent: qui ex necessitate & uolentia conferuntur. Græcis itaque & aliis quibusdam bonum esse creditur imagines instituere. Denique & patrum & uxorem filiorumque figuras depingentes exultant. Quidam uero etiam nihil sibi competentium sumunt imagines. Alii uero & seruos diligentes hoc faciunt. Quod ergo mirum est si etiam principibus ac dominis hunc honorem præbere uideantur? Porro autem legislator non quasi prophetans romanorum potentiam non honorandam: sed tanquam causam neque deo neque hominibus utilem despiciens. Et quoniam totius animari multo magis dei inanimati probatur inferius interdixit imagines fabricari. Aliis autem honoribus post deum colendos non prohibuit uiros bonos quibus nos & imperatores & populum Romanum dignitatibus ampliamus. Facimus autem pro eis continua sacrificia: & non solum quotidianis diebus ex impensa communi omnium Iudæorum talia celebramus. Verum cum nullas alias hostias ex communi neque pro filiis peragamus. Solis imperatoribus hunc honorem præcipuum pariter exhibemus: quem hominum nulli persoluimus. Hæc itaque communiter satisfactio posita sit aduersus Appionem pro his quæ de Alexandria dicta sunt. Admiror autem esse eos: qui ei huiusmodi somitem præbuere id est possidonium & Apollonium Molonis: quoniam accusant quidem nos quare nos eosdem deos cum aliis non colimus. Mentientes autem pariter & de nostro templo blasphemias componentes incongruas: non se putant impie agere: dum sit ualde turpissimum liberis qualibet ratione mentiri. Multo magis de templo apud cunctos homines nominato tanta sanctitate pollente. In hoc enim sacrario Appion præsumpsit edicere. Assini caput collocasse Iudæos: & eum colere: ac dignum facere tanta religione. & hoc affirmant fuisse depalatum dum Antiochus Epiphanes & expoliasset templum: & illud caput inuentum ex auro compositum multis pecuniis dignum. Ad hoc igitur prius quidem. Quoniam Aegyptius uel si aliquid tale apud nos fuisset nequaquam debuerat increpare: cum non sit deterior asinus furonibus & hircis & aliis qui sunt apud eos dii. Deinde quomodo non intellexit operibus increparus de incredibili suo mendacio. Legibus namque semper utimur hisdem: in quibus sine fine consistimus. Et cum uariis casus nostram ciuitatem sicut etiam aliorum uexauerint. Et dius ac Pompeius magnus ac Licinius Crassus: & ad nouissimum Titus Cæsar bello uincentes obtinuerunt templum. Nihil huiusmodi illic inuenere: sed purissimam pietatem de qua nihil nobis est apud alios effabile. Quia uero Antiochus neque iustam fecit templi depredationem: sed de egestate pecuniarum ad hoc accessit cum non esset hostis: &

super nos auxiliatores suos & amicos aggressus est. Nec aliquid dignum derisione illic inuenit. Multi & digni conscriptores super hoc quoque testantur Polybius Megalopolita : Strabon Capadox : Nicolaus damascenus : Timagenes : & Castor temporum conscriptor : & Apollodorus. omnes dicunt pecuniis indigentem Antiochum transgressum foedera Iudæorum. & spoliasse templum auro argentoque plenum. Hæc igitur Appion debuit respicere : nisi cor atini ipse potius habuisset : & impudentiam canis : & qui apud ipsos affolet coli. neque enim extrinsecus alia ratiocinatione mentitus est. Nos itaque asinus neque honorem neque potestatem aliquam damus : sicut Aegyptii Crocodilibus & Aspidibus : quando eos qui ab istis mordentur & a Crocodilibus rapiuntur felices & deo digni arbitrantur. Sed sunt apud nos asini : quod apud alios sapientes uiros onera sibi imposita sustinentes. Et licet ad arcas accedentes comedant aut proposita non adimpleant multas ualde plagas accipiunt quippe operibus & ad agriculturam rebus necessariis ministrantes : sed aut omnium guttissimus fuit Appion ad componendum uerba fallacia. aut certe ex rebus initia sumens hæc implere non ualuit quando nulla potest contra hos blasphemiam prouenire. Alteram uero fabulam derogatione nostra plenam de græcis apposuit : de quo hoc dicere sat erit : quoniã qui de pietate loqui præsumunt : oportet eos non ignorare minus esse immundum per templa transire quam facerdotibus scelestia uerba confingere. Isti uero magis studere defendere sacrilegum regem : quam iusta & ueracia de nostris & de templo conscribere. Volentes enim Antiocho præstare : & infidelitatem ac sacrilegium eius tergere : quo circa gentem nostram est usus propter egestatem pecuniarum detrahentes nobis : etiam quæ in futuris essent mentiti sunt. Propheta uero aliorum factus est appion : & dixit Antiochum in templo inuenisse lectum & hominem in eo iacentem : & propositam ei mensam maritimis terrenisque uolatilium dapibus plenam : & obstupuisse his homo. Illum uero mox adorasse regis ingressum tanquam maximum ei solatium præbitum : ac procidentem ad eius genua extensa dextera poposcisse libertatem. & iubente rege ut consideret & diceret quis essent uel cur ibidem habitaret : uel quæ esset causa ciborum eius. Tunc hominem cum gemitu & lachrymis lamentabiliter suam narraffe necessitatem ait. Inquit esse se græcum : & dum perageret prouinciam propter uitæ causam direptum se subito ab alienigenis hominibus : atque deductum ad templum : & inclusum illic : & a nullo conspici : sed cuncta dapium præparatione saginari. Et primum quidem hæc sibi inopinabilia beneficia prodidisse & detulisse lætitiã. Deinde suspicionem : postea stuporem : ac postremum consulentem a ministris ad se accedentibus audisse legem ineffabilem Iudæorum pro qua nutriebatur : & hoc illos facere singulis annis quodam tempore constituto. Et comprehendere quidem Græcum peregrinum : eumque annali tempore saginare : & deductum ad quandam siluam occidere quidem eum hominem eius corpus sacrificare secundum suas solennitates : & gustare ex eius uisceribus & insurandum facere in immolatione Græci : ut inimicitias contra Græcos haberent. Et tunc in quandam foueam reliqua hominis pereuntis abicere. deinde refert eum dixisse paucos iam dies debita sibi superesse atque rogasse ut erubescerent Græcorum deos & superantes in suo sanguine insidias Iudæorum. De malis eum circumstantibus liberaret. Huiusmodi ergo fabula non tantum omni tragœdia plenissima est : sed etiam crudeli impudentia redundat. Non tamen a sacrilegio priuat Antiochum sicut arbitrati sunt : qui hæc ad illius gratiam conscribere. Nam enim præsumpsit aliquid tale ut ad templum accederet : sed sic autem inuenit non sperans. Fuit ergo uoluntatibus iniquis impius : & nihilominus sine deo quanta iussit mendacii superfluitas : quam ex ipsa re cognoscere ualde facillimum est. Non enim circa solos Græcos discordia legum esse dignoscitur : sed maxime aduersus Aegyptios & plurimos alios. Quem enim eorum non contigit aliquando circa nos peregrinari : ut aduersus solos renouata coniuratione per effusionem sanguinis egeremus : uel quomodo possibile est ut ad has hostias omnes Iudæi colligerentur : & tantis millibus ad gustanda uiscera illa sufficerent : sicut ait Appion : uel cur inuentum hominem quicumque fuit : non enim suo nomine conscripsit : aut quomodo eum in suam patriam rex non cum pompa deduxit dum posset. Hoc faciens ipse quidem putari pius & Græcorum amator eximius : assumere uero contra Iudæorum odium solatia magna cunctorum. Sed hæc relinquo : insensatos enim non uerbis sed operibus decet arguere. Sciant igitur omnes : qui uidere constructionem templi nostri : qualis fuerit & intransgressibilem eius purificationis integritatem. Quatuor enim porticus habuit in circuitu : & harum singulæ propriam secundum legem habuere custodiam. In exteriorē itaque ingredi licentiam omnibus etiam alienigenis : mulieres tantummodo menstruatæ transire prohibebantur. In secunda uero porticu cuncti Iudæi ingrediebantur : eorumque coniuges cum essent ab omni pollutione mundæ. In tertia masculi Iudæorum mundi existentes atque purificati. In quarta autem sacerdotes stolis induti sacerdotibus. In adytum uero soli principes sacerdotum propria stola circumamicti. Tanta uero est circa omnia prouidentia pietatis : ut secundum quasdam horas sacerdotes ingredi constitutum sit. Mane etenim aperto templo oportebat facientes traditas hostias introire. Et meridie rursus dum clauderent templum. Denique ne uas aliquod portari licet in templum : sed erant in eo solummodo posita altera mensa turibulum : cande

labrum quæ omnia & in lege conscripta sunt. Etenim nihil amplius neque ministeriorum aliquorum ineffabilem agitur neque itus illa epulatio ministratur. Hæc enim quæ prædicta sunt habent totius populi testimonium manifestum rationemque gestorum. Licet enim sint tribus quattuor sacerdotum & harum tribuum singulae habeant hominum plusquam quinque milia: sit tamen obseruatio particulariter per dies certos: & his transactis alii succedentes ad sacrificia ueniunt: & congregati in templum mediante die præcedentibus clauis templi & ad numerum omnia uasa percipiunt nulla: que ad cibum aut potum attineat in templo delata. Talia nanque etiam ad altaria offerre prohibitum est: præter illa quæ ad sacrificia præparantur. Quod ergo Appionem esse dicimus nisi nihil horum examinantem uerba incredula protulisse. Sed turpe est: historiarum enim ueram notitiam se proferre grammaticus non promisit. Et sciens templi nostri pietatem hanc quidem prætermisit. Homini autem græci comprehensionem finxit: & pabulum ineffabile & ciborum opulentissimam claritatem. Et peruios ingredientes ubi nec nobilissimos Iudæorum licet intrare nisi fuerint sacerdotes. Hæc ergo pessima est impietas atque mendacium spontaneum ad eorum seductionem: qui noluerunt discutere ueritatem. Per ea siquidem mala & ineffabilia quæ prædicta sunt nobis detrahere tentauere. Rursumque tanquam piissimus dedit adiicens fabulæ inna facta. At enim illum retulisse dum bellum Iudæi contra Iudæos haberent. Longo quodam tempore in aliqua ciuitate Iudæorum qui ea Appollinem colebat uenisset ad Iudæos: cuius hominis nomen dicitur Zabidon. Deinde quis enim promississet traditurum se eis Apollinem deum Doriensem uenturumque illum ad nostrum templum. Si omnes ascenderent & credidissent omnem multitudinem Iudæorum Zabidon uero fuisse quoddam machinamentum ligneum. Et circumposuisse sibi: & in eo tres ordines infixisse lucernarum: & ira ambulasse ut procul stantibus appareret quasi stella per terram iter agens. Porro Iudæos inopinabili uisione obstupuisse: & longe constitutos tenuisse silentium. Zabidon uero multa quiete ad templum uenisse & aureum detraxisse asini caput. Sic enim urbane conscribit: & rursus Doram uelociter aduenisse. Igitur & nos dicere possumus: quia asinum hoc est semetipsum Appion grauat & facit stultitia simul & mendaciis oneratum. Loca nanque quæ non sunt conscribit: & ciuitates nesciens transfert. Idem enim prouinciæ nostræ confinis & posita iuxta Gazam & nulla ciuitas huius Dora nuncupatur. In Phœnice uero iuxta montem Carmelum Dora ciuitas appellatur in nullo concordans Appionis oblocutionibus. Quattuor enim dierum itinere procul est a Iudæa. Cur itaque rursus accusat eo quod non habeamus communes cum aliis deos: si sic facile credidite patres nostri ad se uenturum Apollinem & cum stellis eum ambulare super terram putauere? Lucernam enim primo nunquam uidere. Qui licet & tantam & talia concelebrant candelabra. Sed nec aliquis ei ambulanti per prouinciam ex tantis milibus obuiauit. Desolatos etiam uiros custodibus compertit: & hoc tempore prælii. Cætera iam relinquo. Ianuæ uero templi altitudinem quidem erant cubitorum sexaginta: latitudine uero uiginti. omnes deauratæ & pene auro puro confectæ. Has claudebant non minus quam uiri ducenti diebus singulis: & relinquere eas apertas nefandissimum nimis erat. Facile eas lucernifer ille aperuisse creditur: qui solus etiam habuisse asini caput æstimabatur: quapropter dubium est utrum hoc caput Zabidon denuo reuocauit. Antequam sumens Appion introduxit in templum ut Antiochus inueniret. Vnde in secundo Appionem aliquam mentiendi daret occasionem & conscribendum banitantium per deum factorem cœli & terræ & maris nulli Iudæos facturos alienigenæ & maxime Græcis. Oportebat autem mentem absolute dicere nulli facturos alienigenæ & magis Aegyptiis. Sic etenim ab initio poterant eius figmenta de iureiurando congruere ab Aegyptiis utique non propter malignitatem suam: sed propter calamitates expulsi sunt. A Græcis autem plus locis quam studiis sumus adiuncti: ita ut nullæ inter nos & illos inimicitiae zelotypiæ esse noscuntur. E diuerso nanque multos eorum ad nostras leges contigit accessisse: quorum quidam permanserunt: quidam uero perdurare non ferentes denuo recessere. Hoc tamen iusiurandum nunquam se quisquam audisse meminit apud nos habuisse: sed solus Appion ut uidetur audiuit. Ipse utique composuit nimis. igitur hæc maxima compositio etiam in futuro dicenda Appionis admiratione dignissima est. Quarum rerum hoc assermat indicium: quia neque legibus iustis utamur: nec deum colamus ut conuenit: & diuersis gentibus seruiamus: & calamitates quasdam circa ciuitatem sustineamus cum utique principalis ciuitas Romanorum sit. cuius ciues soli ab initio regnare atque nos seruire consueuerunt. Quis etenim ab horum magnanimitate se ualeret abstinere? Nullus etenim aliorum potest dicere sermonem quem Appion locutus est: quando paucis contigit in principatum continue præsidere: & non rursus aliis facta mutatione seruire. Plurimæ nanque gentes aliis obedire coactæ sunt. Soli autem Aegyptii eo quod refugiant sicut aiunt in eorum prouincia dii atque saluentur migrantes in effigies bestiarum. Honorem præcipuum inuenerunt ut nulli famularentur horum qui Asiam Europamque tenuere. Qui scilicet unam diem ex æuo totius sæculi non habuere libertatem: neque apud indigenas dominos neque apud externos. Nam quemadmodum eis usi sint per se: non semel solummodo sed frequenter uastantes urbes: stipula uertentes amputatos apud eos interficientes deos impropere non studeo. Non enim

conuenit stultitiam nos indocti Appionis imitari: qui neque casus Atheniensium neque Lacedæmoniorum animo suo concepit. Quorum alios quidem fortissimos: quorum summi diuersis uitæ sunt calamitatibus sauciati. Dimisso dirutam Atheniensium arcem: templum Ephesium & Delphos: aliaque multa pro quibus intulit: sed potius inferentibus impropria. Nouus autem accusator nostrorum Appion inuentus est: malorum suorum apud Aegyptum gestorum prorsus oblitus. Sed Sesostris eum quem refert fabula regem fuisse Aegypti. ut creditur excæcauit. Verumtamen possumus & nos dicere nostros reges dauid & Salomonem: qui multas subdidere gentes. Sed de his modo superfedendum est: quæ uero cunctis nota sunt: Appion modis omnibus ignorauit: quoniam Persis & post illos principibus Asiæ macedonibus: Aegyptii quidem seruire nihil differentes a famulis. Nos autem liberi consistentes etiam ciuitatum in circuitu positarum tenuimus principatum annis uiginti & centum usque ad Pompeium magnum: & dum uniuersi sunt expugnati a Romanis principibus omnium soli propter fidem suam maiores nostri auxillatores & amici fuere. Sed queritur quia uiros mirabiles non præbuimus uel ut quorundam artium inuentores: & inter hos enumerat Socratem & Zenonem Cleanthem & aliquos huiusmodi. Deinde quod potius est mirandum semetipsum his adiecit: & beatificat Alexandriam quia ciuem talem habere meruit: quod rite facit. Oportebat enim ut ipse sui testis existeret: qui aliis omnibus sic importunus & callidus esse uidebatur: & uita uerboque corruptus. Quapropter recte quilibet Alexandriæ condolebit: si super isto aliquid magni sapuerit. De uiris autem qui fuere apud nos titulo nullo laudis infiores sciunt qui uoluerint nostræ antiquitatis libris incumbere. Reliqua uero quæ in accusatione conscripta sunt dignum erat forte sine satisfactione relinquere: ut ipse sui potius & aliorum Aegyptiorum accusator extaret. Queritur enim eo quod animalia consueta sacrificemus: & non uescamur carnibus suillis: sed & circuncisionem genitalium uehementer irridet. De nostrorum quidem animalium peremptione communio nobis est cum aliis hominibus uniuersis. Appion autem sacrificantes nos redarguens increpat semetipsum: cum genere sit Aegyptius. Non enim Græcis aut Macedonibus aduersatur. Isti enim optant sacrificare.

Id est centum bouum suis diis & sacerdotibus utuntur ad epulas. Quæ cum ita sint non propterea contigit mundum animalibus desolari: quod Appion expauit. Qui tamen si solennitates Aegyptiorum sequerentur quidem mundus hominibus ferocissimis aut bestiis impleretur: quas isti iudicantes deos diligenter enutrient. Etenim si quis eum consuleret: quos putaret omnium Aegyptiorum esse sapientes atque deicolos sacerdotes sine dubio fateretur. Hæc enim duo dicuntur sibi: ab initio a regibus esse præcepta: ut deos colant & sapientiam diligant: quod illi facere præcipue iudicantur: qui tamen & circunciduntur omnes: & a porcinis abstinent cibis. Sed neque ullus alter Aegyptiorum cum eis diis sacrificare dignoscitur. Cæcus igitur fuit Appion: quando pro Aegyptiis nostras detractiones componens illos uidetur potius accusare: qui non solum utuntur solennitatibus: quas in nobis culpatur iste: sed etiam alios circuncidi docenti sicuti dixit Herodotus. Vnde recte mihi uidetur Appion propter patriæ suæ leges multam soluisse blasphemiarum. Etenim necessario circuncisus circa genitalia uulnera ei facta nihil ei circumprofuerunt & putrefactus magis doloribus expirauit. Oportet enim bene sapientes in legibus propriis circa pietatem integre permanere: & aliorum minime permanere. Iste uero suas quidem leges effugit. De nostris uero mentitus est. Hic itaque terminus uitæ fuit Appionis. Sed & noster hic iam finem liber accipiet. Quoniam uero & Apollonius Molonis & Lysimachus: & alii quidam tam per ignorantiam quam per insaniam de legislatore nostro Moyse de legibus uerba protulerunt: nec iusta nec uera. Dum illi quidem uelut mago atque fallaci derogant. Leges autem malitiæ apud nos nulliusque uirtutis affirmant esse doctrices. Volo breuiter & de omni conuersatione nostra & de particulari sicuti potero proferre sermonem. Reor enim fore manifestum: quia & ad pietatem alterutrum uniuersalemque clementiam: insuper ad iustitiam laborumque tolerantiam: & ad contemptum mortis optimas leges positas habeamus. Rogo tamen lecturos ut non cum inuidia exequantur huius operis lectionem. Non enim proposui laudes conscribere nostrorum: sed aduersus eos qui nos plurimum & fallaciter accusarunt satisfactionem hanc puto esse iustissimam. Proinde accusationem Apollonius non continue sicut Appion instituit: sed disperdim. Quippe tamen aliquando quidem nos sine deo & hominibus odiosos appelleret. Aliquando uero formidinem nobis impropert. Et e diuerso rursus aliquando de præsumptione factum gentis nostræ queritur. Dicit autem etiam stultiores barbaris: & propterea nullum inuentum nos solos uitæ utile comperisse. Hæc autem omnia manifeste redarguantur: dum uniuersa contrario quod ab eo sunt dicta monstrantur. Et legibus imperata: & a nobis cum omni integritate gesta. Si uero coactus fuero facere mentionem legum contrariarum apud alios constitutarum: cuius rei culpabiles illi sunt qui nostras solennitates tanquam malas dicere uoluere. Quibus neutrum puto remanere quod dicant: neque quia eas habeamus leges: quarum ego capitales & summas ad increpandum positurus sum æque: quia præcipue in legibus propriis perduramus. Paulum ergo summes onus uolo prius edicere: qui eorum qui sine lege & ordine uiuunt. Hi qui ordinis & communium

legum amatores extiterunt: & primi hoc inchoauerunt: recte mansuetudinem nostramque uirtutē præstare dicendi sunt. Denique conatur singuli eorum gesta sua ad antiquitatem referre: ut imitatores aliorum uideantur existere: & non ipsi potius aliis: ut legitime uiuere debeant exponere: His igitur hunc in modum habentibus uirtus legislatoris est memoria considerare: & his qui usuri sunt legibus quas posuerit satisfacere quia recte sunt. Populi uero est ut in omnibus quæ cōstituta sunt perduren: & neque scēlitate procedente: neq; calamitatibus aliquid horum immuter. Dico igitur nostrum legislatorem quorumlibet qui memorantur legislatorum antiquitate præcedere. Lygurgus enim & Solon & Zaleucus Locrensis: & omnes qui apud græcos mirabiles sunt nouelli atque recentes quantum ad illum comparati esse noscuntur. Quando nec ipsum nomen legis fuisse olim apud Græcos agnoscitur. Testis Homerus est qui nusquam in opere suo hoc usus est nomine. Non enim secundum legem: sed indiffinitis sententiis & regum præceptionibus populus regebatur. Unde etiam multo tempore permansere tantum moribus utentes: & non scripto. Et multa horum semper secundum euentum casuum permittentes. Noster uero legislator antiquus existēs hoc etenim undique manifestum est: etiam apud eos clarum qui semper contra nos loquuntur: semetipsum præbuit optimum principem populorum: & consiliatorem magnum. Sed instructionem totius legis uitæ constringens eis suasit hanc libenter excipere: & firmissime inelyta scientia custodire. Primitus autem eius magnitudinis opera uideamus. Ille nanque progenitorum nostrorum relinquētum Aegyptum & ad terram propriam remeantium: multa nulla sumens ex plurimis & impossibilibus rebus cautissime liberauit: & inaquosam eos & multum arenosam oportebat transire uiam: bellaque deuincere: & filios ac uxores prædamque belli seruire: in quibus dux egregius & consiliarius sapientissimus: & tutor ueracissimus fuit uniuersorum. Omnem siquidem multitudinem in semetipsum pendere facit: & cum omnia quæ uestet persuadere posset: in nullo horum uindictam sibi potestatem: sed in quo maximo tempore potestatem sibi arrogat & tyrannidem præfules tertium: & populum frequenter plurima iniquitate uiuere consuescunt: In hac ille potentia constitutus e diuerso: magis iudicauit agendum pie & plurimam exhibere aliis æquitatem ipse uirtutem præcipuam se credens cunctos ostendere: & salutem firmissimam præbere sequacibus bona uoluntate. Et maximis actibus in singulis casibus usus est. Quapropter recte iudicabat ducem atque cōsiliatorem se deum habere: & prinitus sibi satisfaciens: quia secundum illius uoluntatem uniuersa gereret atque tractaret. Credidit modis omnibus oportere ut etiam apud plebem hæc opinio permaneret. Nanque dum respicere suam uitam credunt: delinquere non præsumunt. Huiusmodi quidem noster legislator fuit: non magus: non fallax: sicut derogatores iniuste pronunciant: sed quales apud Græcos gloriatur fuisse Minoem: & post eum legislatores. Alii nanque quidam eorum leges positas a Ioue dicebant. Alii uero eas in Apollinem & uaticinium delphicum referebant: siue pro ueritate hoc credentes: seu facile suadendum iudicantes populo. Qui uero præcipuas leges instituerint: uel qui iustissime de dei fide cognouerint: licet hoc ex ipsis legibus facta comparatione conspiciere. Iam enim de ipsis tps est disputandi. Igitur infinitæ quædam particulatim gentium atq; legum apud cunctos homines differentie sunt. Alii siquidem monarchis: alii uero populo potestatem reipublice commiserunt. Noster uero legislator nihil horum intendens: ueluti si quis hoc dicendo mensuram transcendat uerbi diuinam reipublicam declarauit: deo principaliter conuersationem nostram atq; potestatem excellenter assignans & satisfaciens eum cunctos inspicere tanquam causam bonorum omnium uniuersis hominibus existētem: & quæcunque contingit eos in angustiis supplicasse illius non latuisse uoluntatem. Neq; quicquam eorum quæ gesserit uel siquid aliquis apud semetipsum potuit cogitare: unum uero eum esse monstrauit: & ingentum immutabilem: per tempus æternum: & omni specie mortali pulchritudine differētē. Et ipsum nobis notum qualis autem sit secundum substantiam prorsus ignotum. Hæc itaque de deo sapienter prudentissimi græcorum: quia quidem eruditi sunt: illo utique sciendi præbente principia nunc dicere prætermitto: quia non optima & congrua dei naturæ atque magnificentie sunt ualde testantur. Pythagoras enim & Anaxagoras & Plato & post illos philosophi Stoici & pene cuncti uidentur de diuina sapuisse natura. Sed hi quidem ad breue philosophantes populo superstitionum opinionibus iam conscriptam ueritatem dogmatis proferre timere. Noster uero legislator opera præbens consonis uerbis suis non solum his qui cum eo erant satisfecit: sed etiam qui ex illis semper erant nascituri: hoc immutabiliter inspirauit: & causa legislationis ad utilitatis modum semper adduxit. Non enim partem uirtutis dei culturam dixit: sed huius partes alias esse perspexit atque constituit. Idem fortitudinem iustitiam & in omnibus ciuium concordiam ad alterutros. Cunctæ namque actiones & studia uniuersiq; sermones ad diuinam referuntur per omnia pietatem. Non enim hoc inexamatum aut indefinitum ulterius dereliquit. Duo siquidem sunt totius disciplinæ & moralis institutionis modi: quorum unus quidem sermone doctor est: alter uero excitatione morum: quæ cum ita sunt quidam legislatores sentiendi sunt discreti: & alterum horum modum sibi placitū assumentes alterum reliquerunt. Sicuti Lacedæmonii quidem & Cretes moribus erudiebantur non

verbis. Athenienses uero & pene omnes alii græci quæ quidem oportet agi percipiebant suis legibus. Assuescere uero ad hæc operibus minime ualuerunt. Noster autem legislator hæc ambo multa diligentia cooptauit. Nam nec exercitatione morum dimisit non traditas neque leges sermone reliquit incomptas. Sed mox a primo inchoans cibo & unicuique dicto conveniente nihil neque minimarum escarum sub potestate uoluntatis utentium dereliquit. Sed & de cibis quibus conuenit abstinere: & qui sumendi sunt: uel quæ diæta communis esse uideatur. Necnon & de operibus labore simul & requie. Terminum atque regulam posuit legem: quatenus ueluti sub patre atque domino uiuentes: neque nolentes quicquam: neque per ignorantiam delinquamus. Non enim ignorantibus poenam posuit: sed optimam & necessariam correptionem monstrauit legem. Quapropter non semel audire: nec secundo uel sæpius. Sed in unaquaque septimana alia opera relinquentes: ad legis auditionem congregari præcepit uniuersos: eamque perfecte cōdiscere: quod scilicet omnes legislatores reliquisse noscuntur. Et intantum plurimi hominum porro sunt: ut secundum proprias uiuant: quia pene eas ignorant. Et cum peccauerint tunc agnoscunt ab aliis quam legem probantur esse præuicari. Sed etiam uiri maxima cum gloria & principalia gubernantes profitentur ignorantiam. Scitos namque sibi faciunt assidere ad dispensationem rerum: & experimentum legis habentium. Nostorum uero quilibet cum leges interrogatur: facilius quam nomen suum recitat. Vniuersas quidem mox a primo sensu eas discites in animo uelut inscriptas: & rarius quidem quilibet transgreditur. Impossibile autem est supplicium deuitare peccantem. Hoc itaque primum omnium mirabilem consonantiam nobis instituit. Nam unam quidem habere & eandem de deo sectam: uita uero ac moribus differre. nihil ab initicem optimam moribus hominum potest celebrare concordiam. Apud nos etenim solos neque de deo quilibet sermones audet alterutris aduersarios: sicut multa similia apud alios fieri comprobantur. Cum non solum a fortuitis quod uisum fuerit unicuique profertur: sed etiam apud quosdam philosophorum hoc crebro præsumitur. Quando alii quidem totam dei naturam sermonibus perimere tentauere. Alii uero eius prouidentiam ab hominibus abstulere. Neque in studiis uitæ a differentia ulla conspicitur: sed communia quidem opera omnium apud nos existunt. Vnus non de deo sermo concors est asserens illum cuncta respicere: sed etiam de ipsius uitæ studiis. Et quoniam oportet omnia alia ad terminum diuinæ pietatis adducere: mulieribus nostris & a seruis quilibet aucti. Pro qua re illatas nobis calumnias a quibusdam: cur non exhibeamus uiros inuentores nonorum operum seu uerborum contigit oriri. Alii siquidem in nulla re paterna perdurare optimum esse putant: & præcipue transgressoribus sapientiæ robur assignant. Nos autem e diuerso unam esse prudentiam atque uirtutes existimamus: nihil penitus uel facere uel cogitare contrarium his quæ antiquitus sancita noscuntur: quod scilicet indicium legis est optimo scedere constitutæ. Nam ea quæ nunc non habent modum: experimento sæpe correpta redarguuntur. Apud nos autem qui credimus ab initio positam legem diuinæ uoluntate: nihil aliud pium est quam hanc sub integritate reseruare. Quis etenim eius quicquam mouere potest: aut quid melius adinuenit: uel qui ab aliis tamquam præcellentius ad statum reipublicæ nostræ migravit: aut quæ poterit esse melior atque iustior quam ea quæ deum quidem principem omnium esse confirmat. Sacerdotibus autem in cōmuni quidem res præcipuas dispensare permittit. Summo uero pontifici aliorum sacerdotum principatum competentem iniungit. Quos utique non diuitiis neque aliis quibusdam spontaneis auaritiis præcellentes. Legislator ad culmen huius honoribus instituit. Sed quinque sapientia uel temperantia aliis præstare noscuntur: eis præcipue culturam diuinæ placationis coniunxit. Apud hos igitur & legis & aliorum studiorum integra diligentia custoditur. Contemplatores etenim omnium atque indices contentionum & punitores culpabilium sacerdotum esse decreti sunt. Quis ergo principatus quod regnum erit hoc sanctius: uel qui honor deo potius cooptabitur cum omnis quidem populus sit præparatus ad pietatem? Summa uero diligentia sacerdotibus sit indicta & uelut quædam festiuitas gubernetur uniuersa respu. Cum enim ministeria sua numero paucorum dierum alienigenæ custodire nequeuerunt ea uidelicet sacrificia nominantes: nos cum multa delectatione & incommutabili uoluntate solennitatis opus per omne seruamus æuum. Quæ igitur sunt præcepta uel interdicta simplicia sine nota dicamus. Primum quidem de deo est. Deus habet omnia perfectus beatissimus ipse sibi cunctisque sufficiens principum & medium & terminus. Inter omnia operibus quidem & muneribus clarus & totius rei manifestus. Forma uero & magnitudine nobis inenarrabilis. Omnis namque materies comparata ad huius imaginem licet sit preciosa tamen promem cunctaque ars ad illius imitationis inuentum extra esse artem cognoscitur nihil simile neque uidemus neque possumus suspicari neque coicere. Sanctum est: uidemus eius opera lumen: cælum: terram: solem: lunam: flumina: maria: animalium nationes: redditiones fructuum: hæc deus fecit: non manibus neque laboribus neque quibusdam indiguit sibi cooperantibus: sed ipso uidente bona repente facta sunt. Bona nunc homines conuenit uniuersos: si qui eum quæ placere exercitatione uirtutis. Modus eum diuinæ placationis iste sanctissimus est. Vnum templum unius dei commune omnium cōmunis dei cūctorum. Gra

tum nāq; semper est omne quod simile est. Hunc placant quidem sacerdotes semper. Præcedit uero istos primus secundum genus: qui ante alios sacerdotes sacrificauit deo custodiet leges: de dubiis indicabit: & puniet lege conuictos. Huic quisquis non obedit supplicio subiacet tanquā qui in ipso deo impie gesserit. Hostias imolant: non ad crapulam nostram uel ebrietatem attinentes. Hæc enim non placent deo: quæ res occasio potius iniuriarum simul & expensarum est. Deus enim temperatos ordinatosq; & boni generis diligit: & ut præcipue sacrificantes, caste uiuamus. In sacrificiis autē pro comuni salute primum oportet orare. Deinde singuli pro semetipsis. Quomodo omnes socii sumus: & qui hoc consortium suæ uitæ præponit maxime deo gratissimum est: supplicatio uero fit ad deum uotis ac precibus non ut bona præstet: nec enim ipse sponte cōtulit uniueris & uno deponit: sed ut hoc suscipere ualeamus suscipientesq; seruemus: purificationes in sacrificiis lex decreuit. Ex omni excubii excōmunicatione a muliere facta & alia multa conscribere ualde longissimum ē. Huiusmodi ergo de deo & eius placatione sermonibus est. Ipse autem simul etiam lex est: quosdā autem nouit lex permixtionem per naturam ad coniugem si tamen pro filiorum causa procreandum agatur. Masculorum uero in masculos ualde iudicauit inimicas: & tentantes horum morte decreuit dignos. Nubere uero iubent non respicientes ad dotem: neq; uolenter arripere: sed neq; dolo uel fallacia suadere. Dispensationem uero potius fieri per eum cuius esse noscitur potestatis & per cogitationem opportunam: Mulier autem inferior inquit est uiro per omnia. Obedit igitur non ad iniuriam: sed ut sit sub regimine constituta. Deus enim uiro potestatem dedit. Cum hac ergo coire de oet maritum solūmodo. Alterius uero experientiam habere nequissimum. Si quis autem hoc egerit declinatio nulla mortis: neq; uim fieri uirgini alteri desponsatæ: neq; si suaserit nuptæ filios nutrire præcepit. Vniueris autem mulieribus interdixit: uel celare quod statum est: uel aliam machinationem corrumpere filii. Nāq; mœchatrix est anima demoliens & genus imminuens. Igitur si quis ad concubitum corruptionemq; transferit immundus: oportet autem etiam post legalem commixtionem uiri mulieres lauari. Hoc enim partem animæ polluere iudicauit: inflata nāq; corporibus uulneratur. Dum ob hoc sit aliquam propter purificationis causam talibus imperauit. Sed neq; in filiorum natiuitatibus concessit epulationes aggregari & fieri occasiones ebrietatis: sed temperatum esse repente principium: iussitque litteris erudiri propter leges & nosse progenitorum actiones ut actus imitentur: & cum legibus educari neq; transgrediantur: neq; cogitationem ignorationis habere iudicentur. Prospexit autem etiam funeribus mortuorum: beneq; precise ad sepeliendum celebrantur exequiæ. Neq; insignium fabricæ sepulchrorum: sed necessaria quidem circa prolationem funeris imperauit domesticos adimplere. Omnibus autem uiuentibus legitimum esse constituit: ut aliquo moriente & concurrant: & gemitus lamentationis effundant. Purificari autem iubet etiam domesticos saueri celebratos: ut longe procul sit q̄ sit uideatur quis mundus esse: cum fecerit homicidium parentum honorem post deum esse constituit: & qui non repensat eorum gratiæ: sed in qua libet parte contristatus præcepit esse lapidandum. Iubet etiam omnibus senioribus honorem iuuenes exhibere: quoniam cunctorum senior deus est. Nihil permittit celebrandum apud amicos: nō enim amicitia sunt apud eum cui omnia non creduntur. Et licet aliquæ inimicitia: proueniant: prodita mens a rara prohibuit. Si quis arbiter munus acceperit: morte mulsetur. Despiciens quod iustum est: & auxilium reis offerens. Quod quisquam non potuit non auferat: & aliena non tangat: mutans non accipiat usuras. Hæc & his multa similia communionem continent nostrorum inter alterutros. Quomodo autem etiam de domestica cura circa alienigenas habenda habuerit legislator referri dignum est. Videbitur enim omnibus optime prospexisse: deum eo ita sentiente: neque propria corrumpimus: neque participari rebus nostris uolentibus inuidemus. Quicunq; enim uolunt sub nostras conuersari leges accedentes ad ea cum munificentia suscipit: non genere solūmodo: sed etiam uoluntate uitæ putans esse consortium. Eos autem qui transitorie misceri solēnitatibus: non alia tamen exhibenda constituit. Idem omnibus præbendum: signem: aquam: cibum: iter ostendere non spernere aliquem insepultum: mitissime etiam circa hostes quæ sunt agenda sancit: ut neque terra eorum exuratur: neq; arbores fertiles incidantur: sed etiam spoliari eos qui in bello cecidere interdixit: & captiuos prospexit quatenus eorum ammoneatur iniuria: & maxime foeminarum. Sic autem alumnos mansuetudinem atque clementiam studuit edocere: ut etiam de animalibus irratiōnabilibus non taceret: sed horum tantummodo utilitatem legitimam concedēs: ab omni nos alia causa prohibuit. Quæ cūq; enim ueluti supplicantes oriuntur in domibus hoc interdixit occidi. Sed neque parentes deniq; præcepit auferri. Et licet inimica sint animalia eis tamen parcendum esse sancit. Sic undique ea quæ ad mansuetudinem pertinent obseruauit. Doctrinalibus quidem sicuti predictum est legis utens & alia rursus contra transgressores causa punitionis sine excusatione deficiens. Damnum nāq; in plurimis causis transgrediendum mors est. Si adulterium commiserit aliquis: suum puellæ fecerit. Si masculo turpe tentamentū præsumpserit. I. e. aut patiatuſt ſuſtinere tēra tus. Similiter autem est lex inuitabilis & in seruis: sed et de mensuris: uel si quis de ponderibus do-

dum fuerit operatus & de iniusta uenditione ac fraude uel fide traxerit alienam rem : aut quod non potuit abstulerit omnimodi sunt uindicta non qualia apud alios : sed ne ualde maiora. De iniuria uero parentum uel impietate quæ sit in deo licet tætet hoc aliquis mox peribit. His itaq; secundum legem uniuersam honor tribuitur non argentum non aurum neq; coronæ capitis aut cuiusdam prædictandæ festiuitatis : sed unusquisq; testem habens conscientiam suam ualde proficit legiflatore propterante : & deo fidem condonante firmissimam his qui seruauerunt leges : licet pro eis mori contingat aliquibus concurrunt alacri ad occasum. Dedit enim deus rursus fieri ut uita melior possit ex mutatione conferri. Piget itaq; nunc hoc me conscribere : nisi opera essent omnibus manifesta. Quoniam multi & plerunq; olim nostrorum progenitorum : ne uel sermonem solummodo extra legem proferrent : omnia passi sunt sustinere uiriliter uel si honorati contigit apud omnes homines nostram legem & uoluntariam legis consequentiam esse manifestam imbuebant. Græcos maiores nostri etiam extra regionem propriam constituti. huiusmodi si quidem rectam habent & tam gloriosam de deo : talesque leges multo sæculo sic firmissime custodire omnes arbitror admirari propter frequentes apud nos factas mutationes. Deniq; eos qui conscribere proxime de repu. & legibus tentare tanquam de incredibilibus compositionibus quidam frequenter accusant dicentes : quoniam impossibilia sumpserint argumenta. Et alios quidem relinquo philosophos : quicunq; huiusmodi negotium in suis conscriptionibus habuere. Plato mirabilis apud græcos tanquam de honestate uitæ præcedens & uirtute sermohum & persuasione philosophiæ cunctos excellens ab his qui dicebant pessimum esse de repu. conscribere illusus & diuulgatus pene peremptus est. Cum utiq; qui illius uerba considerauerit frequenter & facile reperiet : quæ etiam consuetudini plurimorum proxima esse noscuntur. Ipse siquidem Plato confessus est : quia ueram de deo opinionem propter ignorantiam plebis proferre securum non est. Sed Platonis quidem uerba uana esse putant & multa potestate composita atq; conscripta & maxime de legislatione prolata. Lygurgi uero mirantur & Spartani cuncti concelebrant : quoniam illorum legibus plurimo tempore perdurarunt. Ergo hoc manifestum uirtutis indicium est in legibus permanere. Si uero Lacedæmoniorum admirantur illorum tempus assumant : scientes amplius duobus milibus annis nostram constituisse rempublicam. & super hæc sciunt quoniam Lacedæmonii quidem omni tempore quo apud se habuere libertatē perfecte uisi sunt custodisse leges. Cum uero circa eos factæ sunt fortunæ mutationes. pene cunctarum legum obliuiscuntur. Nos autem multis casibus euolutis propter regem Asiæ mutationes neq; in nouissimis malis uenientes a legibus sumus alienati : non uocationis nec epulationis causa seruantes eas quando si quis considerare uoluerit : multi ampliori testimonio maiores excubias & labores nobis quam Lacedæmoniis uidebit impositos. Illi siquidem operantes terram : & neq; circa artes exercitum habentes : sed ab omni operatione remissiores pingues & corpore pulchri in ciuitate degebant. Aliis ministris in omnibus uitæ necessariis rebus utentes : & cibum paratum ab illis accipientes : solum opus bonum atq; clemens iudicantes ad faciendum & patiendum : quatenus præualerent aduersus omnes contra quos bella susciperent : quia non neq; hoc adipisci potuerunt dicere superpono. Non enim singulis solummodo sed multis frequenter eorum subito legis præcepta negligentes semetipsos cum armis hostibus tradere. Putas ne? & apud nos non dico tanti sed duo uel tres agniti sunt proditores effecti legum uel mortē non dico illam facile quæ solet filiantibus euenire sed eam quæ cum multa corporum afflictione & multa crudelitate uidetur accedere. Quam ut ego puto quidam præuales nobis non per odium subiectis imposuere si qui sunt homines : qui non tantummodo esse credant pessimum si agere quicquam extra leges suas uel sermonem apud eos dicere compellantur. Non tamen mirari decet si mortem fortissime toleramus pro legibus & ultra alios uniuersos. Non enim quæ leuia uidentur nostris studiis alii facile patiuntur : hoc est operationem cibiq; simplicitatem : & ut nihil frustra neq; fortuito : quod quisq; desiderat uescatur aut bibatur ad concubitum quemlibet accedat : aut splendide uestiatur : aut sine nobilitate uacet. Sed illud attendendum est : si gladiis utentes & hostes ab inuasionem fugantes præcepta legis circa cibos nequaquam infringimus. Nobis itaque gratum est propter hæc legibus obedire : & illis fortitudinis causas ostendere. Proinde Lysimachi & Molones & quidem huiusmodi alii conscriptores improbi Sophistæ adolescentium deceptores quasi uehementer nobis prauissimis existentibus derogare contendunt. Ego nollem de legibus alienis examinationem efficere. Noster enim mos est propria custodire : non aliena potius accusare. Et ut neque irridere neque blasphemare debeamus eis qui apud alios putantur diuaperte nobis legiflator interdixit propter ipsam appellationem. De accusatoribus autem proiectiones suas non increpare uolentibus tacendum non est. Cum utique non a nobis nunc sermo compositus eos arguere uideatur : sed a multis probabiliter iam præmissus. Quis igitur eorum qui apud græcos sapientia sunt mirabiles non redarguit nobilissimos poetas & præcipue legiflatores? Quoniam huiusmodi sectas de deis ab initio populis inseruere? Dicentes eos & numero quidem quantos ipsi uoluere : ex alterutris uero & diuersis natiuitatibus pro-

creatos. Hos autem diuidentes locis habitaculis tanquam generationes animalium: alios quidem sub terra: alios in mari: seniores autem eorum in tartaris uinctos esse dixere: quibuscumque distribueret. Coelum his sermone quidem patrem: operibus autem tyrannum atque dominum superposueret. Propterea aduersus eum constituere insidias per uxorem & fratrem & filiam: quam ex eius capite fingunt generatam: ut alligantes eum appenderent: sicut ipse ille suum dicitur patrem. Hæc iuste accusatione digna conqueruntur: qui sapientiæ uirtute præcellunt. Hic super hæc deridentes adiiciunt. Si deorum alios quidem ephebos & adolescentes: alios autem seniores & barbatos esse credendum est: alios constitutus superantes: & quendam fabrum: aliam uero texttricem alium uero peregrinantem & cum hominibus contendentem. Alios autem cytharizantes aut atque gaudentes. Deinde inter alterutros seditiones effectas: & propter homines contentiones constitutas ut non solum alterutris manus mitterent: sed etiam ab omnibus uulnerari lugerent malaque perferrent: & super omnia est luxuriosius si intemperantia permixtionis uterentur. Quomodo non erit incongruum amores & concupiscentias ad uniuersos attingere simul masculos & ad foeminas. Deinde fortissimus & primus eorum pater seductas a semetipso impregnatasque mulieres disruptas submersasque sperneret: & eos qui ex eo sunt nati neque liberare potest. Factos conscriptos neque sine lachrymis eorum perferre mortes. Bona sunt hæc & his alia consequentia: id est adulterio in cælo uisus: & sic impudenter a diis celebrato: ut iam alii zelare se proterentur tali passione conscripti. Quid enim alii facturi non essent: dum neque senior atque rex ualuisse impetum suum a mulierum permixtione retinere. Alii uero dum seruientes hominibus & nunc quidem ædificantes causa mercedis: nunc uero pascentes. Alii autem malignorum modo in ferro carcere colligari. Quæ igitur sapientium talia non accendant: ut hoc componentes redarguant: & multam stulticiam his credentium reprehendant. Alii uero ad terrorem quendam uel metum: nec non & rabiem atque seductionem omnesque pessimas passiones: & formam in dei natura fingere præsumpere. Et horum quidem nobilioribus etiam ciuitate sacrificare suasere. Si quidem simulata necessitate consistunt: ut quosdam deorum putent bonorum esse largitores. Alios autem uocent aduersarios: quando eos ueluti malignissimos homines muneribus atque donis placare contendant: magnum quoddam malum se suscepturos ab eis existimantes: nisi mercedem eis studiose præbuerint. Quæ igitur causa sit tantæ huius iniquitatis atque delicti circa deum. Ego quidem arbitror eo quod neque ueram dei naturam ab initio eorum legislatores agnouerint: neque quantum præcipere potuere: perfectam sententiam diffinientes reipublice tradidere. Sed uelut aliud quidam prauissimum reliquerunt: dantes potestatem poetis si quidem ut quos uellent deos introducerent. Hæc omnia patientes rhetoribus: aut ut de republica scriberent: & de peregrinis diis decreta proferrent: sed etiam pictores & gypso plastæ in hoc apud græcos multam habuere potestatem: ut unusquisque formam quam uellem secundum modum suæ opinionis exponeret. Alter quidem ex luto quod uellet fingens. Alius uero pingens opificis itaque qui maxime putantur esse præcipui ebur & aurum habent ad hoc suæ semper nouitatis argumentum. Proinde apud eos priores quidem dii florentes honoribus senuerunt. Sic enim proferendum est. Alii uero noui clam introducti religione potiuntur & templorum alia quidem desolata: alia uero nuper secundum eorum uoluntatem ædificantur: quapropter ut arbitror e diuerso nosse magis indigent: qualis facta sit circa deum & quomodo ei honor immobili religione feruetur. Apollonius si quidem Molon unus fuit stultorum atque tumentium. Eos autem qui uere in græco philosophati sunt: neque prædictorum aliquid latuit: neque frigida allegoriæ causas ignorauere. Quapropter illos quidem iuste spreueret: & circa ueram decetemque circa deum opinionem nobis fuere concordet. Quod Plato respiciens neque ullum quenquam poetarum dicit in reipublica esse suscipiendum: & Homerum honorabiliter admonet sanum ei constituens & unguenta superfundens: ne rectam opinionem de deo fabulis forte destrueret. Præcipue namque Plato nostrum legislatorem imitatus: licet nullam eruditionem huiusmodi suis ciuibus imperasset: id est ut omnes perfecte discerent leges: ut ne fortuite aliquid extraneorum ciuibus miscerentur: sed esset pura reipublica. & in legum custodia perduraret. Horum nihil cogitans Apollonius Molon nos uoluit accusare quoniam non recepimus eos qui aliis sunt opinionibus præoccupati: neque de deo communicari patimur eis: quia alia uitæ consuetudine degere: cum neque hoc proprium nostrum sit sed commune cunctorum: non modo rerum: sed etiam qui inter græcos cautissimi fuisse noscuntur Lacedæmonii namque peregrinos etiam expellabant corruptionem extra leges ex utroque metuentes. Illorum igitur citius scæuiciam poterit quilibet arguere quod nulli neque conuersationis neque cohabitationis suæ participium exhibebant. Nos autem aliorum quidem res zelare non sinit: participari uero cupientes quæ sunt nostra libenter suscipimus: quod utique reor indicium magnanimitatis atque clementiæ. Sed desino iam de Lacedæmoniis amplius disputare. Athenienses uero qui communem esse suam gloriantur omnibus ciuitatem quomodo de his rebus habuerit Apollonius ignorare. Hi namque uel uerbo solummodo præter illorum legem de diis loquētes inuitabiliter punierunt. Cuius etenim rei

gratia Socrates est mortuus: non enim hostibus tradidit ciuitatem neque templa uastauit: sed quia noua iuramenta iurauit & quoddam dæmonium significans se referebat: seorsum ludens sicuti quidam dicunt. Propter hoc ueneni poculo morte multatus est. Insuper etiam corrumpere iuuenes eum accusator aiebat: & conuersationem patriæ legesque contemnere. Et socrates quidem ciuis Atheniensis huiusmodi tormenta sustinuit. Anaxagoras autem Clazomenius fuit. Et quia existimantibus Atheniensibus solem esse deum: ille eum insensatum & ignotum asseruit: paucorum sententia morte damnatus est & aduersus Diagoram Melium talentum decreuerunt. Si quis occiderit eum: quoniam eorum mysteria deridere se rebatur. Pythagoras autem nisi cito fugisset comprehensus occideretur eo quod dubium de diis Atheniensium conscripsisse putabatur. Quod oportet mirari: si circa uiros fidedignos talia gessisse noscantur: qui neque mulieribus pepercere? Nunc enim sacerdotem quendam: quoniam eum quidam accusauit peregrinos colere deos decretum aduersus eos qui peregrinum introducerent deum supplicium mortis inferebatur. Igitur qui tali lege utebantur palam est: eo quod aliorum non crederent esse deos. Non enim si crederent aliquibus inuiderent: quasi quiddam maius habentibus. Sic his uero cædibus congaudentes humanis & paululum differentes a bestiis: arbitrantur tamen sua mysteria oportere esse custodienda: & Anacharsim sapientia mirabilem Scythæ Græcis aduenientem interemerunt: quoniam uidebatur græcorum deorum ad eos uenisse plenissimus. Multos autem apud Persas quilibet inueniet etiam pro eadem causa tormentis affectos. Sed palam est: quoniam Apollonius Persarum legibus congaudebat illosque mirabatur. Quippe cum græci eorum fortitudinem atque concordiam unanimitatis quam habuere de diis: hanc scilicet fortitudinem quam in templis eorum concrematis habuerunt. Is etiam studiorum omnium imitator extitit. Persicorum uxoribus alienis contumelias faciens: filiosque concidens. Apud nos autem mors decreta est: si quis uel irrationabilia mala hoc modo nocent: & ab his legibus nos abducere: neque timor potuit præpotentium potestatum: neque zelus eorum qui apud alios honorantur: sed neque fortitudinem ideo exercemus ut bella auaritiæ causa suscipiamus: sed ut legum iura seruemus: & dum talia detrimenta lictis sustineamus si quos de legibus mouere tentauerint: tunc etiam ultra uirtutem rebellare contendimus: & usque ad calamitates nouissimas perduramus. Cur itaque nos zelemus leges: cum eas neque a legislatoribus suis seruatas esse uideamus. Vel quomodo Lacedæmonii non erant de impermixta sui cōuersatione reprehendi: & de defectu pariter nuptiarum. Vliaci uero & Thebei coitum impudentem & extra naturam olim masculos agebant: & optime atque utiliter facere se putabant. Ergo cum ipsi omnino rebus afficerent etiam suis legibus miscuere: quod tantum aliquando ualuit apud Græcos: ut etiam diis suis masculorum concubitus applicarent. Itaque denique germanorum nuptias rettulere. Huiusmodi satisfactionem rerum incongruarum & extra naturam pro libidine componentes. Desino nunc de suppliciis dicere: & quantas ab initio præbuerint plurimi legislatores absolutiones malignis hominibus: in altero quidem pecuniarum: in corruptione autem etiam nuptias sancientes. Quantas autem occasiones contineant de abnegatione pietatis examinare longissimum est. Iam enim apud plurimos olim meditatio facta est transgrediendi leges: quod non agitur apud nos quando propter eas & diuitiis & ciuitatibus & bonis aliis priuati sumus. Lex autem apud nos seruatur usque ad mortem. Nullus uero Iudæorum neque si procul abeat & prouinciam ob regem quam acerbum sic metuit: ultra illum legis uideatur timere præceptum. Igitur si propter uirtutem legum taliter apud eos sumus: concedant quoniam potentissimas leges habemus. Si uero circa prauas nos leges iudicant perdere: quid ipsius iustis me non pariantur meliores non custodientes opere sanctionis? Quia igitur longinquitas temporis uerissima creditur omnium esse probatio. Hanc ego testem faciam uirtutem legislatoris nostri: & opinionis quam ille de deo contradidit. Nam cum sit infinitum tempus si quis eum compareret aliorum legislatorum ætatibus: hunc ultra omnes inueniet. A nobis itaque declaratae sunt leges: & cunctis aliis semper hominibus zelum sui potius præbuerunt. Primi quippe Græcorum ad faciem: quidem iura patriæ conseruabant. Ipsi autem rebus philosophiæ: quæ tractatu illa secuti sunt. De deo similia sapientes: humilitatæque uitæ communionem inter alterutros edocentes. Sed etiam populis olim multus fuit zelus nostræ maxima pietate culturæ nomen est. Itaque pietas Græcorum nec ullus quisquam barbarus: nec una gens ubi septimanæ in qua uacamus consuetudo minime discurrit: atque ieiunia & candelabrorum incendia: sed etiam ciborum apud nos solennia plurima apud multos iugiter obseruare conantur. Insuper imitari etiam concordiam: quam nos inter alterutros obtinemus: & rerum participari suarum: & operum dilectionem in artibus: & perdurationem necessitatum habere pro legibus. Illud enim mirabilius est: quia præter impulsorem huius obseruationis ipsa per se lex homines ita ualuit obligare: & quemadmodum deus in uniuerso mundo consistit: ita lex per cunctos ambulauit. Vnusquisque enim si suam regionem domumque conspiciat: his quæ discuntur Homerus recessauit. Oportet igitur cunctorum hominum malitiam reprehendere: aut enim uolunt nos isti aliena & praua iura ante propria & meliora

zelari: aut certe si hoc nolunt quiescant nobis per inuidiam accusationes ingerere. Non enim pro cuiuslibet maliuolentia defendimus hanc causam: sed nostrum honoramus legislatorem: atque credimus quæ ab illo propheta de deo sunt. Denique nisi intelligeremus ipsi uirtutem legum: nunquam magna sapere super his tantus populus zelatur. Sed de legibus quidem & de repu. nostra certissimam feci rationem in his quæ de antiquitate conscripsi. Nunc autem eorum nemini quantum necessarium fuit: neque aliorum uituperare iura: neque nostra laudare proponens: sed hoc agens ut de nobis iniuste conscribentes: & contra ipsam ueritatem impudentissime contendentes arguerem. Arbitror itaque per hanc conscriptionem abundanter me quæ promisi complexisse. Denique in principio demonstravi genus accusatorum esse certissimum atque nouum & multos ueterum in conscriptionibus suis memoriam habentium nostri ex illis testes exhibui. Dixere itaque Aegyptios fuisse progenitores nostros & offensum esse: quia in ægyptum uenerunt aliunde. Deinde sunt mentiti: quoniam exinde propter cladem corporis sint expulsi: & apparuit quantum uoluntate & magnitudine fortitudinis ad propria sint reuersi. Alii uero tanquam nequissimo uiro legislatori nostro derogare contendunt. Cuius uirtuti dudum quid ipse post illum: tempus uero longissimum perhibet testimonium. De legibus autem loqui ampliori sermone non fuit opus. Ipsæ namque per semetipsas apparere piæ & uerissimam habentes intentionem: & non ad humanum odium: sed ad rerum communio- nem potius inuitantes iniquitatem inimicæ cultricesque iustitiæ segnitia est. Et multas expensas procul abiicientes sufficientiam & amorem laboris erudientes bellum causa auaritiæ nescientes. Fortes autem pro se esse populo præparantes ad supplicia retribuenda semper ineuitabiles uerbis nequaquam circumueniri possibiles præparationes semper operibus exequentes. Hæc enim nos semper opera manifestiora litteris exhibemus. Quapropter ego confidens dico: quia multarum atque meliorum rerum nos potius quam alii præceptores sumus. Quid enim intranscensibili pietate melius est? quid iustius quam legibus obedire? quid utilius quam in alterutros unanimes esse? Et neque in calamitatibus ab inuicem recedere: neque tempore sclicitatum per iniurias discrepare sed in bello quidem mortem contemnere: in pace uero artibus aut agriculturæ uacare: & semper & ubique credere deum respicere & solum omnia gubernare. Hæc igitur si quidem apud alios aut scripta sunt primitus aut seruata firmiorem debemus nos gratiam illis tanquam eorum facti discipuli uero nequaquam primitus extitere. His præcipue nos utentes cognoscimur: & primam eorum inuentionem nostram fuisse declaramus. Appiones igitur & Molones & quicumque mendacii derogatione congaudent coniuncti procul abscedant. Tibi autem Epaphrodite ueritatem maxime diligenti & per te similia nosse de nostro genere cogitantibus: hic libellus conscriptus esse dignoscitur.

DIVI HIERONYMI ELOGIVM.

¶ Iosephus antiquitatem approbans Iudaici populi duos libros scripsit contra Appionem Alexandrinum grammaticum: & tanta sæcularium profert testimonia: ut mihi miraculum subeat quomodo uir Hebræus ab infantia sacris litteris eruditus cum-
tam graecorum bibliothecam euoluerit.

P I N I S.